

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ПРАКТИКУМ З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ
*Частина III: “Фармацевтична
термінологія”*

Для студентів I курсу медичних факультетів

Запоріжжя 2015

УДК 811.124:615 (076)

ББК 81.2я73

Л 27

Рецензенти:

Панасенко О.І., д.фарм.н., професор, завідувач кафедри токсикологічної та неорганічної хімії Запорізького державного медичного університету.

Удяк Г.І., к.філол.н., доцент, доцент кафедри практики англійської мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Укладачі:

Куліченко А.К., к. пед. н., старший викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Скрипник Ю.С., викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Хітрова І.О., викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Л 27 Практикум з латинської мови. Ч. III : Фармацевтична термінологія : для студ. I курсу мед. ф-тів / [Уклад. : А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова]. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2015. – 147 с.

Практикум з латинської мови призначено для студентів I курсу медичних факультетів. Його можна використовувати для самостійного опрацювання навчального матеріалу, а також додатково для закріплення теми “Фармацевтична термінологія”. Зміст практикума відповідає рівню підготовленості студентів. Найефективніша послідовність роботи: вправа-переклад – медичні вирази – довідник майбутнього лікаря.

Рекомендовано до впровадження у навчальний процес:

кафедрою іноземних мов Запорізького державного медичного університету (протокол № 1 від 26.08.2014 р.);

цикловою методичною комісією з гуманітарних дисциплін Запорізького державного медичного університету (протокол № 1 від 27.08.2014 р.);

центральною методичною радою Запорізького державного медичного університету (протокол № 3 від 27.11.2014 р.).

© Куліченко А.К., Скрипник Ю.С., Хітрова І.О., 2015
© ЗДМУ, 2015

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Номенклатура лікарських засобів.....	5
Словотвірні особливості тривіальних найменувань лікарських речовин.....	11
Терміноелементи в тривіальних найменуваннях лікарських засобів.....	20
Граматичні категорії дієслова.....	30
Imperativus. Наказовий спосіб.....	33
Conjunctivus. Умовний спосіб	34
Вживання прийменників у номенклатурі лікарських засобів.....	42
Загальна рецептура.....	50
Хімічна номенклатура в латинській мові.....	68
Скорочення в рецептах.....	87
Самостійна підготовка до заліку з фармацевтичної термінології.....	95
Додаток I. Характеристика лікарських форм	102
Додаток II. Словотворчі елементи у назвах лікарських препаратів.....	106
Додаток III. Назви груп лікувальних препаратів за їх фармакологічною дією.....	109
Додаток IV. Назви лікарських рослин.....	111
Додаток V. Назви лікарських зборів.....	113
Додаток VI. Фармацевтичні задачі.....	114
Додаток VII. Ботанічні назви рослин.....	119
Додаток VIII. Латинсько-українсько-російський словник.....	124
Додаток IX. Українсько-російсько-латинський словник.....	136
Список використаних та рекомендованих джерел.....	146

ПЕРЕДМОВА

Практикум з латинської мови, частина III. “Фармацевтична термінологія” – це посібник, присвячений зазначеній термінологічній групі медико-фармацевтичної лексики і призначений для використання на аудиторних заняттях з латинської мови на I курсі медичних факультетів. Обсяг матеріалу відповідає вимогам навчальної програми дисципліни “Латинська мова та медична термінологія”. Увесь матеріал поділено на окремі теми, які співпадають з двохгодинним практичним заняттям.

Практикум складається з передмови, граматичних тем-розділів, які співпадають за обсягом з двохгодинним практичним заняттям, розділу “Самостійна підготовка до заліку з фармацевтичної термінології”, додатків, латинсько-українсько-російського, українсько-російсько-латинського словників, списку використаних та рекомендованих джерел.

У кожній темі-розділі представлено інформацію про граматичне явище, специфіку його використання, обов’язковий лексичний мінімум, тренувальні вправи різної складності на закріплення вивченого матеріалу.

Додатки присвячено характеристиці лікарських форм, назвам груп лікувальних препаратів за їх фармакологічною дією, назвам лікарських рослин та лікарських зборів, ботанічним назвам рослин. Все це формує перший професійний лексикон студента-медика і може бути корисним для студентів старших курсів.

Послідовність розміщення теоретичного і практичного матеріалу представлено відповідно до принципів сучасної методики викладання спеціальних дисциплін, до яких і належить латина. Під час розробки навчально-методичної праці укладачами було використано джерела теоретичного і фактичного матеріалу, необхідні для вивчення дисципліни “Латинська та основи медичної термінології” у вищому медичному навчальному закладі

Номенклатура лікарських засобів
Номенклатура лекарственных средств

Номенклатура лікарських засобів – це перелік найменувань усіх лікарських засобів, офіційно дозволених для використання. Вони містять такі товари, як лікарська сировина, хімічне з'єднання, продукти тваринного походження, і у зв'язку з цим вони можуть включати в свої назви елементи ботанічної, хімічної та інших номенклатур. Ми розглянемо номенклатурні найменування згідно з типовими групами, сформованих на базі загальних особливостей форми і зміста. А саме:

1. Тривіальні найменування лікарських засобів (натуральних або синтетичних).
2. Хімічна термінологія латинською мовою.
3. Назви лікарсько-рослиної сировини і продуктів (препаратів), що готуються на її основі.

Крім того, в межах цієї частини розділу будуть розглянуті способи побудови складних (багатослівних) найменувань.

Основне завдання – швидко, правильно побудувати та грамотно перекласти українською мовою латинські фармацевтичні терміни. Але перш ніж виконувати це завдання необхідно ознайомитися з деякими основними поняттями фармації, якими ми будемо користуватися.

Лікарський засіб речовина або суміш речовин, дозволені
(*medicamentum, remedium*) уповноваженою державною установою до використання для лікування, профілактики або діагностики захворювань у людини чи тварини.

Лікарська речовина біологічна субстанція або хімічне з'єднання, що
(*materia medica, substantia pharmaceutica*) створює лікувальний ефект на організм людини або тварини при відповідній обробці або в чистому вигляді.

Лікарська форма зручний стан та структура для досягнення
максимального лікувального ефекту, що надається лікарській речовини або лікувальному засобу.

Лікарський препарат лікарська речовина або засіб у вигляді певної
лікарської форми.

.....

Номенклатура лекарственных средств – это перечень наименований всех лекарственных средств, официально разрешенных к использованию. Они содержат такие товары, как лекарственное сырье, химическое соединение, продукты животного происхождения, и в связи с этим они могут включать в свои названия элементы ботанической, химической и других номенклатур. Мы рассмотрим номенклатурные наименования согласно типовых групп, сформированных на базе общих особенностей формы и состава. А именно:

1. Тривиальные наименования лекарственных средств (натуральных или синтетических).
2. Химическая терминология на латинском языке.
3. Наименование лечебно-растительного сырья и продуктов (преперата), готовящихся на его основе.

Кроме того, в рамках этой части главы будут рассмотрены способы построения сложных (многословных) наименований.

Основная задача – быстро, правильно построить и грамотно перевести на русский язык латинские фармацевтические термины. Но прежде чем выполнять эту задачу необходимо ознакомиться с некоторыми основными понятиями фармации, которыми мы будем пользоваться.

Лекарственное средство (*medicamentum, remedium*) – вещество или смесь веществ, разрешенные уполномоченным на то государственным органом к использованию для лечения, профилактики или диагностики заболеваний у человека или животного.

Лекарственное вещество (*materia medica, substantia pharmaceutica*) – биологическая субстанция или химическое соединения, при соответствующей обработке или в чистом виде, которая создает лечебный эффект на организм человека или животного.

Лекарственная форма – удобное состояние и структура для достижения максимального лечебного эффекта, предоставляемой лечебной вещества или лечебному средству.

Лекарственный препарат – лекарственное вещество или средство в виде определенной лекарственной формы.

Тривіальні найменування лікарських засобів

Абсолютна більшість фармацевтичних термінів – це однослівні найменування готових лікарських засобів. Розвиток фармацевтичної науки і фармацевтичної промисловості у другій половині ХХ ст. сприяв значному розширенню їх асортименту на всесвітньому фармацевтичному ринку. Зараз в ужитку лікарів з'явилося більше нових лікувальних засобів, ніж за попередні 5 тис. років історії людства. За літературними даними, в світі в теперішній час нараховують приблизно 300 тис. препаратів без рецептурного продажу та 100 тис. рецептурних засобів. При цьому треба враховувати, що в одного лікарського засобу може бути до 100 назв-синонімів, так званих брендів, запатентованих різними фірмами в якості торговельних назв, які найбільше розкупувають.

Патентовані найменування – це торговельні фірмові найменування, що являють собою торговельні знаки, зареєстровані в якості знаків власності тієї чи іншої фірми-виробника та захищені патентами, або свідоцтвами про реєстрацію. Наявність товарного знаку свідчить про гарантію високої якості та надійності лікувального засобу. Запатентовані найменування є об'єктом приватної власності, а не запатентовані – загальною власністю; непатентованими найменуваннями користуються безкоштовно.

Потужні фармацевтичні індустрії розвинених країн щороку постачають на ринки всього світу все нові й нові медикаменти, кожен з яких повинен мати оригінальну назву, яка відрізняє його від інших, подібних.

.....

Тривиальные наименования лекарственных средств

Абсолютное большинство фармацевтических терминов это однословные наименование готовых лекарственных средств. Развитие фармацевтической науки и фармацевтической промышленности во второй половине ХХ в способствовало значительному расширению их ассортимента на всемирном фармацевтическом рынке. Сейчас в обиходе врачей появилось больше новых лекарственных средств, чем за предыдущие 5 тыс. лет истории человечества. По литературным данным, в мире в настоящее время насчитывается около 300 тысяч препаратов безрецептурной продажи и 100 тысяч рецептурных средств. При этом надо учитывать, что у одного лекарственного средства может быть до 100 названий – синонимов, так называемых брендов, запатентованных различными фирмами в качестве торговых названий, наиболее раскупаются.

Патентованные наименования – это торговые фирменные наименования, представляющие собой торговые знаки, зарегистрированные в качестве знаков собственности той или иной фирмы-производителя и защищены патентами или свидетельствами о регистрации. Наличие товарного знака свидетельствует о гарантии высокого качества и надежности лечебного средства. Запатентованное наименование является объектом частной собственности, а не запатентованное – общей собственностью; непатентованными наименованиями пользуются бесплатно.

Мощные фармацевтические индустрии развитых стран ежегодно поставляют на рынки всего мира все новые и новые медикаменты, каждый из которых должен иметь оригинальное название, которое отличает его от других, подобных.

Формування найменувань лікарських засобів

Формирование наименований лекарственных средств

Найчастіше нові лікувальні засоби винаходяться, а потім отримуються в хіміко-фармацевтичних лабораторіях шляхом хімічного синтезу. Будь-яка органічна хімічна речовина має систематичну (наукову) назву, складену згідно з принципами Міжнародної номенклатури органічної хімії. Наприклад, наукове визначення анальгіну звучить так:

1-феніл-2,3-диметил-4-метиламінопіразолон-5-N-метансульфонат натрію. З хімічної точки зору таке визначення є ідеальним. Однак використання його в повсякденному житті практично неможливе через його складність. Саме тому для номінації готових лікарських засобів використовують не систематичне, наукове, а тривіальне, умовне визначення (від лат. *trivialis*, *e* – повсякденний, зручний).

При їх складанні використовують відносно постійний та органічний набір словотворчих елементів, котрі як і в звичайних словах мови розділяються на кореневі та афіксальні; такі слова органічно вливаються в граматичну систему латинської мови, підпорядковуючись всім її законам.

.....
Зачастую новые лечебные средства изобретаются, а затем получаемые в химико-фармацевтических лабораториях, путем химического синтеза. Любое органическое вещество имеет систематическое (научное) название, составленное согласно принципам Международной номенклатуры органической химии. Например, научное определение анальгина звучит так:

1-фенил-2,3-диметил-4-метиламинопиразолон-5-N-метансульфонат натрия. С химической точки зрения такое определение является идеальным. Однако использование его в повседневной жизни практически невозможно из-

за его сложности. Именно поэтому для номинации готовых лекарственных средств используют не систематическое, научное, а тривиальное, условное определение (от лат. *trivialis*, *e* – повседневный, удобный).

При их составлении используется относительно постоянный и органичный набор словообразовательных элементов, как и в обычных словах языка разделяются на корневые и аффиксальные; такие слова органично вливаются в грамматическую систему латинского языка, подчиняясь всем ее законам.

Написання і вимова найменувань лікарських засобів

Написание и произношение наименований лекарственных средств

Латинська граматична форма традиційно була завжди офіційною формою найменувань лікарських речовин в національних фармакопеях в науковій та довідниковій літературі європейських мов. Це, як правило, форма іменників середнього роду II відміни із закінченням *-um* (при перекладі укр. мовою це закінчення редукується), або дуже рідко – жіночого роду I відміни:

Atropinum – Атропін, *Codeinum* – Кодеїн, *No-spa* – Но-шпа.

В зв'язку з тим, що більшість європейських народів використовує латинський алфавіт, зміни при переході на національні мови полягають в зміні латинського закінчення *-um* на невимовне *-e* або нульове закінчення. Так, в сучасних реєстрах та довідниках більшість назв лікувальних препаратів дається без вказівки їх офіційної латинської форми: *Procaine* – Прокаїн, *Neomycin* – Неоміцин та ін.

Відмова від латинської форми найменувань лікарських засобів в світовій, науковій та довідниковій літературі призвели до того, що в українській науковій, довідниковій літературі латинське граматичне оформлення стало не обов'язковим. Більшість торгових назв препаратів не мають граматичного оформлення та характеризуються різноманітністю кінцевих елементів: *Quipro* – Квіпро, *Upsampi* – Упсампі, *Iso Mac* – Ізо Мак, *Sugafree* – Шугафрі, *Cetebe* – Цетебе, *Cee-NU* – Сіі-Ну, *Sprit-Lime* – Спріт-Лайм та ін. У той же час фірми іноді привласнюють своїм препаратам і назви з традиційним латинським закінченням *-um*, що надає їм наукоподібність: *Elenium*, *Immodium*, *Lopedium*, *Procorum*, *Relanium*, *Valium* та ін.

Що стосується графічної форми найменувань лікарських препаратів, то це те, що в ХХ ст. активізувалась тенденція до спрощення, і це стосується насамперед словотворчих засобів грецького походження

У 1962 році рекомендовано для полегшення вимови змінювати *ph-* на *f*, *th-* на *t*, *y-* на *i*, а дифтонги зовсім не використовувати:

Cyclopentiazide, але *Penciclovir*; *Ethisterone*, але *Etofibrate*, *Thioacetazone*, *Tiapride*.

.....

Латинская грамматическая форма традиционно была всегда официальной формой наименований лекарственных веществ в национальных фармакопеях в научной и справочной литературе европейских языков. Это, как правило, форма существительных среднего рода II склонения с окончанием *-um* (при переводе на укр. язык это окончание редуцируется), или – очень редко – женского рода I склонения:

Atropinum – Атропин, *Codeinum* – Кодеин, *No-spa* – Но-шпа.

В связи с тем, что большинство европейских народов использует латинский алфавит, изменения при переходе на национальные языки заключаются в изменении латинского окончания *-um* на неопишное *-e* или нулевое окончание. Так, в современных реестрах и справочниках большинство названий лекарственных препаратов дается без указания их официальной латинской формы: *Procaine* – Прокаин, *Neomycin* – Неомицин и др.

Отказ от латинской формы наименований лекарственных средств в мировой научной и справочной литературе привели к тому, что в русской научной, справочной литературе латинское грамматическое оформление стало не обязательно. Большинство торговых названий препаратов не имеют грамматического оформления и характеризуются разнообразием конечных элементов: *Quipro* – Квипро, *Upsampi* – Упсампи, *Iso Mac* – Изо Мак, *Sugafree* – Шугафри, *Cetebe* – Цетебе, *Cee-NU* – Сии-Ну, *Sprit -Lime* – Сприт-Лайм и др. В то же время фирмы иногда присваивают своим препаратам и названия с традиционным латинским окончанием *-um*, что придает им наукообразности: *Elenium*, *Immodium*, *Lopedium*, *Procorum*, *Relanium*, *Valium* и др.

Что касается графической формы наименований лекарственных препаратов, так это то, что в XX веке активизировалась тенденция к упрощению, и это касается прежде словообразовательных средств греческого происхождения.

В 1962 году рекомендуется для облегчения произношения менять *ph-* на *f*, *th-* на *t*, *y-* на *u*, дифтонги и вообще не использовать: *Cyclopentiazide*, но *Penciclovir*; *Ethisterone*, но *Etofibrate*, *Thioacetazone*, но *Tiapride*.

Словотвірні особливості тривіальних найменувань лікарських речовин
Словообразовательные особенности тривиальных названий
лекарственных средств

Будучи звичайним словом, будь-яке тривіальне найменування піддається словотворчому аналізу. Способи створення подібних слів можуть бути різними. Розглянемо найхарактерніші.

1. Суфіксація, тобто приєднання до основи суфікса, який має певне значення, або просто завершальну назву лікарського засобу. Найуживаними із них є:

-*in*-: *Atropinum* – Атропін, *Sterilin* – Стерилін;

-*ol*-: *Iodinolum* – Йодинол, *Plasmol* – Плазмол, *Dermatolum* – Дерматол;

-*al*-: *Veronal* – Веронал, (часто зустрічаються в назвах засобів для наркозу і снодійних), *Digestal* – Дігестал.

2. Префіксація. Найрозповсюдженішими є префікси, які у поєднанні з коренями, що означають захворювання, або причину захворювання, вказують на напрявленню дії лікарського засобу, що призводить до видалення причин та видалення самих захворювань: *anti*-, *contra*- (проти), *a*- (не, заперечення), *de(s)*- (від, усунення), *e*-, *ex*-, *exo*- (із): *Antistruminum* – Антиструмін (*anti*- + лат. *struma* – зоб + *-in*); *Abaktal* – Абактал (*a*- + *bacterium* + *-al*); *Decaris* – Декарис (*de*- + *ascaris* аскарида); *Exoderil* – Екзодерил – протигрибковий засіб (*exo*- + грец. *Derma* – шкіра + *-il*).

Префікси *super*-, *supra*- (понад), *ultra*- (більш ніж, понад), *eu*- (добре, у нормі) підкреслюють ефективність препаратів: *Supradyn* – Супрадин, мультівітамінний комплекс з мікроелементами (*supra*- + грец. *dynamis* – сила).

Префікс *syn*- вказує на синтетичний спосіб отримання лікарського засобу, або на те, що він має властивості синергізму, тобто взаємодії, посилення ефекту близьких під дією речовин: *Synoestrolum* – Синестрол, синтетичний естрогенний засіб; *Sintradon* – Синтрадон, анальгетик, посилюючий ефект снодійних, знеболюючих та психотропних засобів (*syn*-) + *Tramadol* + *-on*).

.....

Будучи обычным словом, любое тривиальное наименование подвергается словообразовательному анализу. Способы создания подобных слов могут быть разными. Рассмотрим наиболее характерные.

1. Суффиксация, т.е. присоединения к основе суффикса, который имеет определенное значение или просто завершающее название лекарственного средства. Наиболее употребительными из них являются:

-in-: *Atropinum* – Атропин, *Sterilin* – Стерилин;

-ol-: *Iodinolum* – Йодиол, *Plasmol* – Плазмол, *Dermatolum* – Дерматол;

-al-: *Veronal* – Веронал (часто встречаются в наименованиях средств для наркозу и снотворных), *Digestal* – Дигестал.

2. Префиксация. Наиболее распространенными являются префиксы, которые в сочетании с корнями, означают заболевания или причину заболевания, указывают направление действия лекарственного средства, что приводит к удалению причин и удаления самих заболеваний: *anti-*, *contra-* (против), *a-* (не, к отрицание), *de(s)-* (от, смещение), *e-*, *ex-*, *exo-* (*c*): *Antistruminum* – Антиструмин (*anti-* + лат. *struma* – зоб + *-in*); *Abaktal* – Абактал (*a-* + *bacterium* + *-al*); *Decaris* – Декарис (*de-* + *ascaris* аскарида); *Exoderil* – Экзодерил (противогрибковое средство) (*exo-* + греч. *derma* – кожа + *-il*).

Префиксы *super-*, *supra-* (свыше), *ultra-* (более, свыше), *eu-* (хорошо, в норме) подчеркивают эффективность препаратов: *Supradyn* – Супрадин, мультивитаминный комплекс с микроэлементами (*supra-* + греч. *dynamis* – сила).

Префикс *syn-* указывает на синтетический способ получения лекарственного средства, или на то, что он обладает свойствами синергизма, то есть взаимодействия, усиления эффекта близких под действием веществ: *Synoestrolum* – Синэстрол, синтетический эстрогенный средство; *Sintradon* – Синтрадон, анальгетик, усиливающий эффект снотворных, обезболивающих и психотропных средств (*sin-* (*syn-*) + *Tramadol* + *-on*).

.....
Основоскладання – з'єднання двох або більше основ. Основоскладання може проходити з використанням з'єднання голосних (*-o-*, *-i-*, *-a-*) або без них, шляхом прилягання, часто – з додаванням будь-якого суфіксу: *Mucosolvan* – Мукосольван (лат. *Mucus* слиз + *-o-* + *solvo* – розчиняти + *-in*); *Regulton* – Регультон (лат. *regulo* правити, греч. *tonos* напруження).

Скорочення слів – спосіб, використаний дуже часто в назві лікарського засобу. Найчастіше матеріалом для скорочення слугує МНН відповідних лікарських речовин: *Paracet* – Парацет от *Paracetamol*; *Enap* – Енап от *Enalapril*; *Chlozepidum* – Хлозепид от *Chlordiazepoxide*.

Утворення складноскорочених слів – спосіб словотворення, який використовують найчастіше в номенклатурі лікарських засобів: *Humulin* – Хумулін (лат. *hum* – людський, *Insulin* – Інсулін).

Абревіація, або скорочення слів зі зберіганням лише їх перших літер: *ISDN* – ИСДН (от *Isosorbide Dinitrate*).

При всьому різноманітті способів словотворення, використаних при створенні торгівельних назв лікарських засобів, при їх формуванні повинні враховуватися деякі загальні вимоги та потреби: можлива стислість, милозвучність, уникнення схожості та омонімії з іншими назвами, відсутність негативних асоціацій, оригінальність написання та звучання.

Основосложение – соединение двух или более основ. Основосложение может проходить с использованием соединения гласных (-o-, -e-, -a-) или без них, путем прилегания, часто – с добавлением любого суффикса: *Mucosolvan* – Мукосольван (лат. *Mucus* слизь + -o- + *solvo* – растворять + -in); *Regulton* – Регультон (лат. *regulo* править, греч. *tonos* напряжение).

Сокращение слов – способ, использованный очень часто в названии лекарственного средства. Чаще материалом для сокращения служит МНН соответствующих лекарственных веществ: *Paracet* – Парацет от *Paracetamol*; *Enap* – Энап от *Enalapril*; *Chlozepidum* – Хлозепид от *Chlordiazepoxide*.

Создание сложносокращенных слов – способ словообразования, который используется чаще всего в номенклатуре лекарственных средств: *Humulin* – Хумулин (лат. *hum* – человеческий, *Insulin* – Инсулин).

Абревиация, или сокращения слов с хранением только их первых букв: *ISDN* – ИСДН (от *Isosorbide Dinitrate*).

При всем многообразии способов словообразования, использованных при создании торговых названий лекарственных средств, при их формировании должны учитываться некоторые общие требования и потребности: возможна краткость, звучность, избежание сходства и омонимии с другими названиями, отсутствие негативных ассоциаций, оригинальность написания и звучания.

Лексичний мінімум Лексический минимум

ampulla, ae f	ампула; ампула
cera, ae f	віск; воск
ceratus, a, um	восковий; восковой
charta, ae f	папір; бумага
chartaceus, a, um	паперовий; бумажный
dosis, is n	доза; доза
globulus, i um	кулька; шарик
gargarisma, atis n	виполіскування; выполаскивание

injectio, onis f	ін'єкція; инъекция
inhalatio, onis f	інгаляція; ингаляция
massa, ae pilularum	пігулкова маса; таблеточная масса
membranula (lamella) ophthalmica	очна плівка; глазная пленка
numerus, i m	число, кількість; число, количество
sacculus, i m	мішочок; мешочек
scatula, ae f	коробка; коробка
aequalis, e	рівний, однаковий; ровный, одинаковый
oleum Helianthi	соняшникова олія; подсолнечное масло
oleum Hippophaës	обліпихова олія; облепиховое масло
oleum Ricini	рицинова олія; касторовое масло
oleum Terebinthinae	терпентинна олія, скипидар; терпентиновое масло, скипидар
oleum Amygdalarum	мигдалева олія; миндальное масло
oleum jecoris	риб'ячий жир; рыбий жир
jecur, oris n	печінка; печень
solutio (liquor) Ammonii caustici	нашатирний спирт; нашатырный спирт
liquor Ammonii anisatus	нашатирно-анісові краплі; нашатырно-анисовые капли
Methylenum coeruleum	метиловий синій; метиловый синий
Viride (is) nitens (ntis)	діамантова зелень, зеленка; бриллиантовая зелень, зеленка
saccharum, i n	цукор; сахар
serum, i n	сироватка; сыворотка
vaccinum, i n	вакцина; вакцина
aseptice	асептичний; асептический
bis	двічі; дважды
cito	швидко; быстро
forte	сильно, швидко (за дією); сильно, быстро (по действию)
gratis	безкоштовно; бесплатно
lente	повільно; медленно
mite	м'яко; мягко

Вправи

Упражнения

I. Запишіть назви нижчезазначених лікарських препаратів латинською мовою і визначте, які речовини входять до їх складу.

А. Фторбензотэф, Фосфокреатин, Теофілін, Хлорамфенікол, Ферретаб, Йодтірокс, Аргосульфан, Гідротокс, Циклофосфамід, Сульфадиметоксин, Хлорнітрофенол, Нітрогліцерин, Нафтизин, Дігосин, Ціндол, Метотірин, Блокальцін ретард, Хлороформ, Трімеркур, Трінафтол, Толацетазол.

Б. Сульбактам, Феррогематоген, Йодиксанол, Колекальциферол, Кормагnezин, Діакарб, Зінерит, Бісмофальк, Окситоцин, Алюмаг, Гексафосфамід, Йокс, Гемофер пролонгатум, Фторафур, Фосфалюгель, Ціноксацін, Ельгіфлуор, Цисплатин, Хромвітал, Сульфатіазол, Бромазепам, Бороментол, Аурикард.

Запишите названия нижеуказанных лекарственных препаратов на латинском языке и определите, какие вещества входят в их состав.

А. Фторбензотэф, Фосфокреатин, Теофиллин, Хлорамфеникол, Ферретаб, Йодтирокс, Аргосульфан, Гидротокс, Циклофосфамид, Сульфадиметоксин, Хлорнитрофенол, Нитроглицерин, Нафтизин, Дигосин, Циндол, Метотирин, Блокальцин ретард, Хлороформ, Тримекур, Тринафтол, Толацетазол.

Б. Сульбактам, Феррогематоген, Йодиксанол, Колекальциферол, Кормагnezин, Діакарб, Зінерит, Бісмофальк, Окситоцин, Алюмаг, Гексафосфамід, Йокс, Гемофер пролонгатум, Фторафур, Фосфалюгель, Ціноксацін, Ельгіфлуор, Цисплатин, Хромвітал, Сульфатіазол, Бромазепам, Бороментол, Аурикард.

II. Перекладіть українською мовою назви лікарських засобів і препаратів, виокремте відомі вам частотні відрізки, ТЕ, суфікси, поясніть їх значення.

Переведите на русский язык названия лекарственных средств и препаратов, выделите известные вам частотные отрезки, ТЭ, суффиксы, объясните их значение.

А. Valocordinum, Cocarboxylasum, Morphinum, Testoenatum, Mycosolon, Sarcophysinum, Bicillinum, Rifothyroinum, Amycazolium, Mammophysinum, Oestronum, Erythromycinum, Aëvitum, Valosedan, Diiodthirosinum, Polyoestradiolum, Pharyngosept, Adriamycinum, Mycoseptin, Chinocidum, Chlorophthalmum, Methicillinum, Kanamycinum, Cholosasum.

Б. Rifamycinum, Novurit, Sulfasinum, Pantocidum, Piocydum, Streptodecasum, Norsulfazolum, Urodanum, Adrenalinum seu Epinephrinum, Gonadotropinum, Somatotropinum, Histidinum, Novocainum, Haemodesum, Enterodesum, Haemophobinum, Panangin, Quadevitum.

III. Запишіть назви лікарських засобів латинською мовою і визначте за частотними відрізками, що входять до їх складу, коли їх призначають.

А. Остеогенон, Естрофем, Рогіпнол, Синекод, Серевент, Лейкеран, Сомноген, Лонгацеф, Логест, Коензим, Метилдопа, Герпесін, Дентинокс, Когітум, Атеролітин, Вірасепт, Гінодіан депо, Дисменорм, Гормоплекс, Еуглюкон, Діоксивіт, Дорміплант, Колдакт, Комбівір, Коралгін, Вентрисол, Пентоксифілін, Агіолакс.

Б. Еутірокс, Наркосан, Неулептил, Менальгін, Маммосан, Мемоплант, Лейкоген, Мегалак, Менотропін, Ременс, Струмель, Тромбофоб, Еритростім, Ентеросорб, Кутіс, Венза, Ритмонорм, Пептикум, Офтальмін, Спазмальгон, Дезурік, Антискаб, Холензим, Аллохол, Бронхосан, Зовіракс, Гістадин.

Запишіть названня лікарських засобів на латинській мові і визначте по частотним відрізкам, що входять до їх складу, коли їх призначають.

А. Остеогенон, Эстрофем, Рогипнол, Синекод, Серевент, Лейкеран, Сомноген, Лонгацеф, Логест, Коэнзим, Метилдопа, Герпесин, Дентинокс, Когитум, Атеролитин, Вирасепт, Гинодиан депо, Дисменорм, Гормоплекс, Эуглюкон, Диоксивит, Дормиплант, Колдакт, Комбивир, Коралгин, Вентрисол, Пентоксифиллин, Агиолакс.

Б. Эутирокс, Наркосан, Неулептил, Менальгин, Маммосан, Мемоплант, Лейкоген, Мегалак, Менотропин, Ременс, Струмель, Тромбофоб, Эритростим, Энтеросорб, Кутис, Венза, Ритмонорм, Пептикум, Офтальмин, Спазмальгон, Дезурик, Антискаб, Холензим, Аллохол, Бронхосан, Зовиракс, Гистадин.

IV. Перекладіть терміни українською мовою.

Переведіть терміни на російський мову.

А. Solutio Novocaini, tabulettae Prednisoloni, granula Orasi, tabulettae Octoestrolis, tabulettae Pantocrini, unguentum «Psoriasinum», solutio Camphorae, emplastrum Epilini, Streptocidum album, solution Streptocidi albi.

В. Suspendio «Cindolum», suppositoria vaginalia «Osarbonum», tabulettae Mycoheptini, unguentum Tetracyclini ophthalmicum, linimentum «Sanitas»,

tabulettae «Cholenzymum», tabulettae «Praegastrolum», solution Glucosi, tabulettae «Panhexavitum», dragee «Aëvitum».

V. Перекладіть латинською мовою.

А. Синтомициновий лінімент, суспензія бісептола, окситетраціклінова мазь, таблетки «Новоцефальгін», під'язикові таблетки валідола, гідрокортизонова мазь для очей, таблетки хлортетрацикліна, еритроміцинова емульсія, оксолінова мазь, розчин бронхолітина.

Б. Таблетки (циклофосфана, пентоксифіліна, метотірина), розчин (ксероформа, глюкози, метамінофена), свічки «Анузол», гепаринова мазь, складні порошки, гранули ораза, краплі «Дента», лінімент лютенуріна, суспензія «Альмагель-Нео».

Переведите на латинский язык.

А. Синтомициновый линимент, суспензия бисептола, окситетрациклиновая мазь, таблетки «Новоцефальгин», подъязычные таблетки валидола, гидрокортизоновая глазная мазь, таблетки хлортетрациклина, эритромициновая эмульсия, оксолиновая мазь, раствор бронхолитина.

Б. Таблетки (циклофосфана, пентоксифиллина, метотирина), раствор (ксероформа, глюкозы, метаминифена), свечи «Анузол», гепариновая мазь, сложные порошки, гранулы ораза, капли «Дента», линимент лютенурина, суспензия «Альмагель-Нео».

VI. Встановіть відповідність між назвами лікарських засобів та вихідними лікарськими рослинами.

Назва лікарського засобу / Название лекарственного средства	Вихідні лікарські рослини (повні ботанічні назви) / Исходные лекарственные растения (полные ботанические наименования)
Bilobil	Convallaria majalis (конвалія травнева / ландыш майский)
Rosevinum	Plantago major (подорожник великий / подорожник большой)
Saparalum	Abies sibirica (ялиця сибірська / пихта сибирская)
Plantaglucidum	Rhodiola rosea (родіола рожева / родиола розовая)

Clochaminum	Ginkgo biloba (гінкго дволопатево / гинкго двулопастное)
Caleflonum	Aralia manshurica (аралія маньчжурська / аралия маньчжурская)
Bellastesin	Colchicum speciosum (пізньоцвіт чудовий / безвременник великолепный)
Conflavinum	Helichrisum arenarium (безсмертник піщаний / бессмертник песчаный)
Arenarinum	Calendula officinalis (календула лікарська / календула лекарственная)
Abisilum	Atropa belladonna (беладонна / красавка – белладонна)

VII. Установіть відповідність між назвами лікарських засобів і вихідною природною сировиною.

Установите соответствие между названиями лекарственных средств и исходным природным сырьем.

Назва лікарської сировини / Название лекарственного средства	Вихідна природна сировина/ Исходное природное сырье
Апілак / Апилак	Прополіс / Прополис
Холензим / Холензим	Зміїна отрута / Змеиный яд
Віпратокс / Випратокс	Пеніцилінові грибки / Пенициллиновые грибки
Сирепар / Сирепар	Тимус / Вилочковая железа
Апіфор / Апифор	Екстракт печінки / Экстракт печени
Пропоцеум / Пропоцеум	Бджолине маточне молоко / Пчелиное маточное молоко
Ампицилін / Ампициллин	Отрута гюрзи / Яд гюрзы
Тимоген / Тимоген	Жовч / Желчь

VIII. Виберіть назви, характерні для лікарських засобів:

Выберите наименования, характерные для лекарственных средств:

1. Що впливають на ЦНС: / Влияющих на ЦНС:

Lidocaine, Seduxen, Ketabolin, Rispolept, Clonasepam, Spasmopriv, Nootropil, Reladorm, Rohypnol, Amineurin, Mydocalm, Carbidopa, Tranxerine, Bromezepam, Neminevrin, Sonarax, Depakine.

2. Анальгетиків: / Анальгетиков:

Alginatol, Piroflam, Meloxicam, Anafebrine, Coldrex, Zomig, Influbene, Tramadol, Nicoflex, Efferalgam, Pyrabutol, Optalgin-Teva, Aminadol, Tidigesic, Diclofenac, Novo-Difenac, Neodol-50, Solpaflex.

3. Що впливають на серцево-судинну систему: / Влияющих на сердечно-сосудистую систему:

Procainamide, Captopril, Dilacor, Dilcardia, Vincetin, Felodipine, Capocard, Catenol, Panangin, Pentoxifylline, Lusopress, Vasopril, Propranolol, Cerivastatin, Korandil, Troxevasin, Desmopressin, Angiopril, Tenormin.

4. Що впливають на функцію органів травлення: / Влияющих на функцию органов пищеварения:

Ulcometine, Befluorex, Hepasol, Pantoprazole, Hepatamin, Allochololum, Gastrozepin, Dulcolax, Pepticum, Digestal, Helicocid, Pylobact, Livolac, Pancreatin, Enterobene, Cholenzymum, Ventrisol, Omeprazole, Tanacechol, Gastrosil.

5. Що регулюють процеси обміну: / Регулирующих обменные процессы:

Fludrocortisone, Antidiab, Glucimid, Progynova, Bolandiol, Estrofem, Prednisolon, Etofibrate, Metandrostendiolum, Megestrol, Insulong, Calcitonin, Lipase, Climacloplan, Osteocare, L-Thyroxin, Regulip, Urofollitropin, Testosterone, Primolutnor, Flogenzym.

Терміноелементи в тривіальних найменуваннях
лікарських засобів
Терминоэлементы в тривиальных наименованиях
лекарственных средств

Велику цікавість представляють кореневі морфєми тривіальних назв. Більшість з них створюються з постійного набору частотних відрізків, або терміноелементів (ТЕ) греко-латинського походження. Наприклад, препарат Гемостимулін (*Haemostimulinum*) має антианемічний ефект, а Стоптусин (*Stoptussinum*) усуває кашель. Однак більшість терміноелементів будуть для вас новими, вам доведеться завчити як значення, так і написання необхідного і достатнього для лікаря мінімуму терміноелементів.

.....

Большой интерес представляют коренные морфемы тривиальных названий. Большинство из них создаются с постоянного набора частотных отрезков, или терминоэлементов (ТЭ) греко-латинского происхождения. Например, препарат Гемостимулин (*Haemostimulinum*) имеет антианемический эффект, а Стоптусин (*Stoptussinum*) устраняет кашель. Однако большинство терминоэлементов будут для вас новыми, вам придется заучить как значение, так и написание необходимого и достаточного для врача минимума терминоэлементов.

**Терміноелементи, що вказують на природні
походження лікарських препаратів.**

Алкалоїди і глікозиди рослин, так само як різноманітні витяжки з лікарсько-рослинної сировини, традиційно є важливою складовою багатьох лікарських речовин. Інформація такого роду найчастіше присутня в назві медикаменту у вигляді частини власного найменування рослин: *Novo-Passit* – Ново-Пасит; *Passilat* – Пассилат; *Passidorm* – Пассидорм (всі вказані лікарські засоби седативні та мають алкалоїди Пасифлора (Страстоцвіт) – лат. *Passiflora*). Тому необхідно запам'ятати ті терміноелементи, які використовують тільки в назвах лікарських препаратів природного походження.

Іноді лікарські засоби отримуються з **органів та продуктів життєдіяльності тварин (комах)**:

<i>Cerebrolysin</i>	Церебролізін	комплекс пептидів з головного мозку свині;
<i>Thymalinum</i>	Тималін	комплекс поліпептидів з виличкової залози телят;
<i>Apilacum</i>	Апілак	таблетки – містить суху речовину маточного молочка;
<i>Apisarthronum</i>	Апізартрон	мазь – препарат бджолої отрути (лат. <i>apis, is f</i> бджола);

.....

Терминноеlementы, указывающие на природные происхождения лекарственных препаратов.

Алкалоиды и гликозиды растений, так же как различные вытяжка с лекарственно-растительного сырья, традиционно является важной составляющей многих лекарственных веществ. Информация такого рода чаще всего присутствует в названии медикамента в виде части собственного наименования растений: *Novo-Passit* – Ново-Пассит; *Passilat* – Пассилат; *Passidorm* – Пассидорм (все указанные лекарственные средства седативные и имеют алкалоиды Пассифлора (Страстоцвет) – лат. *Passiflora*). Поэтому необходимо запомнить те терминноеlementы, которые используются только в названиях лекарственных препаратов природного происхождения.

Иногда лекарственные средства получаемые из **органов и продуктов жизнедеятельности животных (насекомых)**:

<i>Cerebrolysin</i>	Церебролізін	комплекс пептидов из головного мозга свиньи
<i>Thymalinum</i>	Тималин	комплекс полипептидов из виличковой железы телят;
<i>Apilacum</i>	Апилак	таблетки – содержит сухое вещество маточного молочка;
<i>Apisarthronum</i>	Апизартрон	мазь – препарат пчелиного яда (лат. <i>apis is f</i> – пчела)

Назви рослин, лікарсько-рослинної сировини та продуктів їх переробки в номенклатурі лікарських засобів

Лікарські засоби, приготовані на основі рослинної сировини, займають велике місце в лікарській терапії. У останні роки надзвичайно просунулася вперед фітотерапія (лікування зборами з цілющих трав) і гомеопатична практика, препарати якої готуються також здебільшого на основі продуктів рослинного, або тваринного походження.

.....

Названия растений, лекарственно-растительного сырья и продуктов его переработки в номенклатуре лекарственных средств

Лекарственные средства, приготовленные на основе растительного сырья, занимают большое место в лекарственной терапии. В последние годы необычайно продвинулась вперед фитотерапия (лечение сборами из лечебных трав) и гомеопатическая практика, препараты которой приготавливаются также большей частью на основе продуктов растительного или животного происхождения.

Назви рослин в номенклатурі лікарських засобів

Як відомо, наукою, яка вивчає рослини, є ботаніка, наукою ж, що вивчає лікарські рослини, є фармакогнозія. У ботаніці кожна рослина має повну систематичну назву, що складається, як правило, з двох слів: назви роду, до якого належить вид, і наступного за ним видового епітета, наприклад: *Atropa belladonna* – красавка беладона; *Valeriana officinalis* – валеріана лікарська; *Mentha piperita* – м'ята перцева. У рецептурі і фармакогнозії для позначення сировини вживаються скорочені назви. Скорочення проводяться не довільно, а згідно з такими правилами:

- використовують тільки родові найменування, якщо лікувальний ефект має тільки один представник даного роду, або всі представники одного роду мають однакові лікувальні властивості: *radices Valerianae* – коріння валеріани; *herba Leonuri* – трава пустирника;

- використовують тільки видовий епітет, якщо його виражено іменником і якщо кілька видів, що належать до одного й того ж роду, надають різну лікувальну дію: *flores Chamomillae* – квітки ромашки; *herba Absinthii* – трава полину;

- не скорочується повне ботанічне найменування, якщо видовий епітет виражено прикметником і кілька представників одного роду мають лікувальні властивості: *folia Menthae piperitae* – листя м'яти перцевої; *sirupus Rubi idaei* – малиновий сироп.

У ботанічній номенклатурі назви рослин можуть сходити до різних мов, приймаючи, проте, при цьому латинізовану форму. Переважна більшість їх – грецького походження, менше – з латини.

Слова-назви лікарських рослин є у всіх відмінах латинської мови, крім п'ятої: *Urtica, ae f* – кропива, I відм.; *Leonurus, i m* – пустирник, *Rheum, i n* – ревінь, обидва II відм.; *Digitalis, is f* наперстянка, III відм.; *Quercus, us f* – дуб, IV відм. У останньому прикладі ми не помилилися з позначенням роду. Вам потрібно буде запам'ятати таке правило:

Н.В.! Всі назви дерев і більшості чагарників в латинській мові є іменниками жіночого роду: *Eucalyptus, i f* – евкаліпт (дерево); *Crataegus, i f* – глід (чагарник).

При найменуваннях лікарської рослинної сировини і продуктів первинної обробки рослин:

- слід завжди пам'ятати, що всі назви органів і частин рослин у рецептурі і в номенклатурі сировини слід вживати у множині. Виняток становлять два слова: «кора» і «трава», сукупне значення яких добре виражають форми однини.

- при цьому слід враховувати, що найменування масел будуються по-різному, залежно від типу сировини, з якої виходить продукт. Якщо виробничим матеріалом є кісткові плоди, найменування їх вживаються в термінах в родовому відмінку множини: *oleum Olivarum* – оливкова олія (досл. «масло оливок»), *oleum Persicorum* – персикове масло (досл. «масло персиків»), але *oleum Helianthi* – соняшникова олія (досл. «масло соняшника»).

Названия растений в номенклатуре лекарственных средств

Как известно, наукой, которая изучает растения, является ботаника, наукой же, изучающей лекарственные растения, является фармакогнозия. В ботанике каждое растение имеет полное систематическое название, состоящее, как правило, из двух слов: названия рода, к которому принадлежит вид, и следующего за ним видового эпитета, например: *Atropa belladonna* – красавка белладонна; *Valeriana officinalis* – валериана лекарственная; *Mentha piperita* – мята перечная.

В рецептуре и фармакогнозии для обозначения сырья употребляются сокращенные названия. Сокращения производятся не произвольно, а согласно следующим правилам:

- используется только родовое наименование, если лечебный эффект имеет только один представитель данного рода или все представители одного рода обладают одинаковыми лечебными свойствами: *radices Valerianae* – корни валерианы; *herba Leonuri* – трава пустырника;

- используется только видовой эпитет, если он выражен именем существительным и если несколько видов, принадлежащих к одному и тому же роду, оказывают разное лечебное действие: *flores Chamomillae* – цветки ромашки; *herba Absinthii* – трава полыни;

- не сокращается полное ботаническое наименование, если видовой эпитет выражен именем прилагательным и несколько представителей одного рода обладают лечебными свойствами: *folia Menthae piperitae* – листья мяты перечной; *sirupus Rubi idaei* – малиновый сироп.

В ботанической номенклатуре названия растений могут восходить к разным языкам, принимая, однако, при этом латинизированную форму. Подавляющее большинство их – греческого происхождения, меньше – из латыни.

Слова-названия лекарственных растений встречаются во всех склонениях латинского языка, кроме пятого: *Urtica, ae f* – крапива, I скл.; *Leonurus, i m* – пустырник, *Rheum, i n* – ревень, оба II скл.; *Digitalis, is f* наперстянка, III скл.; *Quercus, us f* – дуб, IV скл. В последнем примере мы не ошиблись при обозначении рода. Вам нужно будет уяснить следующее правило:

Н.В.! Все названия деревьев и большинства кустарников в латинском языке являются существительными женского рода: *Eucalyptus, i f* – эвкалипт (дерево); *Crataegus, i f* – боярышник (кустарник).

При наименованиях лекарственного растительного сырья и продуктов первичной обработки растений:

- следует всегда помнить, что все названия органов и частей растений в рецептуре и в номенклатуре сырья следует употреблять во множественном числе. Исключение составляют два слова: «кора» и «трава», совокупное значение которых хорошо выражают и формы единственного числа.

- при этом следует учитывать, что наименования масел строятся по-разному, в зависимости от типа сырья, из которого получается продукт. Если

производящим материалом являются косточковые плоды, наименования их употребляются в терминах в родительном падеже множественного числа:

oleum Olivarum – оливковое масло (букв. «масло оливок»), *oleum Persicorum* – персиковое масло (букв. «масло персиков»), но *oleum Helianthi* – подсолнечное масло (букв. «масло подсолнечника»).

Про особливості слова «species»

Об особенностях слова «species»

Слово *species* у значенні «збір» (тверда лікарська форма складається з порізаного, або стовченого у порошок перемішаного листа, трави, коріння тощо) належить у латинській мові до групи іменників, що не мають форм однини. Це потрібно враховувати, погоджуючи з цим словом прикметники, наприклад, жовчогінний збір – *species cholagogae* (в род.в.: *specierum cholagogarum*); послаблюючий збір – *species laxantes* (в род.в.: *specierum laxantium*).

Слово *species* в значении «сбор» (твердая лекарственная форма состоящая из изрезанных или истолченных в порошок перемешанных листьев, травы, корней и т.п.) относилось в латинском языке к группе существительных, не имеющих форм единственного числа. Это нужно учитывать, согласовывая с этим словом прилагательные, например, желчегонный сбор – *species cholagogae* (в род.п.: *specierum cholagogarum*); слабительный сбор – *species laxantes* (в род.п.: *specierum laxantium*).

Запам'ятайте назви таких зборів

Запомните названия следующих сборов

species cholagoagae	жовчогінний збір; желчегонный сбор
species diureticae	сечогінний збір; мочегонный сбор
species laxantes	послаблюючий збір; слабительный сбор
species pectorales	грудний збір; грудной сбор
species polyvitaminicae	полівітамінний збір; поливитаминовый сбор
species sedativae	заспокійливий збір; успокоительный сбор
species stomachicae	шлунковий збір; желудочный сбор

Лексичний мінімум
Лексический минимум
Назви органів і частин рослин
Названия органов и частей растений

bacca, ae f	ягода; ягода
cortex, icis m	кора; кора
flos, floris m	квітка; цветок
folium, i n	лист; лист
fructus, us m	плід; плод
gemma, ae f	брунька; почка
herba, ae f	трава; трава
radix, icis f	корінь; корень
rhizoma, atis n	корневище; кореневище
semen, inis n	сім'я; семя

Назви лікарських форм
Названия лекарственных форм

decoctum, i n	відвар; отвар
extractum, i n	екстракт; экстракт
infusum, i n	настій; настой
mucilago, inis f	слиз; слизь
oleum, i n	олія; масло
sirupus, i m	сироп; сироп
species, ei f	збір; сбор
succus, i m	сік; сок
tinctura, ae f	настоянка; настій

Назви лікарських рослин
Названия лекарственных растений

Absinthium, i n	полин (гіркий); полынь (горькая)
Aloe, es f	алое; алоэ
Althaea, ae f	алтей; алтей
Belladonna, ae f	белладона; белладонна, красавка
Betula, ae f	береза; берёза

Calamus, i m	аїр; аир
Calendula, ae f	нагідки; календула
Chamomilla, ae f	ромашка; ромашка
Convallaria, ae f	конвалія; ландыш
Crataegus, i f	глід; боярышник
Eucalyptus, i f	евкаліпт; эвкалипт
Ephedra, ae f	хвойник; эфедра
Helianthus, i m	соняшник; подсолнечник
Hippophae, es f	обліпиха; облепиха
Farfara, ae f	мати-й-мачуха; мать-и-мачеха
Frangula, ae f	крушина; крушина
Clycyrrhiza, ae f	солодка; солодка
Hyoscyamus, i m	блекота; белена
Hypericum, i n	звіробій; звербой
Leonurus, i n	пустирник; пустырник
Linum, i n	льон; лён
Mentha (ae) piperita	м'ята перцева; мята перечная
Millefolium, i n	деревій; тисячелистник
Myrtillus, i m	чорниця; черника
Quercus, us f	дуб; дуб
Plantago, inis f	подорожник; подорожник
Rheum, i n	ревінь; ревень
Rosa, ae f	шипшина; шиповник
Salvia, ae f	шавлія; шалфей
Schizandra, ae f	лимонник; лимонник
Strychnos, i f	челебуха; челебуха
Taraxacum, i n	кульбаба; одуванчик
Tormentilla, ae f	перстач; лапчатка
Urtica, ae f	кропива; крапива
Valeriana, ae f	валеріана; валериана
Viburnum, i n	калина; калина

Прикметники, дієприкметники Прилагательные, причастия

(in) solubilis, e	(не) розчинний; (не) растворимый
compositus, a, um	складний; сложный
concisus, a, um	подрібнений, різаний; измельченный, резаный
enterosolubilis, e	кишковорозчинний; кишечнорастворимый
fluidus, a, um	рідкий; жидкий
recens, ntis n	свіжий; свежий
siccus, a, um	сухий; сухой
sterilis, e	стерильний; стерильный
sterilisatus, a, um	стерилізований; стерилизованный
spissus, a, um	густий; густой

Вправи

Упражнения

I. Утворіть словосполучення і перекладіть їх латинською мовою.

Листя (шавлії, евкаліпта, кропиви, алое, подорожника, мати-й-мачухи); коріння (валеріани, кульбаби, солодки, алтея, ревеню); квітки (ромашки, календули); трава (конвалії, звіробою, ефедри, деревію, кульбаби); плоди (глоду, шипшини, калини, чилибухи, блекоти, ялівцю); насіння (гарбуза, льону); кора (дуба, крушини); кореневища (перстачу, валеріани, айру).

Образуйте словосочетания и переведите их на латинський язык.

Листья (шалфея, эвкалипта, крапивы, алоэ, подорожника, мать-и-мачехи); корни (валерианы, одуванчика, солодки, алтея, ревеня); цветки (ромашки, календулы); трава (ландыша, зверобоя, эфедры, тысячелистника, одуванчика); плоды (боярышника, шиповника, калины, чилибухи, белены, можжевельника); семена (тыквы, льна); кора (дуба, крушины); корневища (лапчатки, валерианы, айра).

II. Перекладіть терміни латинською мовою у вигляді неузгоджених означень. Поставте отримані терміни у родовий відмінок.

A. М'ятна олія, перцевий пластир, алтейний сироп, ефірне масло, дубова кора, лляний слиз, м'ятна вода, абрикосове масло, лляне масло, настоянка м'яти, евкаліптова олія, екстракт беладони, солодковий сироп, настоянка глоду, сік алое.

Б. Квітки ромашки, листя шавлії, плоди глоду, трава кропиви собачої, ягоди чорниці, бруньки берези, кора дуба, насіння льону, коріння солодки, кора крушини, кореневища перстачу, листя м'яти, березові бруньки, кореневища айру, трава конвалії.

В. Настій листя евкаліпта, відвар кори крушини, слиз насіння льону, відвар плодів шипшини, настій листя м'яти, відвар дубової кори, настій березових бруньок, порошок коренів ревеню, настій листя кропиви, відвар ягід чорниці, настій брусничного листя, настій квіток ромашки, настій листя шавлії і мати-й-мачухи, відвар березових бруньок.

Переведите термины на латинский язык в виде несогласованных определений. Поставьте образованные термины в родительный падеж.

А. Мятное масло, перцовый пластырь, алтейный сироп, эфирное масло, дубовая кора, льняная слизь, мятная вода, абрикосовое масло, льняное масло, настойка мяты, эвкалиптовое масло, экстракт красавки, солодковый сироп, настойка боярышника, сок алоэ.

Б. Цветки ромашки, листья шалфея, плоды боярышника, трава пустырника, ягоды черники, почки берёзы, кора дуба, семена льна, корни солодки, кора крушины, кореневища лапчатки, листья мяты, берёзовые почки, кореневища айра, трава ландыша.

В. Настой листьев эвкалипта, отвар коры крушины, слизь семян льна, отвар плодов шиповника, настой листьев мяты, отвар дубовой коры, настой березовых почек, порошок корней ревеня, настой листьев крапивы, отвар ягод черники, настой брусничных листьев, астой цветков ромашки, настой листьев шалфея и мать-и-мачехи, отвар берёзовых почек.

Ш. Перекладіть терміни латинською мовою, звертаючи увагу на узгодження прикметників.

Протиастматичний збір, грудний еліксир, крохмальний слиз, ефірна настоянка, сухий екстракт глоду, складний солодковий сироп, густий екстракт кропиви, стерилізована настоянка пустырника, очищена кропова вода, рідкий екстракт кульбаби, висушені ягоди калини, сухе листя подорожника, подрібнені кореневища перстачу, густа суспензія бісептола, кишковорозчинні таблетки флогензиму, таблетки екстракту сени сухого.

Переведите термины на латинский язык, обращая внимание на согласование прилагательных.

Противоастматический сбор, грудной эликсир, крахмальная слизь, эфирная настойка, сухой экстракт боярышника, сложный солодковый сироп, густой экстракт крапивы, стерилизованная настойка пустырника, очищенная

укропная вода, жидкий экстракт одуванчика, высушенные ягоды калины, сухие листья подорожника, измельченные корневища лапчатки, густая суспензия бисептола, кишечнорастворимые таблетки флогензима, таблетки экстракта сенны сухого.

IV. Перекладіть українською мовою, поставте кожен термін у родовий відмінок.

Переведите на русский язык, поставьте каждый термин в родительный падеж.

Fructus Rosae concisi exsiccati, herba Absinthii concisa, tinctura Valerianae simplex, baccae Viburni recentes, linimentum olei Terebinthinae compositum, radices Taraxaci concisae, flores Chamomillae sicci, tabulettae extracti Frangulae obductae, tabulettae extracti Sennae sicci, folia Plantaginis concisa, rhizomata Calami recentia, cortex Viburni siccus, emulsum seminum Cucurbitae, cortex, folia et baccae Hippophaes.

Граматичні категорії дієслова Грамматические категории глагола

Всі граматичні категорії латинського дієслова схожі з відповідними в українській мові, а тому не повинні викликати труднощі при читанні і розумінні.

Дієслова можуть використовуватись в трьох способах: дійсному, умовному, наказовому, із яких тільки два останніх використовую в рецептурі, оскільки при виписуванні рецепта дієслово виражає, або прохання (наказ), або умову приготування потрібних ліків.

Латинське дієслово змінюється за особами та числами, а також має два стани – активний і пасивний.

Словникова форма латинського дієслова має зазвичай чотири складові, із яких для створення рецептурних конструкцій необхідно тільки дві: перша (форма 1-ї особи однини, теперішнього часу дійсного способу) і остання (невизначена форма дієслова або інфінітив). Звичай ці дві форми і вказуються в словнику: *do, dare* I дати, видавати (пор. повну форму цього дієслова «*do, dedi, datum, dare*»).

Форма інфінітива має закінчення *-re* і цікава з декількох причин. Назвемо їх:

1) За інфінітивом визначають дієвідміну. Для цього необхідно звернути увагу на голосну, що стоїть попереду *-re*. Якщо це голосна *-a*, то дієслово слід віднести до I дієвідміни, якщо *-e*, то до II дієвідміни; *-e* вказує на приналежність до III-ї дієвідміни, а *-i* до IV дієвідміни. Саме через це у

словнику не вказується повна форма інфінітива, *-a* тільки *-re* з попереднім голосним, а потім число, що визначає тип дієвідміни:

signo, āre I – позначати

misceo, ēre II – змішувати

solvo, ěre III – розчиняти

linio, īre IV – намащувати

2) За інфінітивом визначають основу дієслова*. Для цього необхідно відкинути від нього закінчення *-re* (у дієслів 1, 2, 4 д.в) або *-ere* (3 д.в).

3) Інфінітив бере участь в утворенні всіх форм наказового способу.

*Основою дієслова тут і в подальшому ми будемо називати основу теперішнього часу інфекта.

.....
Все грамматические категории латинского глагола сходны с соответствующими в русском языке, а потом не могут вызвать затруднения при их чтении и понимании.

Глаголы могут употребляются в трех наклонениях: изъявительном, повелительном и солагательном, из которых только два последних используются в рецептуре, т.к. при выписывании рецепта глагол выражает, либо просьбу (приказ), либо действительное условия приготовления нужного лекарства.

Латинский глагол изменяется по лицам и числам, а так же имеет два залога: действительный и страдательный.

Словарная форма латинского глагола содержит обычно четыре компонента, из которых для создания рецептурных конструкций необходимо только два: первый (форма первого лица ед. ч. настоящего времени изъявительного наклонения) и последний (неопределенная форма глагола или инфинитива). Обычно эти две формы и указываются в словаре: *do, dare* I давать (ср. полную форму этого глагола «*do, dedi, datum, dare*»).

Форма инфинитива имеет окончание *-e* и интересная по нескольким причинам, назовем их :

1) По инфинитиву определяют спряжение. Для этого необходимо обратить внимание на громкую, стоящего *-e*. Если это гласная *-ā*, то глагол следует отнести к 1 спряжению, если *-ē*, то к – 2 спряжению; *-ě* указывает на принадлежность к 3 спряжению, а *-ī* – к 4 спряжению. Именно поэтому в словаре не указывается полная форма по инфинитива, а только *-re* с предыдущим гласным, а затем число, определяющее тип спряжения:

signo, āre I – означать

misceo, ēre II – смешивать

solvo, ěre III – растворять

linio, ĩre IV – намазывать

2) По инфинитиву определяется основа глагола*. Для этого необходимо отбросить от него окончания *-re* (у глаголов I, II, IV спряжения) или *-ĕre* (III спряжение).

3) Инфинитив участвует в образовании всех форм повелительного наклонения.

*Основой глагола здесь и в дальнейшем мы будем называть основу настоящего времени инфекта.

Визначення основи дієслова Определение основы глагола

Словникова форма Словарная форма		Відм. Спр.	Інфінітив Инфинитив	Потрібно відкинути Нужно отбросить	Основа Основа
Signo, āre	позначати обозначать	I	Signāre	-re	Signa-
Misceo, ĕre	змішувати смешивать	II	Miscĕre	-re	Misce-
Addo, ĕre	додавати добавлять	III	Addĕre	-ĕre	Add-
Diluo, ĕre	розбавляти разбавляют	III	Diluĕre	-ĕre	Dilu-
Finio, ĩre	закінчувати заканчивать	IV	Finĭre	-re	Fini-

Imperativus. Наказовий спосіб

Imperativus. Повелительное наклонение

Наказовий спосіб дієслова позначає прямий наказ і має форму другої особи. У рецептурі застосовується тільки однина наказового способу. У дієсловах I, II і IV дієвідмін воно повністю збігається з дієслівною основою, а у дієслів III дієвідміни до основи приєднується *-e-*. Наказовий спосіб дієслів I, II і IV дієвідмін у множині утворюється безпосереднім додаванням до форм однини закінчення *-te-*, а у дієслів III дієвідміни - додаванням *-ite-* із заміною попереднього *-e-* на *-i-*.

Для утворення заперечної форми наказового способу використовується двослівне формулювання, що складається з наказового способу неправильного дієслова *polle* – не хотіти, чи не бажати (*poli* – в однині; *polite* – у множині) і інфінітива, що відповідає дієслова: наприклад, «*poli posere!*» – не зашкодь! (одна з медичних заповідей).

.....

Повелительное наклонение глагола обозначает прямой приказ и имеет форму второго лица. В рецептуре применяется только единственное число повелительного наклонения. У глаголов I, II и IV спряжений оно полностью совпадает с глагольной основой, а у глаголов III спряжения к основе присоединяется *-e-*. Повелительное наклонение глаголов I, II и IV спряжений во множественном числе образуется непосредственным прибавлением к формам единственного числа окончания *-te-*, а у глаголов III спряжения – прибавлением *-te-* с заменой предшествующего *-e-* на *-i-*.

Для образования запретительных форм повелительного наклонения употребляется особая двухсловная формулировка, состоящая из повелительного наклонения неправильного глагола *polle* «не хотеть, не желать» (*poli* – в единственном числе; *polite* – во множественном числе) и инфинитива соответствующего глагола: например, «*poli posere!*» – не навреди! (одна из медицинских заповедей).

Утворення форм наказового способу
Образование форм повелительного наклонения

Словникова Словарная форма	Від. Спр.	Основа Основа	Imperativus			
			однина ед. число		множина множ. число	
Signo, āre	I	Signa-	Signa!	Познач! Обозначь!	Signāte!	Позначте! Обозначьте!
Misceo, ēre	II	Misce-	Misce!	Змішай! Смешай!	Miscēte!	Змішайте! Смешайте!
Solvo, ěre	III	Solv-	Solve!	Розчини! Раствори!	Solvīte!	Розчиніть! Растворите!
Audio, īre	IV	Audi-	Audi!	Слухай! Слушай!	Audīte!	Слушайте! Слушайте!

Conjunctivus. Умовний спосіб

Conjunctivus. Сослагательное наклонение

Значення. У рецептурі використовується тільки одне з багатьох значень латинського умовного способу – спонування до дії, наказ. Українською мовою форми кон'юнктива з таким значенням перекладаються:

1. Дієсловом 3-ї особи в сполученні зі словом «нехай»;
2. Невизначеною формою дієслова зі спонукальним значенням,
Наприклад: Нехай буде змішано! або Змішати!

Утворення. Кон'юктів утворюється у дієслів I дієвідміни шляхом зміни основи (-a- замінюється на -e-), в II, III і IV дієвідмінах – шляхом додавання до основи суфікса -a- і приєднання до них закінчень 3-ї особи: у активному: -t- (одн.) , -nt- (множ.); у пасивному: -tur- (одн.) , -ntur- (множ.).

Значення. В рецептурі используется только одно из многих значений латинского сослагательного наклонения – побуждение к действию, приказание. На русский язык формы конъюнктива с таким значением переводятся:

1. Глаголом 3-го лица в сочетании со словом «пусть»;
2. Неопределённой формой глагола с побудительным значением,
Например: Пусть будет смешано! или Смешать!

Образование. Конъюнктив образуется у глаголов I спряжения – путём изменения основы (-a- заменяется на -e-), во II, III и IV спряжениях – путём

добавления к основе суффикса *-a-* и присоединения к ним окончаний 3-го лица: в активном залоге: *-t-* (ед.ч.), *-nt-* (мн.ч.); в пассивном залоге: *-tur-* (ед.ч.), *-ntur-* (мн.ч.).

**Утворення форми кон'юнктива.
Образование формы конъюнктива**

Дієслово Глагол	Основа	Основа Conj.	Conjunctivus	
			Activum	Passivum
Signo, āre 1 позначати обозначать	Signa-	Signe-	Signe-t, signe-nt	Signe-tur, signe- ntur
			Нехай (він, вони) позначать Пусть (он, они) обозначат	Нехай (його, їх) позначать Пусть (его, их) обозначат
Misceo, ēre 2 змішувати смешивать	Misce-	Miscea-	Miscea-t, miscea-nt	Miscea-tur, miscea-ntur
			Нехай (він, вони) змішають Пусть (он, они) смешают	Нехай (його, їх) змішають Пусть (его, их) смешают
Solvo, ěre 3 розчиняти растворять	Solv-	Solva-	Solva-t, solva-nt	Solva-tur, solva- ntur
			Нехай (він, вони) розчинять Пусть (он, они) растворят	Нехай (він, вони) розчинять Пусть (он, они) растворят
Audio, ĭre 4 слухати слушать	Audi-	Audia-	Audia-t, audia-nt	Audia-tur, audia- ntur
			Пусть он (они) слушает (ють) Нехай він (вони) слухає (ють)	Нехай його (їх) слухають Пусть его (их) слухают

Стандартні рецептурні формулювання з дієсловами

Латинська частина рецепта починається словами *Recipe*: (візьми), тобто в наказовій формі однини від дієслова – *recipio, ěre* «брати, взяти». Це єдине дієслово в рецепті, яке ніколи не замінюється кон'юнктивом.

В інших простих рецептурних реченнях дієслівні форми наказового та умовного способу рівнозначні за змістом та взаємозамінні. У рецепті дієслівні формулювання, як правило, використовуються в стандартних формах, а потім їх цілеспрямовано вивчають напам'ять (таблиця).

Стандартные рецептурные формулировки с глаголами

Латинская часть рецепта начинается словами *Recipe*: (возьми), то есть в повелительном наклонении единственного числа от глагола – *recipio, ěre* «брать, взять». Это единственное глагол в рецепте, которое никогда не заменяется конъюнктивом.

В других простых рецептурных предложениях глагольные формы повелительного и сослагательного наклонения равнозначны по содержанию и взаимозаменяемы. В рецепте глагольные формулировки, как правило используются в стандартных формах, а затем их целенаправленно изучают наизусть (таблица).

Imperativus		Conjunctivus	
Da. Signa.	Видай! Познач!	Detur. Signentur.	Нехай буде видано, позначено. Видати. Позначити
	Выдай! Обозначь!		Пусть будет выдано, обозначено. Выдать. Обозначить.
Misce. Da. Signa.	Змішай! Видай! Познач!	Misceatur. Detur. Signetur.	Нехай буде видано, позначено! Змішати. Видати. Позначити.
	Смешай! Выдай! Обозначь!		Пусть будет выдано, обозначено! Смешать. Выдать. Обозначить

Sterilisa!	Простерилізуй!	Sterilisetur!	Нехай буде простерилізовано!
	Простерилизуйте!		Пусть будет простерилизовано!
Repete!	Повтори!	Repetatur!	Нехай буде повторено!
	Повтори!		Пусть будет повторено!
Da tales doses.	Видай такі дози!	Dentur tales doses.	Нехай будуть видані такі дози. Видати такі дози
	Выдай такие дозы!		Пусть будут выданы такие дозы. Выдать такие дозы.
Divide in partes aequales.	Розділи на рівні частини!	Dividatur in partes aequales.	Нехай будуть розділені на рівні частини. Розділити на рівні частини.
	Раздели на равные части!		Пусть будут разделены на равные части. Разделить на равные части

Примітка: дієслово «*Detur*» завжди стоїть в однині, тому що в ньому мається на увазі підмет *remedium* «препарат лікарський». У складі речення «*Dentur tales doses*» це дієслово має одну форму множини, тому що стоїть підмет *doses* «дози».

.....

Примечание: глагол «*Detur*» всегда стоит в единственном числе, так как в нем подразумевается подлежащее *remedium* «лекарственный препарат». В составе предложения «*Dentur tales doses*» это глагол имеет одну форму множественного числа, так как стоит подлежащее *doses* «дозы».

Дієслово «*feri*» у рецептурі

Неправильне дієслово *Fieri* «виходити, створюватися» має закінчення активного стану, а значення – пасивного стану. У рецептурі використовується лише третя особа однини і множини.

Утворюються ці форми за допомогою такої схеми:

Основа <i>fi-</i> + <i>a</i> + особове закінчення 3-ї особи (активного стану)		
Singularis	<i>fiat</i>	Нехай утвориться
Pluralis	<i>fiant</i>	Нехай утворяться

Модель рецептурної форми з дієсловами *feri*:

Misce, (ut) fiat (fiant) + назва лікарської форми в Nom. Sing. (Pl.), де *ut* «щоб», напр:

<i>Misce, ut fiat pulvis.</i>	Змішай, щоб вийшов порошок.
<i>Misce, fiat pulvis.</i>	Змішай, нехай вийде порошок.
<i>Misce, fiat suppositorum.</i>	Змішай, нехай утвориться свічка.
<i>Misce, fiant suppositoria.</i>	Змішай, нехай утворяться свічки.
<i>Misce, fiant pilulae.</i>	Змішай, нехай утворяться пілюлі.
<i>Misce, fiant species.</i>	Змішай, нехай вийде збір.

Глагол «*feri*» в рецептурі

Неправильный глагол *Fieri* «получаться, образовываться» имеет окончания действительного залога. В рецептуре используется только форма 3-го лица единственного и множественного числа.

Образуются эти формы по следующей схеме:

Основа <i>fi-</i> + <i>a</i> + личные окончания 3-го лица (активного залога)		
Singularis	<i>fiat</i>	Пусть образуется
Pluralis	<i>fiant</i>	Пусть образуются

Модель рецептурной формулировки с глаголом *feri*:

Misce, ut fiat (fiant) + название лекарственной формы в Nom. Sing. (Pl.),
где *ut* «чтобы», напр.:

<i>Misce, ut fiat pulvis.</i>	Смешай, чтобы получился порошок.
<i>Misce, fiat pulvis.</i>	Смешай, пусть получится порошок.
<i>Misce, fiat suppositorum.</i>	Смешай, пусть образуется свеча.
<i>Misce, fiant suppositoria.</i>	Смешай, пусть образуются свечи.
<i>Misce, fiant pilulae.</i>	Смешай, пусть образуются пилюли.
<i>Misce, fiant species.</i>	Смешай, пусть получится сбор.

Лексичний мінімум

Лексический минимум

Дієслова:

addo, -ere 3	додавати; добавлять
coquo, -ere 3	варити; варить
diluo, -ere 3	розбавляти; разбавлять
divido, -ere 3	розділяти; разделять
do, dare 1	давати; давать
misceo, -ere 2	змішувати; смешивать
recipio, -ere 3	брати, взяти; брать, взять
repeto, -ere 3	повторювати; повторять
salveo, -ere 3	бути здоровим; быть здоровым, здравствовать
signo, -are 1	позначати; обозначать
solvo, -ere 3	розчиняти; растворять
steriliso, -are 1	стерилізувати; стерилизовать
valeo, -ere 2	бути здоровим; быть здоровым,
verto, -ere 3	перевертати, вертіти; переворачивать, вертеть

Вправи Упражнения

I. Вставте пропущенні в інфінітиві дієслова голосні з позначенням їх «короткості» та «довготи».

Вставьте пропущенные в инфинитиве глаголов гласные с указанием их «долготы» и «краткости»:

sterilisiro, ...re 1, recipio, ...re 3, verto, ...re 3, adhibeo, ...re 2, nutrio, .. re 4, sano, ...re 1, vivo, ...re 3, audio, ..re4, do, d...re 1, diluo, ...re 3, laboro, ... re 1, studeo, ...re 2, sentio, ...re 4, valeo, ... re 2, destillo, ...re 1, coquo, ...re 3.

II. За формою інфінітива визначте дієвідміну дієслова, виокремте основу й утворіть форму наказового способу однини і множини.

По форме инфинитива определите спряжение глаголов, выделите основу и образуйте формы повелительного наклонения единственного и множественного числа:

dare, signare, refrigerare, miscere, studere, dividere, audire, videre, sterilisare, solvere, linire, vertere, repetere.

III. Утворіть дві форми наказового і чотири умовного способу від поданих дієслів. Кожну форму перекладіть українською мовою.

Позначати, стерилізувати, виловлювати, змішувати, додавати, застосовувати, повторювати, здрастувати, жити, закінчувати, жити.

Образуйте две формы повелительного и четыре сослагательного наклонения от ниже перечисленных глаголов. Каждую форму переведите на русский язык.

Обозначать, стерилизовать, вылавливать, смешивать, добавлять, применять, повторять, жить, здравствовать, оканчивать, питать.

IV. Закінчіть рецептурні вислови.

Закончите рецептурные выражения.

Misce, fiat (порошок, мазь, паста, лінімент / порошок, мазь, паста, линимент).

Misce, fiant (пілюлі, збір, свічки, шарики / пилюли, сбор, свечи, шарики).

V. Перекладіть латинською мовою.

1. Змішай, нехай утвориться складний порошок.

2. Змішай, нехай утвориться дрібний порошок.

3. Змішай, щоб утворився збір.

4. Змішай, нехай вийдуть ректальні свічки.

5. Змішай, нехай вийде складний лінімент.

6. Змішай, нехай вийде пілюльна маса.
7. Змішай, щоб вийшла густа (щільна) суспензія.
8. Змішай, щоб вийшли вагінальні кульки.

Переведите на латинский язык.

1. Смешай, пусть образуется сложный порошок.
2. Смешай, пусть образуется мелкий порошок.
3. Смешай, чтобы образовался сбор.
4. Смешай, пусть образуются ректальные свечи.
5. Смешай, пусть образуется сложный линимент.
6. Смешай, пусть образуется пилюльная масса
7. Смешай, чтобы образовалась густая суспензия.
8. Смешай, чтобы образовались вагинальные шарики.

VI. Перекладіть речення.

А. Додай касторової олії 5 мл; візьми мазь ксероформу 30,0; змішай 3 мл олії м'яти перцевої; видай лініменту синтоміцину 25,0; візьми емульсії рицинової олії 20,0; видай розчину адреналіну 10,0; простерилізуй 20,0 мл рицинової олії.

Б. Нехай будуть видані такі дози числом 10; нехай будуть видані свічки числом 6; нехай буде видана настойка евкаліпта; нехай буде виданий розчин амідопірина; нехай буде виданий настій коренів валер'яни; нехай буде простерилізован розчин новокаїну. Повторювати двічі!; Видати екстракт!; Видати вагінальні супозиторії.

Переведите предложения:

А. Добавь касторового масла 5 мл; возьми мазь ксероформа 30,0; смешай 3 мл масла мяты перечной; выдай линимента синтомицина 25,0; возьми эмульсии касторового масла 20,0; выдай раствора адреналина 10,0; простерилизуйте 20,0 мл касторового масла.

Б. Пусть будут выданы такие дозы числом 10, пусть будут выданы свечи числом 6, пусть будет выдана настойка эвкалипта, пусть будет выдан раствор амидопирин, пусть будет выдан настой корней валерианы, пусть будет простерилизован раствор новокаина. Повторять дважды!; Выдать экстракт!; Выдать вагинальные супозитории.

VII. Перекладіть українською / латинською мовою.

Переведите на русский / латинский язык.

А. Remedium pro dosi, tabulettae contra tussim, praepara ex tempore, dosis pro dosi letalis, dosis pro die maxima, dosis pro cursu minima, pulvis pro suspensione, solutio pro injectionibus intravenosa, guttae ad odontalgiam, oleum

Hippophaes pro inhalatione, Chloroformium pro narcosi, Iodum ad usum externum, tabulettae Dimedroli pro infantibus, Collargolum in vitro nigro.

Б. Розчин фурациліну для зовнішнього вживання, порошок ампіциліну для суспензій, рицинова олія у чистому вигляді, ефір медичний для наркозу, свічки з димедролом для дітей, розчин камфори в олії для зовнішнього вживання, гідроксид натрію для ін'єкцій, розчин нітриту натрію в ампулах, таблетки оротату калію для дітей, розчин метиленового синього для зовнішнього вживання.

Б. Раствор фурацилина для наружного употребления, порошок ампицилина для суспензий, касторовое масло в чистом виде, эфир медицинский для наркоза, свечи с димедролом для детей, раствор камфоры в масле для наружного употребления, гидроксид натрия для инъекций, раствор нитрита натрия в ампулах, таблетки оротата калия для детей, раствор метиленового синего для наружного употребления.

Вживання прийменників у номенклатурі лікарських засобів

Употребление предлогов в номенклатуре лекарственных средств

Вживання прийменників у рамках фармацевтичного терміна є необхідним, коли потрібно утворити назву речовини з певним додаванням, виявити присутність тієї чи іншої лікувальної субстанції в лікарській формі, або вказати на джерело отримання лікарської речовини: розчин люголя з гліцерином, очні плівки з сульфатом атропіну, сироп зі свіжих ягід малини тощо. Крім того прийменники беруть активну участь у стандартних, стійких рецептурних конструкціях.

.....

Употребление предлогов в рамках фармацевтического термина есть необходимым, когда нужно образовать название вещества с какой-либо добавкой, обнаружить присутствие той или иной лечебной субстанции в лекарственной форме или указать на источник получения лекарственного вещества: раствор люголя с глицерином, глазные пленки с сульфатом атропина, сироп из свежих ягод малины и т.п. Кроме того предлоги активно участвуют в стандартных, устойчивых рецептурных конструкциях.

Характеристика латинських прийменників

Характеристика латинских предлогов

Прийменники в латинській мові з точки зору відмінкового керування діляться на дві групи: одні вживаються з акузативом (він відповідає українському знахідному відмінку), а інші після себе аблятива (в українській мові немає ідентичного відмінка, найближчим до нього за функціями є місцевий). Із закінченням цих двох відмінків ви поки не знайомі, але для утворення відмінків завчити їх необхідно.

.....

Предлоги в латинском языке с точки зрения падежного управления делится на две группы: одни употребляются с аккузативом (он соответствует русскому винительному падежу), а другие после себя аблятива (в русском языке нет идентичного падежа, самым близким к нему по функциям является предложный). С окончанием этих двух падежей вы пока не знакомы, но для образования падежей заучить их необходимо.

Закінчення Acc. і Abl. для іменників всіх відмін

Окончания Acc. и Abl. для существительных всех склонений

Відмінок, число Падеж, число	I	II	III	IV	V
Accusativus Singularis	-am	-um	-em (-im)	-um	-em
Accusativus Pluralis	-as	-os	-es	-us	-es
Ablativus Singularis	-a	-o	-e (-i)	-u	-e
Ablativus Pluralis	-is	-is	-ībus	-ībus	-ēbus

Прийменники вживаються в багатьох медичних і фармацевтичних виразах. Навчитися правильно будувати прийменникові словосполучення – означати засвоїти, якого відмінка вимагає іменника той чи інший прийменник. Неприпустимо визначати відмінок, задаючи питання від українського еквівалента латинського прийменника – в цьому випадку ви неминуче станете застосовувати до латинської мови правила, не властиві їй. Необхідно чітко запам'ятати саме латинське керування прийменників.

.....

Предлоги употребляются во многих медицинских и фармацевтических выражениях. Научиться правильно строить предложные словосочетания – значить усвоить, какого падежа существительного требует тот или иной предлог. Недопустимо определять падеж, задавая вопрос от русского

эквивалента латинского предлога – в этом случае вы неизбежно станете применять к латинскому языку правила не свойственные ему. Необходимо четко запомнить именно латинское управление предлогов.

Приименники, що вимагають акузатива: Предлоги, требующие аккузатив:	Приименники, що вимагають аблятива: Предлоги, требующие аблятив:
<i>ad</i> «до, при, для» / «до, при, для»	<i>cum</i> «з» / «с, со»
<i>contra</i> «проти» / «против»	<i>ex</i> «з, із» / «из»
<i>per</i> «через, за допомогою» / «через, посредством»	<i>pro</i> «для, за» / «для»
<i>post</i> «після» / «после»	<i>sine</i> «без» / «без»

Для приименника – *in* «в, на», *sub* «під» – можуть вживатися з обома відмінками (звичайно, не одночасно). Відмінок обирають залежно від поставленого до фрази питання. Питання «куди?», «у що?» Вимагають знахідного відмінка (акузатива), а питання «де?», «у чому?» – аблятива, наприклад: у воду (куди?) – *in aquam* (Acc.), під язык (куди?) – *sub linguam* (Acc.); у воді (де?) – *in aqua* (Abl.), під язиком (де?) – *sub lingua* (Abl.).

.....

Предлоги – *in* «в, на», *sub* «под» – могут употребляться с обоими падежами (конечно, не одновременно). Падеж выбирается в зависимости от поставленного к фразе вопроса. Вопросы «куда?», «во что?» требуют винительного падежа (аккузатива), а вопросы «где?», «в чем?» – аблятива, например: в воду (куда?) – *in aquam* (Acc.), под язык (куда?) – *sub linguam* (Acc.); в воде (где?) – *in aqua* (Abl.), под язиком (где?) – *sub lingua* (Abl.).

Лексичний мінімум
Лексический минимум

contra tussim	проти кашлю; против кашля
ex tempore	екстемпольно; экстемпорально
in spritz-tubulis	в шприц-тюбиках; в шприц тюбиках
in vitro	в пробірці, в лабораторних умовах; в пробирке, в лабораторних условиях
in vitro nigro (fusco)	у темній склянці; в тёмной склянке
in vivo	на живому організмі; на живом организме
per inhalationem	з допомогою інгаляції; посредством ингаляции
per os	через рот, перорально; через рот, перорально
per rectum	через пряму кишку; ректально, через пряму кишку, ректально
per se	у чистому вигляді, в чистом виде
pro auctore (pro me)	для автора (для мене) термін вживається замість прізвища лікаря – якщо він виписує рецепт для себе, для автора (для мене) термін употребляється вместо фамилии врача – если он выписывает рецепт для себя
pro cursu	доза на період лікування, доза на курс лечения
pro die	на день, добова доза, на день, суточная доза
pro dosi	на один раз вживання, разова доза, на один приєм, разовая доза
pro frictionibus	для втирань, для втираний
pro infantibus	для дітей, для детей
pro injectionibus	для ін'єкцій, для инъекций
pro narcosi	для наркоза, для наркоза
pro r(o)entgeno	для рентгена, для рентгена
pro usu parenterali	для парентерального вживання (введення), для парентерального употребления (введения)

Вправи Упражнения

1. Перекладіть латинською мовою наступні запропоновані вирази.

А. З анальгіном, з фенобарбіталом, з ксероформом, з екстрактом беладони, з ментолом, з відваром ромашки, з обліпиховою олією, з нашатирним спиртом, з етиловим спиртом, з розчином новокаїну, з корінням валеріани, з плодами шипшини, з цукровим сиропом, з гідрохлоридом тетрацикліну, з сульфатом неоміцину, з оксидом цинку, з метилсаліцилатом;

Б. При дизентерії, при ангіні, при гастриті, при блювоті, при печінкових коліках, при зубному болю (зубів), при корості, при пролежнях;

В. Для настоянки, для відвару, для густої суспензії, для складного порошку, для ізотонічного розчину, для наркозу, для внутрішньом'язових ін'єкцій, для інгаляцій, для дітей, для пілюльної маси, для ректальних свічок, для вагінальних кульок;

Г. В ампулах, в таблетках, в гранулах, в капсулах, в папері, в мішечку, в коробочках, під язик, в паперовий мішечок, у вощений папір.

Переведите на латинский язык следующие предложенные сочетания.

А. С анальгином, с фенобарбиталом, с ксероформом, с экстрактом красавки, с ментолом, с отваром ромашки, с облепиховым маслом, с нашатырным спиртом, с этиловым спиртом, с раствором новокаина, с корнями валерианы, с плодами шиповника, с сахарным сиропом, с гидрохлоридом тетрациклина, с сульфатом неомицина, с оксидом цинка, с метилсалицилатом;

Б. При дизентерии, при ангине, при гастрите, при рвоте, при печеночных коликах, при зубной боли (зубов), при чесотке, при пролежнях;

В. Для настойки, для отвара, для густой суспензии, для сложного порошка, для изотонического раствора, для наркоза, для внутримышечных инъекций, для ингаляций, для детей, для пилюльной массы, для ректальных свечей, для влагалищных шариков;

Г. В ампулах, в таблетках, в гранулах, в капсулах, в бумаге, в мешочке, в коробочках, под язык, в бумажный мешочек, в вощеную бумагу.

2. Перекладіть латинською мовою всі запропоновані варіанти термінів і запропонованих словосполучень.

А. Ін'єкція підшкірна (внутрішньовенна, внутрішньом'язова), для підшкірної (внутрішньовенної, внутрішньом'язової) ін'єкції, для підшкірних (внутрішньовенних, внутрішньом'язових) ін'єкцій; капсула крохмальна

(желатинова), капсули крохмальні (желатинові), в крохмальних (желатинових) капсулах; гранула, гранули, в гранулах; етиловий спирт, з етиловим спиртом.

Б. Супозиторії (з синтоміцином, з парацетамолом, з обліпиховою олією, з новокаїном, з іхтиолом, з беладони, з папаверином гідрохлоридом, з гліцерином, з евкалиміном, з настойкою календули), розчин (праксодолола, промедол, омнопона для ін'єкцій, гентаміцину сульфату, саліцилової кислоти, стрихніну нітрату в ампулах, хлориду натрію з глюкозою, ретинолу ацетату в олії, папаверину гідрохлориду, нікотината ксантинола, «Дентинокс»).

Переведите на латинский язык все предложенные варианты терминов и предложенных словосочетаний.

А. Ін'єкція подкожна (внутривенна, внутримышечная), для подкожної (внутривенної, внутримышечної) ін'єкції, для подкожних (внутривенних, внутримышечних) ін'єкцій; капсула крахмальна (желатинова), капсулы крахмальные (желатиновые), в крахмальних (желатиновых) капсулах; гранула, гранулы, в гранулах; этиловый спирт, с этиловым спиртом.

Б. Супозитории (с синтомицином, с парацетамолом, с облепиховым маслом, с новокаином, с ихтиолом, с белладонной, с папаверином гидрохлоридом, с глицерином, с эвкалимином, с настойкой календулы), раствор (праксодолола, промедола, омнопона для инъекций, гентамицина сульфата, салициловой кислоты, стрихнина нитрата в ампулах, хлорида натрия с глюкозой, ретинола ацетата в масле, папаверина гидрохлорида, никотината ксантинола, «Дентинокс»).

4. Перекладіть терміни латинською мовою.

А. Свічки з ксероформом, ефір для наркозу, інсулін для ін'єкцій, збір для полоскань, метиленовий синій в капсулах, піоцід в ампулах, трава деревію з листям, коріння кульбаби з травою, мазь з анестезином, фосфат кодеїну в таблетках, сироп алое з залізом, емульсія з касторової олії, вітамін Р з плодів шипшини, вода для ін'єкцій в ампулах, ректальні свічки з ихтиолом, очні плівки з флореналом, вагінальні супозиторії з синтоміцином, нашатирний спирт в ампулах.

Б. Настоянка конвалії з камфорним спиртом; очні плівки з сульфатом атропіну; розчин глюкози з аскорбіновою кислотою; порошок з окситетрацикліном для суспензій; лінімент синтоміцину з новокаїном; таблетки «Мікрояод» з фенобарбаріталом, вкриті оболонкою; порошок

феноксиметилпенициллина для суспензії; масляний розчин вітаміну D в ампулах; Тіопентал-натрій з салицилатом натрію; очні плівки з гідрохлоридом пілокарпіну; основний нітрат вісмуту з екстрактом беладони.

Переведите термины на латинский язык.

А. Свечи с ксероформом, эфир для наркоза, инсулин для инъекций, сбор для полосканий, метиленовый синий в капсулах, пиоцид в ампулах, трава тысячелистника с листьями, корни одуванчика с травой, мазь с анестезином, фосфат кодеина в таблетках, сироп алоэ с железом, эмульсия из касторового масла, витамин Р из плодов шиповника, вода для инъекций в ампулах, ректальные свечи с ихтиолом, глазные плёнки с флореналем, вагинальные суппозитории с синтомицином, нашатырный спирт в ампулах.

Б. Ландышевая настойка с камфорным спиртом; глазные пленки с сульфатом атропина; раствор глюкозы с аскорбиновой кислотой; порошок с окситетрациклином для суспензий; линимент синтомицина с новокаином; таблетки «Микройод» с фенобарбиталом, покрытые оболочкой; порошок феноксиметилпенициллина для суспензии; масляный раствор витамина D в ампулах; Тиопентал-натрий с салицилатом натрия; глазные плёнки с гидрохлоридом пилокарпина; основной нитрат висмута с экстрактом красавки.

5. Перекладіть латинською мовою, не використовуючи прийменники.

Розчин ретинолу (вітаміну А) в олії, розчин йоду в спирті, квітки ромашки в порошку, лимонна кислота в порошку, таблетки екстракту валеріани в оболонці, розчин брильянтового зеленого в спирті, сухі плоди глоду в порошку, розчин натрію тетраборату в гліцерині.

Переведите на латинский язык, не употребляя предлоги.

Раствор ретинола (витамина А) в масле, раствор йода в спирте, цветки ромашки в порошке, лимонная кислота в порошке, таблетки экстракта валерианы в оболочке, раствор бриллиантового зеленого в спирте, сухие плоды боярышника в порошке, раствор натрия тетрабората в глицерине.

6. Дайте точний переклад термінів, поставте кожен у рецептну форму.

Дайте точный перевод терминов, поставьте каждый в рецептную форму.

А. Linimentum olei Terebinthinae compositum, tabulettae «Maalox» transbuccales, tabulettae extracti Valerianae obductae, Furaginum solubile, tinctura Leonuri sterilisata, vaccinum antirabicum siccum, species sedativae, emplastrum

Capsici adhaesivum, emulsum «Almegel» obvolvens, solutio Ammonii caustici concentrata, solutio Furacilini spirituosa, extractum Belladonnae spissum, unguentum Erythromycini ophthalmicum, serum antitetanicum purificatum, solutio Synoestrolis oleosa, vaccinum gripposum purificatum siccum.

Б. Pulvis Phenoxymethylpenicillini pro suspensione, suppositoria cum extracto Belladonnae, emulsum olei Persicorum, elixir cum extracto Glycyrrhizae, oleum Hippophaës pro inhalationibus, rhizomata cum radicibus Valerianae, unguentum contra scabiem, pulvis Ampicillini pro suspensione, solutio Lugoli cum Glycerino, species ad gargarismata, solutio Lugoli cum Glycerino, rhizomata cum radicibus Valerianae, solutio Oestradioli in ampullis, Methylenum coeruleum in capsulis, rhizomata cum radicibus Sanguisorbae, succus Aloës cum Ferro, solutio Ammonii caustici, suppositoria rectalia cum Nystatino.

Загальна рецептура

Общая рецептура

Рецепти – це письмове призначення лікаря фармацевту, яке складено за встановленою формою, де йдеться про виготовлення, видачу і способи прийому ліків. Рецепт – це важливий юридичний, а у випадку безкоштовного пільгового продажу ліків, і грошовий документ. До вивчення рецепту, напрацювання навичок його правильного заповнення потрібно відноситися з відповідальністю, бо будь-які помилки, або неточності у назві діючої речовини неприпустимі, вони можуть призвести до непередбачуваних, якщо навіть не трагічних наслідків.

Лікар повинен заповнювати усі передбачені у бланку пункти; а латиною – тільки середню частину рецепта, де він безпосередньо перераховує готові медикаменти, або інгредієнти для приготування того чи іншого лікарського препарату і операції, необхідні для його виготовлення та застосування.

Рецепт виписується на стандартному бланку (105×148 мм) чітко і розбірливо, без виправлення, чорнилом або кульковою ручкою. Лікарі, що мають право видачі рецепту, зобов'язані вказувати в них свою посаду і звання, ставити підпис і завіряти її особистою печаткою.

.....

Рецепт – это письменное предписание врача фармацевту, составленное в установленной форме, в котором говорится об изготовлении, выдаче и способах применения лекарств. Рецепт – это важный юридический, а в случае бесплатного или на льготных условиях отпуска лекарств, и денежный документ. К изучению рецепта, выработке навыков его грамотного заполнения надо относиться со всей ответственностью, так как ошибка, или неточность в названии действующего вещества недопустимы, они могут привести к непредсказуемым, если не трагическим, последствием.

Врач должен заполнять все предусмотрительные в бланках графы; на латинском языке – только среднюю часть рецепта, где он непосредственно перечисляет готовые медикаменты или составляющие для приготовления того или иного лекарственного средства и операции, необходимые для его приготовления и применения.

Рецепт выписывается на стандартном бланке (105×148 мм) чётко и разборчиво, без помарок и исправлений, чернилами или шариковой ручкой. Врачи, обладающие правом выдачи рецептов, обязаны указывать в них свою должность и звание, ставить подпись и удостоверять её личной печатью.

Структура рецепта

У рецепті зазвичай виділяють такі пункти:

Inscriptio – штамп лікувально-профілактичного закладу і його шифр, дата виписки рецепта, слова «дорослий / дитячий».

Nomen aegroti et aetas aegroti – прізвище, ініціали та вік хворого.

Nomen medici – прізвище, ініціали лікаря.

Praescriptio – «пропис», латинською мовою, яка складається з *invocatio* – традиційне звернення до фармацевта *Recipe* «візьми» і *designatio materialiarum* – позначення речовин із зазначенням їх кількості.

Subscriptio – «підпис», частина, що містить певні вказівки фармацевту про лікарську форму, кількість доз, вид упаковки, видачу ліків.

Signatura – «позначення», частина, яка складається з обов'язкового латинського слова *Signa* «познач» (або *Signetur* «позначити») і вказівки хворому російською мовою (у Росії) або українською (в Україні) про спосіб і частоту прийому ліків.

Nomen et sigillum personale medici – підпис лікаря, скріплена особистою печаткою.

Якщо хворий потребує екстреного отримання ліків, лікар в правому верхньому кутку рецепта може написати *Cito!* – «Швидко!», *Statim!* – «В той же час!», «Негайно!».

Рецепти бувають складні та прості. Простий рецепт містить одну лікарську речовину, у складному перераховується декілька складових, що входять до складу певного лікарського засобу. У складному рецепті кожна нова назва пишеться з нового рядка та з великої букви. На першому місці виписується основний лікарський засіб *basis seu remedium cardinal* (головний засіб), на фармацевтичну дію якого лікар розраховує в перше чергу. У наступному рядку вказується *remedium adjuvans* – допоміжний засіб, фармакологічна дія посилює дію основного або, навпаки, знижує його небажаний побічний ефект.

Якщо необхідно покращити смак ліків або зменшити його подразнюючу дію, надати колір, змінити запах, виписують *remedium corrigens* – корегуючий засіб (це можуть бути цукор, сироп, м'ятна вода тощо).

На останньому місці ставиться формоутворюючий засіб – *remedium constituens*, який надає лікам бажану форму, але фармакологічної дії на організм в більшості випадків не має. Наприклад, для приготування настоїв використовують очищену воду, для приготування мазей – жирову основу

(частіше вазелін чи ланолін), для приготування свічок, клубочків – масло (олію), какао.

Завершується латинська частина рецепта у зверненні до фармацевта вказівкою, у якому вигляді та в якій кількості повинно бути приготовлено чи відпущено препарат. І хоча подібні випадки носять формальний характер, для їх правильного використання необхідно розуміти їх структурні особливості застосування. Без рецептурного формулювання рецепт неможливий. Так як майже всі формулювання базуються на основі дієслів, необхідно познайомитися з цією частиною в латинській мові.

Структура рецепта

В рецепте обычно выделяют следующие части:

Inscriptio – штамп лечебно-профилактического учреждения и его шифр, дата выписки рецепта, слова «взрослый / детский».

Nomen aegroti et aetas aegroti – фамилия, инициалы и возраст больного.

Nomen medici – фамилия, инициалы врача.

Praescriptio – «пропись», на латинском языке, которая состоит из *invocatio* – традиционное обращения к фармацевту *Recipe* «возьми» и *designatio materialiarum* – обозначение веществ с указанием их количества.

Subscriptio – «подпись», часть, которая содержит определённые указания фармацевту о лекарственной форме, количестве доз, роде упаковки, выдаче лекарства.

Signatura – «обозначение», часть, которая состоит из обязательного латинского слова *Signa* «обозначь» (или *Signetur* «обозначить») и указания больному на русском языке (в России) о способе и частоте приема лекарства.

Nomen et sigillum personale medici – подпись врача, скрепленная личной печатью.

Если больной нуждается в экстренном получении лекарства, врач в правом верхнем углу рецепта может написать *Cito!* – «Быстро!» или *Statim!* – «Тотчас!», «Немедленно!».

Рецепты бывают простые и сложные. Простой рецепт содержит одно лекарственное вещество, в сложном – перечисляются несколько ингредиентов, составляющих искомое лекарственное средство. В сложном рецепте каждое новое название пишется с новой строчки и с заглавной буквы. На первом месте выписывается основное лекарственное средство – *basis seu remedium cardinale* (главное средство), на фармакологическое действие которого врач рассчитывает прежде всего. В следующей строке

указывают *remedium adjuvans* – вспомогательное средство, фармакологическое действие которого усиливает действие основного или, наоборот, снижает его нежелательные, побочные явления.

Если необходимо улучшить вкус лекарства или уменьшить его раздражающее действие, придать цвет, исправить запах, выписывают *remedium corrigens* – исправляющее, корригирующее средство (это могут быть сахар, сиропы, мятная вода и т.п.).

На последнем месте ставится формообразующее средство – *remedium constituens*, которое придаёт лекарству желаемую форму, но фармакологического действия в большинстве случаев на организм не оказывает. Например, для приготовления настоев применяется очищенная вода, для приготовления мазей – жировая основа (чаще вазелин или ланолин), для приготовления свечей, шариков – масло-какао.

Завершают латинскую часть рецепта обращенные к фармацевту указания, в каком виде и в каком количестве должно быть приготовлено или отпущено лекарство. И хотя подобные фразы носят формализованный характер, для их грамотного употребления необходимо понимать их структуру и особенности применения. Без рецептурных формулировок рецепт невозможен.

Правила оформления латинської частини рецепта

Правила оформления латинской части рецепта

Основна складова рецепта представлена в *designatio materialium*. Зі звернення «*Recipe:*» латинська частина починається і потім за правилами латинської граматики. В українській мові дієслово «взьми» потребує після себе прямого доповнення у знахідному відмінку; при перекладі латинською мовою після слова *Recipe*; потім йде пряме доповнення в акузативі, і цим прямим доповненням є кількість взятої лікарської речовини, яку ми позначаємо з правого боку рядка. Кількість в грамах або мілілітрах, логічно потребує після себе доповнення в генетиві, і вже цим доповненням являється лікарський препарат, означення якого слідує зразу ж після слова «*Recipe:*».

Схема-модель рецептурного рядка:

Для правильного оформлення рецептурного бланка потрібно запам'ятати такі правила:

Під словом «*Recipe*» нічого не пишеться.

Назву кожної лікарської речовини записують на окремому рядку. Кожен рядок починається з великої літери.

У середині рядка з великої літери пишуть назви хімічних елементів, лікарських препаратів, лікарських речовин і їх поєднань, назви катіонів у солях.

У середині рядка з маленької літери пишуть всі прикметники, дієприкметники, прислівники, прийменники, а також назви аніонів в солях і назви частин рослин.

Дозування лікарських речовин вказують з правого боку рецепта, в стовпчик.

«*Signa*» розміщують на окремому рядку, після чого ставиться крапка; призначення ліків і спосіб їх застосування пишеться з великої літери українською мовою.

Наприклад:

Recipe: Infusi herbae Thermopsidis 0,1 – 100 ml

Liquoris Ammonii anisati 1ml

Natrii benzoatis 0,6

Sirupi Althaeae 20 ml

Misceatur. Detur.

Signetur. По 1 чайній ложці 3 рази в день дитині 9 міс.

Основное содержание рецепта представлено в *designatio materialium*. С обращения «*Recipe:*» латинская часть рецепта начинается и затем строится по правилам латинской грамматики.

После слова «*Recipe:*» следует прямое дополнение в аккузативе, и этим прямым дополнением является количество взятого лекарственного вещества, обозначаемое с правой стороны строки. Количество, выраженное в граммах или миллилитрах, логично требует после себя дополнения в генетиве, и уже этим дополнением является лекарственное средство, обозначение которого следует сразу за словом «*Recipe:*».

Для правильного оформления рецептурного бланка следует запомнить несложные правила:

Под словом «*Recipe:*» ничего не пишется.

Название каждого лекарственного вещества записывается на отдельной строке. Каждая строка, начинается с большой буквы.

В середине строки с большой буквы пишутся названия химических элементов, лекарственных препаратов, лекарственных растений, названия катионов в солях.

В середине строки с маленькой буквы пишутся все прилагательные, причастия, наречия, предлоги, а также названия анионов в солях и названия частей растений.

Дозировка лекарственных веществ указывается с правой стороны рецепта в столбик.

«*Signa*» помещается в отдельной строке, после чего ставится точка; назначение лекарства и способ его применения пишется с большой буквы на русском языке.

Наприклад:

Recipe: Infusi herbae Thermopsidis 0,1 – 100 ml

Liquoris Ammonii anisati 1 ml

Natrii benzoatis 0,6

Sirupi Althaeae 20 ml

Misceatur. Detur.

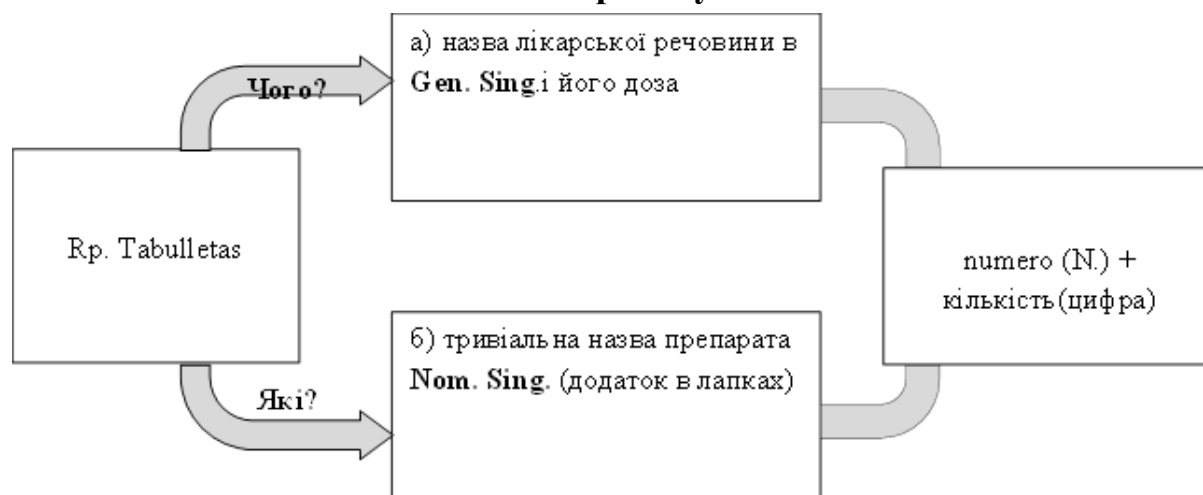
Signetur. По 1 чайної ложке 3 рази в день ребѣнку 9 мес.

Прописування готових лікарських форм

Прописывание готовых лекарственных форм

При прописуванні в готових рецептах, тобто таких, що надходять до аптечних установ у фасованому вигляді форм, слід пам'ятати, що назва лікарської форми ставиться в знахідному відмінку множини, так як воно граматично залежить від слова «*Recipe*», а не від позначення дози. Французьке слово *dragee* (драже) в рецептах не відмінюється. Схему граматичної залежності в прописах подібних назв можна представити так:

Схема пропису таблеток:

Recipe: Tabulettas Monomycini 0,25 numero 50

Detur.

Signetur. По 1 таблетці 2 рази а день.

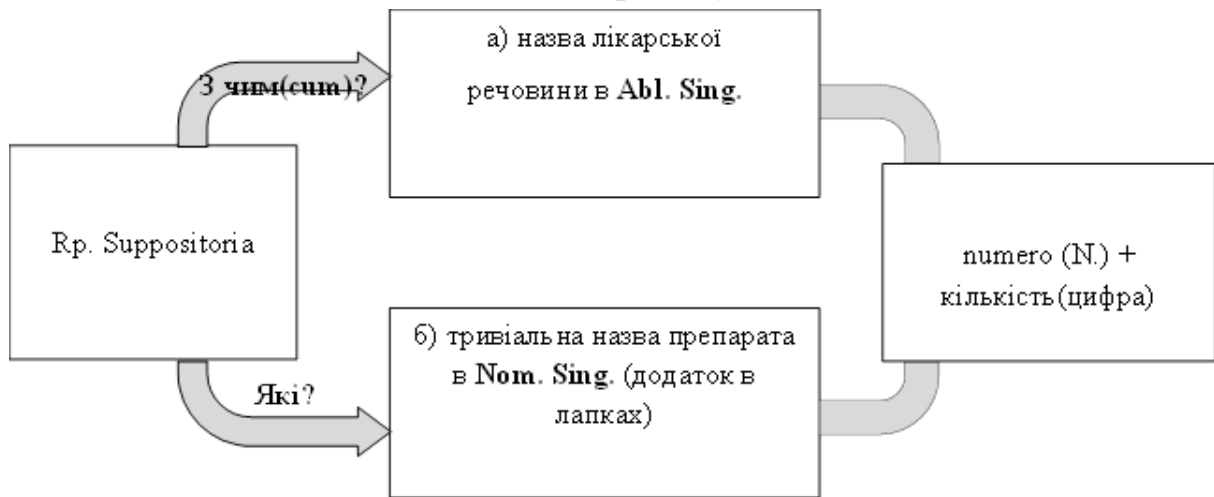
Recipe: Tabulettas «Theraphyllum» numero 10

Detur.

Signetur. По 1 таблетці вранці і ввечері.

Схема пропису свічок:

Recipe: Suppositoria cum Ichthyolo 0,2 numero 10

Detur.

Signetur. По 1 свічці на ніч.

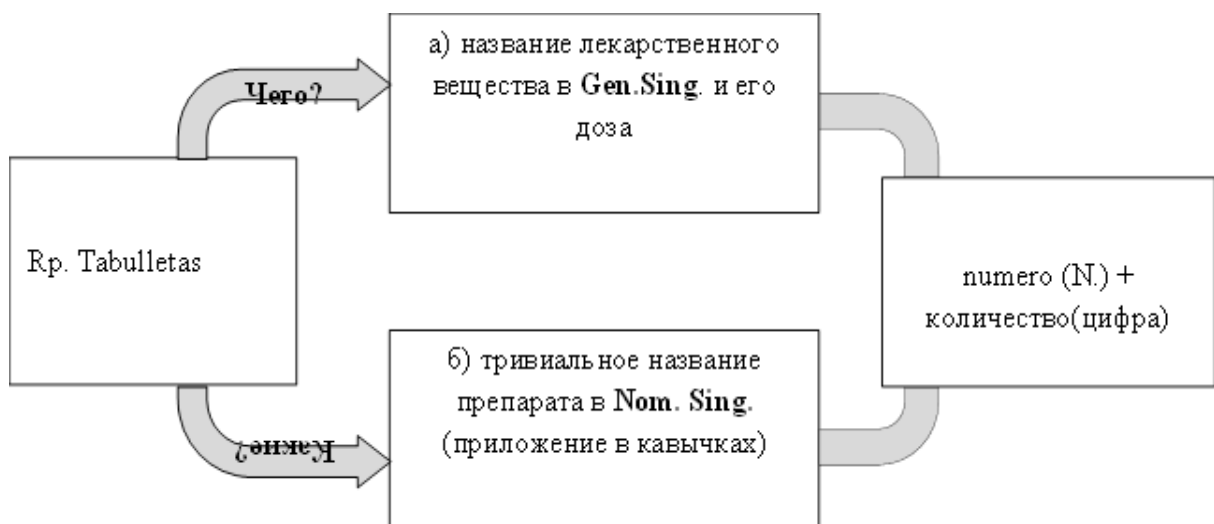
Recipe: Suppositoria «Anaesthesolum» numero 12

Detur.

Signetur. По 1 свічці на ніч.

При прописуванні в рецептах готових, то єсть поступаючих в аптечні установи в фасованому вигляді форм, слід пам'ятати, що назва лікарської форми ставиться в винительному падежі множинного числа, так як воно граматично залежить від слова «Recipe», а не від позначення дози. Французьке слово *dragee* (драже) в рецептах не змінюється. Схему граматичної залежності в прописях подібних назв можна представити наступним чином:

Схема прописування таблеток:

Recipe: Tabulettas Monomycini 0,25 numero 50

Detur.

Signetur. По 1 таблетке 2 раза в день.

Recipe: Tabulettas «Theraphyllum» numero 10

Detur.

Signetur. По 1 таблетке утром и вечером.

Схема прописывания свечей

Recipe: Suppositoria cum Ichtyolo 0,2 numero 10

Detur.

Signetur. По 1 свече на ночь.

Recipe: Suppositoria «Anaesthesolum» numero 12

Detur.

Signetur. По 1 свече на ночь.

Одиниці вимірювання у рецепті

Единицы измерения в рецепте

1. Кількість твердих, або сипучих лікарських речовин прописується в грамах. Слово «грам» опускається і цифра позначається десятковим дробом.

Наприклад: Recipe: Unguenti Zinci 30,0;

Recipe: Anaesthesini 0,3.

2. Кількість рідких лікарських речовин вказується в мілілітрах (ml), рідше – в грамах.

Наприклад: Recipe: Olei Vaselini 30 ml (30,0);

Recipe: Extracti Crataegi fluidi 20 ml;

Recipe: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2% – 1,5 ml.

3. Якщо призначають рідкий лікарський препарат в кількості менше 1 ml, то він дозується в краплях і записується в знахідному відмінку однини (*guttam*) або множини (*guttas*). Доза позначається римською цифрою після слова «*guttas / as*».

Наприклад: Recipe: Solutionis Adrenalini hydrochloride 0,1% guttam I;
Recipe: Olei Menthae piperitae guttas V.

4. При виписуванні антибіотиків дозування часто вказується в одиницях дії (ОД) українськими літерами.

Наприклад: Recipe: Tetracyclini 100000 ОД
Recipe: Benzylpenicillini-natrii 250000 ОД

5. Якщо два або кілька лікарських препаратів виписується в однаковій кількості, то кількість вказується лише в останньому з них, а перед числом ставиться слово «*ana*» (по, порівну).

Наприклад:

Recipe: Amidopyrini
Analgini ana 0,25
Da tales doses numero 12 in tabulettis
Signa. По одній таблетці при головному болі.

6. Якщо рецептурний рядок не вмістився, то його переносять на наступний, відступивши від початку рядка так, щоб кількість речовини була справа. Під «*Recipe:*» залишають вільне поле для таксировки.

7. При скороченому виписуванні таблеток і супозиторіїв з одним інгредієнтом можна ставити назву лікарської форми в *Acc. Sing. (Tabulettam, Suppositorium)*. У такому випадку виписка закінчується фразою: «*Da (Dentur) tales doses numero....*».

Recipe: Tabulettam Digoxini 0,0001
Da tales doses numero 12
Signa. По одній таблетці 1 раз на день

Recipe: Suppositorium cum Ichthyolo 0,2
Dentur tales doses numero 10
Signa. По одній свічці на ніч.

8. Розповсюджена також виписка таблеток, в якій вказується назва лікарської речовини і її разова доза, а закінчують виписку визначенням числа таблеток в стандартному виразі «*Da (Dentur) tales doses numero...in tabulettis*». «Видай такі дози числом... в таблетках.»

Recipe: Digoxini 0,0001
Da tales doses numero 12 in tabulettis
Signa. По 1 таблетці 1 раз на день.

1. Количество твёрдых или сыпучих лекарственных веществ прописывается в граммах. Слово «грамм» опускается и цифра обозначается десятичной дробью.

Например: Recipe: Unguenti Zinci 30,0;

Recipe: Anaesthesini 0,3.

2. Количество жидких лекарственных веществ указывается в миллилитрах (ml), реже – в граммах.

Например: Recipe: Olei Vaselini 30 ml (30,0);

Recipe: Extracti Crataegi fluidi 20 ml;

Recipe: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2% – 1,5 ml.

3. Если прописывают жидкий лекарственный препарат в количестве менее 1 ml, то он дозируется в каплях и записывается в винительном падеже единственного (*guttam*) или множественного числа (*guttas*). Доза обозначается римской цифрой после слова «*guttas / as*».

Например: Recipe: Solutionis Adrenalini hydrochloridi 0,1% guttam I;

Recipe: Olei Menthae piperitae guttas V.

4. При прописывании антибиотиков дозировка часто указывается в единицах действия (ЕД) русскими буквами.

Например: Recipe: Tetracyclini 100000 ЕД,

Recipe: Benzylpenicillini-natrii 250000 ЕД.

5. Если два или несколько лекарственных средств прописываются в одинаковом количестве, то количество указывается только при последним из них, а перед цифрой ставится слово «*ana*» (по, поровну).

Например:

Recipe: Amidopyrini

Analgin ana 0,25

Da tales doses numero 12 in tabulettis

Signa. По 1 таблетке при головной боли.

6. Если рецептурная строка не уместилась, то её продолжают на следующей, отступив от начала строки так, чтобы количество вещества было справа. Под «*Recipe:*» оставляют свободное поле для таксировки.

7. При сокращённом способе прописывания таблеток суппозиторийев с одним ингредиентом можно ставить название лекарственной формы в *Acc. Sing. (Tabulettam, suppositorium)* В таком случае пропись заканчивается формулировкой «*Da (Dentur) tales doses numero....*».

Recipe: Tabulettam Digoxini 0,0001

Da tales doses numero 12

Signa. По одной таблетке 1 раз в день.

Recipe: Suppositorium cum Ichthyolo 0,2

Dentur tales doses numero 10

Signa. По одной свечке на ночь.

8. Рапостранена также пропись таблеток. В которой указывают название лекарственного вещества и его разовую дозу, а заканчивают пропись обозначением числа таблеток в стандартном *выражении* «*Da (Dentur) tales doses numero...in tabulettis*». «Выдай такие дозы числом... в таблетках».

Recipe: Digoxini 0,0001

Da tales doses numero 12 in tabulettis

Signa. По 1 таблетке 1 раз в день.

Виписка комбінованих лікарських препаратів

Пропись комбинированных лекарственных препаратов

При виписуванні комбінованих лікарських препаратів назва лікарської форми вживається у знахідному відмінку множини, а умовна назва – в лапках без зміни відмінка (тобто в називному відмінку однини).

Recipe: Tabulettas «Theraphyllum» numero 10;

Recipe: Suppositoria «Anusolum» numero 12.

.....
При выписывании комбинированных лекарственных препаратов название лекарственной формулы употребляется в винительном падеже множественного числа, а условное название – в кавычках без изменения падежа (то есть в именительном падеже единственного числа).

Recipe: Tabulettas «Theraphyllum» numero 10;

Recipe: Suppositoria «Anusolum» numero 12.

Вправи Упражнения

1. Прочитайте рецепти, використовуючи потрібні закінчення.

Прочитайте рецепты, подставляя нужные окончания.

1. Recipe: Tinctur... Belladonn... 10 ml;
2. Recipe: Tinctur... Convallari...;
Tinctur... Valerian...ana 10 ml;
3. Recipe: Speci... pectoral... 10,0;
4. Recipe: Tabulett... Sulfadimezin...numer... 12;
5. Recipe: Suppositori...cum Ichthyol... numer... 10;
6. Recipe: Spirit...aethylic... 95% – 20 ml;
Aqu... purificat... 10 ml;
7. Recipe: Pulver...cum Охytetracyclin... pro suspension... 30,0.

2. Перекладіть українські слова латинською мовою:

Переведите русские слова на латинский язык:

1. Recipe: Tabletta (від кашлю / против кашля) numero 12;
2. Recipe: Tabletta Furacilini 0,02 (для зовнішнього застосування / для наружного употребления) numero 10;
3. Recipe: Suppositoria (з екстрактом / с экстрактом) Belladonnae 0,015 numero 6;
4. Recipe: Aetheris (для наркозу / для наркоза) 100 ml
Da (в темній банці / в тёмной склянке);
5. Recipe: Solutionis Diprophyllini 10% – 5 ml
Da tales doses numero 6 (в ампулах / в ампулах).

3. Перекладіть рецепти українською мовою.

Переведите рецепты на русский язык.

1. Recipe: Emulsi olei Ricini 180,0
Sirupi Sacchari ad 200,0
Misce. Da.
Signa. По 2 столовые ложки через 1 ч до наступления
слабительного действия.
2. Recipe: Extracti Aloës fluidi 1,0
Da in ampullis.
Signa. По 1 мл под кожу.
3. Recipe: Suppositorium cum Ichthyolo 0,2
Da numero 10 in scatula.
Signa. По 1 свече 1 раз в день.

4. Recipe: Sirupi Rhei 30,0
Da.
Signa. По 1 чайной ложке 2 раза в день ребёнку 8 лет.
5. Recipe: Infusi foliorum Salviae 200 ml
Da.
Signa. Для полоскания.
6. Recipe: Olei Terebinthinae 10 ml
Da.
Signa. По 10-15 кап. на стакан горячей воды для ингаляции.
7. Recipe: Tabulettas Sulfadimezini 0,5 numero 20
Da.
Signa. По 2 таблетки 4 раза в день.
8. Recipe: Tabulettas «Sedalgin» numero 20
Da.
Signa. По 1-2 таблетки.
9. Recipe: Methoxyrini 0,01
Da tales doses numero 20 in tabulettis
Signa. По ½ таблетки 3 раза в день.
10. Recipe: Suppositoria «Anaesthesolum» numero 20
Da.
Signa. По 1 свече в прямую кишку на ночь
11. Recipe: Infusi herbae Hyperici 20,0-200 ml
Da.
Signa. На 3 приёма в день перед едой.
12. Recipe: Extracti Sanguisorbae fluidi 30 ml
Da.
Signa. По 40 капель 4 раза в день.
13. Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae ana 10 ml
Extracti Crataegi fluidi 5 ml
Mentholi 0,5
Misce. Da.
Signa. По 15 капель 3 раза в день перед едой.

4. Запишіть рецепти латинською мовою.

Запишите рецепты на латинский язык.

1. Візьми: Рідкого екстракту кропиви	1. Возьми: Жидкого экстракта крапивы
Рідкого екстракту деревію	Жидкого экстракта

по 25 мл Змішати. Видати. Позначити. По 25-30 крапель 3 рази в день за ½ години до їжі.	тисячелистника по 25 мл Смешай. Выдай. Обозначить. По 25-30 капель 3 раза в день за ½ часа до еды.
2. Візьми: Розчину сульфацилу-натрію 30% – 5 мл Нехай буде видано такі дози кількістю 6 в ампулах Нехай буде позначено. По 3 мл 2 р. в день у вену.	2. Возьми: Раствора сульфацил-натрия 30% – 5 мл Пусть будут выданы такие дозы числом в 6 ампулах Пусть будет обозначено. По 3 мл 2 р. в день в вену.
3. Візьми: Очищеного скипидару 10,0 Саліцилової кислоти 2,0 Вазеліну до 30,0 Змішати для отримання мазі. Видати. Позначити. Антисептична мазь.	3. Возьми: Очищенного скипидара 10,0 Салициловой кислоты 2,0 Вазелина до 30,0 Смешай, чтобы получилась мазь. Выдай. Обозначить. Антисептическая мазь.
4. Візьми: Очищеного етилового спирту 40% Ментолу по 20 мл Видати. Позначити. Втирання.	4. Возьми: Очищенного этилового спирта 40% Ментола по 20 мл Выдать. Обозначить. Втирание.
5. Візьми: Розчину камфори в олії 20 % –1 мл Видати такі дози кількістю 6 в ампулах. Позначити. Вводити під шкіру.	5. Возьми: Раствора камфори в масле 20 % –1мл Выдать такие дозы числом 6 в ампулах. Обозначить. Вводит под кожу.
5. Візьми: Розчину нітроглицерину у спирті 1% – 5 мл Видати. Позначити. По 2 краплі на шматочок цукру.	6. Возьми: Раствора нитроглицерина в спирте 1% – 5 мл Выдать. Обозначить. По 2 капли на кусочек сахара.

7. Візьми: Настоянки валеріани
Настоянки конвалії
по 10 мл
Настоянки беладони 2,5 мл
Ментолу 0,1
Змішати. Видати.
Позначити. По 20-25
крапель 3 рази в день
8. Візьми: Сиропу солодки 30 мл
Видати.
Позначити. По 1 столовій
ложці 3 рази на день.
9. Візьми: Кори крушини
Квітів ромашки
Квітів липи
Сухих плодів калини
по 15,0
Змішати, нехай утвориться
збір.
Видати.
Познач. Заварювати як чай.
10. Візьми: Кори крушини
Листя кропиви по 15,0
Листя м'яти перцевої
Кореневища з коренем
валеріани по 5,0
Змішати. Нехай
утвориться збір. Видати.
Познач. Приготувати
відвар з розрахунку
1 ст. л. на стакан
кип'ятку, вживати по ½
стакану вранці та
увечері.
11. Візьми: Протиастматичного збору
50,0
7. Возьми: Валериановой настойки
Ландышевой настойки
по 10 мл
Настойки красавки 2,5 мл
Ментола 0,1
Смешать. Выдать.
Обозначить. По 20-25
капель 3 раза в день.
8. Возьми: Сироп солодки 30 мл
Выдать.
Обозначить. По 1 столовой
ложке 3 раза в день.
9. Возьми: Кору крушины
Цветков ромашки
Цветков липы
Сухих ягод калины по 15,0
Смешай, пусть образуется
сбор.
Выдай.
Обозначь. Заваривать как
чай.
10. Возьми: Кору крушины
Листьев крапивы по 15,0
Листьев мяты перечной
Корневищ с корнями
валерианы по 5,0
Смешай, пусть получится
сбор. Выдай.
Обозначь. Приготовить
отвар из расчёта 1 ст.л. на
стакан кипятка,
принимать по ½ стакана
утром и вечером.
11. Возьми: Противоастмотического
сбора 50,0

Видати у мішечку. Позначити. Курильний збір.	Выдать в мешочке. Обозначить. Курительный сбор.
12. Візьми: Трави деревію 8,0 Листя м'яти перцевої 1,0 Змішати. Нехай утвориться збір. Видати такі дози кількістю 6 в паперових мішечках. Познач. Заварювати стаканом окропу, настояти 15 хв. Процідити. Вживати по ст. л. 3-4 р. на день.	12. Возьми: Травы тысячелистника 8,0 Листьев мяты перечной 1,0 Смешай, пусть получится сбор. Выдать такие дозы числом 6 в бумажных мешочках. Обозначь. Заваривать стаканом кипящей воды, настоять 15 мин., Процедить. Принимать по ст. л. 3-4 р. в день.
13. Візьми: Коренів алтея Коренів солодки по 10,0 Дубової кори 3,0 Змішати, нехай утвориться збір. Видати. Познач. Заварити в окропі.	13. Возьми: Корней алтея Корней солодки по 10,0 Дубовой коры 3,0 Смешать, пусть образуется сбор. Выдать. Обозначь. Заварить в кипятке.
14. Візьми: Соняшникової олії Хлороформу по 15,0 Змішати. Видати. Позначити. Для втирання з наступним щільним закутуванням.	14. Возьми: Подсолнечного масла Хлороформа по 15,0 Смешать. Выдать. Обозначить. Для втирания с последующим плотным укутыванием.
15. Візьми: Тальку Пшеничного крохмалю порівну по 15,0 Змішати. Видати. Позначити. Дитяча присипка.	15. Возьми: Талька. Пшеничного крахмала поровну по 15,0 Смешать. Выдать. Обозначить. Детская присыпка.
16. Візьми: Нафталану 45,0 Борної кислоти 5,0	16. Возьми: Нафталана 45,0 Борной кислоты 5,0

Оксиду цинку 10,0
Пшеничного крохмалю 15,0
Вазеліну до 100,0
Змішай, нехай вийде паста.
Познач. Змащувати при опіках

Оксида цинка 10,0
Пшеничного крахмала 15,0
Вазелина до 100,0
Смешай, пусть получится паста.
Обозначь. Смазывать про
ожогах.

17. Візьми: Фенолу 0,5
Гліцерину 10,0
Персикової олії 10 мл
Змішай. Видай.
Познач. Вушні краплі.

17. Возьми: Фенола 0,5
Глицерина 10,0
Персикового масла 10 мл
Смешай. Выдай.
Обозначь. Ушные капли

18. Візьми: Пігулки метіоніну 0,25,
вкриті оболонкою
числом 50
Видай.
Познач. По 2 пігулки 3
рази на день

18. Возьми: Таблетки метионина 0,25,
покрытые оболочкой
числом 50
Выдай.
Обозначь. По 2 таблетки 3
раза в день

19. Візьми: Сірої ртуті мазі 5,0
Видай.
Познач. Для змазування
пошкоджених ділянок

19. Возьми: Серой ртути мази 5,0
Выдай.
Обозначь. Для смазывания
пораженных участков

20. Візьми: Пепсину 2,0
Розбавленої
хлористоводневої
кислоти 5 мл
Очищеної води 180 мл
Змішати. Видати
Позначити. По 1 чайній
ложці 3 рази на день

20. Возьми: Пепсина 2,0
Разбавленной хлористо
водородной кислоты 5 мл
Очищенной воды 180 мл
Смешать. Выдать
Обозначить. По 1 чайной
ложке 3 раза на день

Хімічна номенклатура в латинській мові

Химическая номенклатура на латинском языке

Значна частина назв лікарських засобів, що прописують в сучасних рецептах, становлять назви хімічних сполук, і лікар повинен добре знати принципи їх побудови як в латинській, так в і українській мові. Для найменування хімічних сполук використовується кілька систем, але жодна з них не підходить для всіх з'єднань, тому наразі застосовуються три типи номенклатури: тривіальна, раціональна і систематична.

.....

Значительную часть названий лекарственных средств, выписываемых в современных рецептах, составляют названия химических соединений, и врач должен хорошо знать принципы их построения как в латинском, так и русском языках. Для наименования химических соединений используется несколько систем, но ни одна из них не подходит для всех соединений, поэтому в настоящее время применяются три типа номенклатуры: тривиальная, рациональная и систематическая.

Становлення латинської хімічної термінології

Становление латинской химической терминологии

Тривіальна чи історична номенклатура – перша номенклатура, яка виникла на початку розвитку хімічної термінології, коли не існувало ще класифікації будови хімічних сполук. Античні вчені-природознавці, а потім і середньовічні алхіміки і хіміки пізнішого часу давали випадкові, часто опосередковані назви грецького і латинського походження. Назви могли відображати джерело отримання речовини (лимонна кислота, щавлева кислота), його зовнішній вигляд або запах (ароматичні вуглеводні), колір (метиленовий синій).

Раціональна номенклатура – номенклатура, що виникла разом із створенням класифікації та унітарної теорії будови хімічних сполук у ХІХ ст. Як правило, вона має національний характер. Наприклад, назви органічних сполук утворюються відповідно до типу, до якого вони належать (граничні вуглеводні).

.....

Тривиальная или историческая номенклатура – первая номенклатура, возникшая в начале развития химической терминологии, когда не существовало еще классификации строения химических соединений. Античные ученые-естествоиспытатели, а затем и средневековые алхимики и

химики более позднего времени давали случайные, часто опосредованные названия греческого и латинского происхождения. Названия могли отражать источник получения вещества (лимонная кислота, щавелевая кислота), его внешний вид или запах (ароматические углеводороды), цвет (метиленовый синий) и т.п.

Рациональная номенклатура – номенклатура, возникшая вместе с созданием классификации и унитарной теории строения химических соединений в XIX веке. Как правило, она имеет национальный характер. Например, названия органических соединений образуются в соответствии с типом, к которому они относятся (предельные углеводороды и т.д.)

Назви найважливіших хімічних елементів

Названия важнейших химических элементов

Всі латинські назви хімічних елементів – іменники середнього роду II відміни, за винятком двох: *Sulfur, uris n* сірка (III відм.) і *Phosphorus, i m* фосфор (чол. р.).

Хімічні символи походять від латинських елементів і відображають їх орфографічні особливості: *Cu – Cuprum, Mg – Magnium, Hg – Hydrargyrum* та ін. Деякі елементи в зарубіжних номенклатурах мають інші латинські назви: *Na – Sodium, K – Potassium, Hg – Mercurium* та ін. Запам'ятайте назви елементів, що найчастіше зустрічаються в найменуваннях хімічних сполук, оскільки останнє число одночасно є і назвами лікарських засобів, а тому становлять невід'ємну частину фармацевтичної термінології.

.....

Все латинские названия химических элементов – существительные среднего рода II склонения, за исключением двух: *Sulfur, uris n* сера (III скл.) и *Phosphorum, i m* фосфор (муж. р.).

Химические символы происходят от латинских элементов и отражают их орфографические особенности: *Cu – Cuprum, Mg – Magnium, Hg – Hydrargyrum* и др. Некоторые элементы в зарубежных номенклатурах имеют другие латинские названия: *Na – Sodium, K – Potassium, Hg – Mercurium* и др. Запомните названия элементов, наиболее часто встречающихся в наименованиях химических соединений, так как последнее число одновременно являются и названиями лекарственных средств, а потому составляют неотъемлемую часть фармацевтической терминологии.

Хімічний символ Химический символ	Латинська назва Латинское название	Українська назва Русское название
Al	<i>Aluminium, i n</i>	Алюміній, алюміній
Ag	<i>Argentum, i n</i>	Срібло, срібло
As	<i>Arsenicum, i n</i>	Арсен, мышьяк
Br	<i>Bromum, i n</i>	Бром
B	<i>Borum, i n</i>	Бор
Ba	<i>Barium, i n</i>	Барій, барий
Bi	<i>Bismuthum, i n</i>	Бісмут, висмут
C	<i>Carboneum, i n</i>	Карбон, вуглець
Ca	<i>Calcium, i n</i>	Кальцій, кальций
Cl	<i>Chlorum, i n</i>	Хлор
Cu	<i>Cuprum, i n</i>	Мідь, медь
F	<i>Fluorum, i n (лат.) seu Phthorum, i m (гр.)</i>	Фтор
Fe	<i>Ferrum, i n</i>	Залізо, залізо
H	<i>Hydrogenium, i n</i>	Гідроген, водород
Hg	<i>Hydrargyrum, i n</i>	Ртуть
I	<i>Iodum, i n</i>	Йод, іод
K	<i>Kalium, i n</i>	Калій, калій
Li	<i>Lithium, i n</i>	Літій, литий
Mg	<i>Magnesium, i n seu Magnium, I n</i>	Магній, магний
Mn	<i>Manganum, i n</i>	Марганець
N	<i>Nitrogenium, i n</i>	Азот
Na	<i>Natrium, i n</i>	Натрій, натрий
O	<i>Oxygenium, i n</i>	Кисень, кислород
Pb	<i>Plumbum, i n</i>	Свинець, свинець
P	<i>Phosphorus, i m</i>	Фосфор
S	<i>Sulfur, uris n</i>	Сірка, сера
Zn	<i>Zincum, i n</i>	Цинк

Знання правильного орфографічного вигляду назв хімічних елементів є запорукою грамотного написання назв препаратів мають у своєму складі той чи інший елемент: напр. фосфатіазид – *Phosphathiazidum*. Не варто забувати також, що самі хімічні елементи виступають у ролі лікарських речовин, або лікарських субстанцій в тих чи інших формах. У таких випадках вони, або самі виступають у ролі головного слова словосполучення, або беруть участь в терміні як неузгодженого визначення – іменника, навіть якщо в українському перекладі останньому відповідає прикметник, наприклад: цинкова паста – *pasta Zinci*, свинцевий пластр – *emplastrum Plumbi*. Винятки становлять тільки назви кислот, до розгляду яких ми і переходимо.

.....

Знание правильной орфографической формы названий химических элементов является залогом грамотного написания названий препаратов, имеющих в своём составе тот или иной элемент: напр. фосфатиазид – *Phosphathiazidum*. Не стоит забывать также, что сами химические элементы выступают в роли лекарственных веществ или лекарственных субстанций в тех или иных формах. В таких случаях они либо сами выступают в роли главного слова словосочетания, либо участвуют в термине в качестве несогласованного определения – существительного, даже если в русском переводе последнему соответствует прилагательное, например: цинковая паста – *pasta Zinci*, свинцовый пластырь – *emplastrum Plumbi*. Исключения составляют только названия кислот, к рассмотрению которых мы и переходим.

Утворення назв кислот

Образование названий кислот

Латинські назви кислот складаються з двох слів: іменника «*acidum*» (кислота) та узгодженого з ним прикметника І групи, складеного за наступним принципом: основа назви кислотоутворюючого елемента + суфікс (-*ic-* або -*os-*) і закінчення (-*um-*)

1. Суфікс -*ic-* вказує на високий ступінь окислення і відповідає в українських прикметниках суфіксам -н- (а), -ов- (а) або -єв- (а), наприклад:

acidum sulfur-ic-um – сірчана кислота;

acidum nicotin-ic-um – нікотинова кислота;

acidum fol-ic-um – фолієва кислота.

2. Суфікс -*os-* вказує на низький ступінь окислення і відповідає українському суфіксу -ист- (а), наприклад:

acidum sulfur-os-um – сірчиста кислота;

acidum phosphor-os-um – фосфориста кислота.

3. Прикметники в найменуваннях безкисневих кислот мають префікс *hydro-*, основу назви кислотоутворюючого елемента і суфікс *-ic-* (*um*). В українській мові їм відповідають прикметники з кінцівкою «...воднева» (кислота), наприклад: *acidum hydro-chloric-um* – хлороводнева кислота.

.....

Латинские названия кислот состоят из двух слов: существительного «*acidum*» (кислота) и согласованного с ним прилагательного I группы, составленного по следующему принципу: основа названия кислотообразующего элемента + суффикс (*-ic-* или *-os-*) и окончание (*-um-*).

1. Суффикс *-ic-* указывает на высокую степень окисления и соответствует в русских прилагательных суффиксам *-н-* (ая), *-ов-* (ая) или *-ев-* (ая), например: *acidum sulfur-ic-um* – серная кислота;

acidum nicotin-ic-um – никотиновая кислота;

acidum fol-ic-um – фолиевая кислота.

2. Суффикс *-os-* указывает на низкую степень окисления и соответствует русскому суффиксу *-ист-*(ая), например:

acidum sulfu-os-um – сернистая кислота;

acidum phosphor-os-um – фосфористая кислота.

3. Прилагательные в наименованиях бескислородных кислот включают приставку *hydro-*, основу названия кислотообразующего элемента и суффикс *-ic-*(*um*). В русском языке им соответствуют прилагательные с концовкой...водородная (кислота), например: *acidum hydro-chloric-um* – хлороводородная кислота.

Утворення назв оксидів, пероксидів, гідроксидів

Образования названий оксидов, пероксидов, гидроксидов

Назви оксидів складаються з двох слів-іменників, як, втім, і в українській мові: оксид магнію, пероксид водню, гідроксид сірки тощо. Різниця полягає тільки в порядку проходження слів у словосполученні в латинському терміні іменник-найменування хімічного елемента в родовому відмінку традиційно стоїть на першому місці, головне слово словосполучення – групове найменування оксиду в називному відмінку – на другому місці: магнію оксид, водню пероксид тощо.

.....

Названия оксидов состоят из двух слов-существительных, как, впрочем, и в русском языке: оксид магния, пероксид водорода, гидроксид серы и т.п. Разница состоит только в порядке следования слов в словосочетании в латинском термине существительное-наименование окисляемого химического элемента в родительном падеже традиционно стоит на первом месте, главное слово словосочетания – групповое наименование оксида в именительном падеже – на втором месте: магния оксид, водорода пероксид и т.д.

Утворення назв закисів

Образование названий закисей

Найменування закисів, хоча й рідко, але які зустрічаються в фармацевтичній термінології, утворюються інакше: назва хімічного елемента ставиться на перше місце в називному відмінку, на другому місці – узгоджений з ним прикметник *oxydulatus, a, um* – закисний. Обидва слова відмінюються, наприклад:

“закис азоту”	Nom. Sg. Nitrogenium oxydulatum
	Gen. Sg. Nitrogenii oxydulati

.....

Наименования закисей, хотя и редко, но встречающиеся в фармацевтической терминологии, образуются по-иному: название химического элемента ставится на первом месте в именительном падеже, на втором месте – согласованное с ним прилагательное *oxydulatus, a, um* – закисный. Оба слова склоняются, например:

“закись азота”	Nom.Sg. Nitrogenium oxydulatum
	Gen.Sg. Nitrogenii oxydulati

Вправи Упражнения

1. Узгодьте прикметники з іменниками, отримані терміни поставте в Gen. Sg.

Розчин (розбавлений, ізотонічний, леткий); оксид (розчинний, жовтий, білий, леткий); рідина (прозора, летка, синя); порошок (білий, кристалічний, складний); спирт (етиловий, камфорний, мурашиний); капсула (крохмальна, желатинова).

Согласуйте прилагательные с существительными, полученные термины поставьте в Gen.Sg.

Раствор (разбавленный, изотонический, летучий); жидкость (прозрачная, летучая, синяя); порошок (белый, кристаллический, сложный); спирт (этиловый, камфорный, муравьиный); капсула (крахмальная, желатиновая).

2. Перекладіть латинською мовою.

А. Чистий фосфор, цинкова паста, осаждена сірка, відновлене залізо, радіоактивний фосфор, йодний розчин, складний свинцевий пластир, сіра ртутна мазь, біла осадова ртуть, розбавлений етиловий спирт.

Б. Медичний ефір, грудний еліксир, чистий спирт, заспокійливий (седативний) засіб, крохмальний слиз, камфорний спирт.

Переведите на латинский язык.

А. Чистый фосфор, цинковая паста, осажденная сера, восстановленное железо, радиоактивный фосфор, иодный раствор, сложный свинцовый пластырь, серая ртутная мазь, белая осадочная ртуть, разбавленный этиловый спирт.

Б. Медицинский эфир, грудной эликсир, чистый спирт, успокаивающее (седативное) средство, крахмальная слизь, камфорный спирт.

3. Використовуючи відповідні суфікси, переведіть назви кислот з різним ступенем окислення.

Азотна кислота – азотиста кислота; арсенова кислота – миш'яковиста кислота; фосфорна кислота – фосфориста кислота; сірчана кислота – сірчиста кислота – сірководнева кислота.

Используя подходящие суффиксы, переведите названия кислот с разной степенью окисления.

Азотная кислота – азотистая кислота; мышьяковая кислота – мышьяковистая кислота; фосфорная кислота – фосфористая кислота; серная кислота – сернистая кислота – сероводородная кислота.

4. Перекладіть терміни українською мовою

Переведите термины на русский язык.

А. Acidum arsenicosum anhydricum, acidum hydrochloricum, concentratum (dilutum), acidum carbolicum crystallisatum, acidum boricum pulveratum, pulvis acidi citrici, solution acidi borici spirituosa.

Б. Kalii oxydum, Carbonei dioxydum, pulvis Zinci hydroxydi, unguentum Hydrargyri album, unguentum Hydrargyri oxydi flavi, solutio Hydrogenii peroxydi diluta, Hydrargyrum praecipitatum flavum.

5. Перекладіть терміни латинською мовою.

Борна кислота, розчин борної кислоти, діоксид вуглецю, закис заліза, ацетилсаліцилова кислота в порошку, концентрована оцтова кислота, розведена соляна кислота, жовтий оксид ртуті або жовта осадова ртуть, розчин нікотинової кислоти, концентрований розчин пероксиду водню, суспензія гідроксиду алюмінію, таблетки глутамінової кислоти, вкриті оболонкою, мазь жовтого оксиду ртуті або очна мазь.

Переведите термины на латинский язык.

Борная кислота, раствор борной кислоты, диоксид углерода, ацетилсалициловая кислота в порошке, концентрированная уксусная кислота, разведенная соляная кислота, желтый оксид ртути или желтая осадочная ртуть, раствор никотиновой кислоты, концентрированный раствор пероксида водорода, суспензия гидроксида алюминия, таблетки глютаминовой кислоты, покрытые оболочкой, мазь желтого оксида или глазная мазь.

Лексичний мінімум

Лексический минимум

Назви кислот

Названия кислот

acidum, i n	кислота
ac. aceticum	оцтова кислота (уксусная)
ac. acetylsalicylicum	ацетилсаліцилова (ацетилсалициловая)
ac. adenosintriphosphoricum	аденозінтрифосфорна (АТФ) (аденозинтрифосфорная)
ac. citricum	лимонна (лимонная)
ac. lacticum	молочна (молочная)
ac. formicicum	мурашина (муравьиная)
ac. nitricum	азотна (азотная)
ac. succinicum	бурштинова (янтарная)
ac. hydrochloricum	хлороводнева (хлороводородная); соляна

(соляная)

Іменники

Имена существительные

aether, eris m	ефір (эфир)
amylum, i n	крохмаль (крахмал)
elixir, iris n	еліксир (эликсир)
glycerinum, i n	гліцерин (глицерин)
hydroxydum, i n	гідроксид (гидроксид)
oxydum, i n	оксид
peroxydum, i n	пероксид
remedium, i n	засіб (средство)
spiritus, us m	спирт

Прикметники, дієприкметники

Прилагательные, причастия

aethereus, a, um	ефірний (эфирный)
aethyilis, a, um	етиловий (этиловый)
amylaceus, a, um	крохмальний (крахмальный)
anhydricus, a, um	безводневий (безводный)
camphoratus, a, um	камфорний (камфорный)
cinereus, a, um	сірий (серый)
coeruleus, a, um	синій (синий)
concentratus, a, um	концентрований (концентрированный)
crystallisatus, a, um	кристалічний (кристаллический)
dilitus, a, um	розбавлений (разбавленный)
flavus, a, um	жовтий (жёлтый)
gelatinosus, a, um	желатиновий (желатиновый)
isotonicus, a, um	ізотонічний (изотонический)
lucidus, a, um	світлий (светлый)
medicinalis, e	медичний (медицинский)
obductus, a, um	вкритий оболонкою (покрытый оболочкой)
oxydulatus, a, um	окисний (закисный)
praecipitatus, a, um	осаджений (осажденный)
purus, a, um	чистий (чистый)
reductus, a, um	відновлений (восстановленный)

Утворення назв солей

Образование названий солей

Назви солей складаються з двох іменників: найменування катіона, що стоїть на першому місці в родовому відмінку та що є неузгодженим означенням, і найменування аніона, що стоїть на другому місці в називному відмінку. Визначити катіон легко: в його якості виступає, або назва хімічного елемента (в солях з неорганічною основою), або найменування органічної речовини. Набагато складніше з утворенням слова, що позначає аніон у назві солі. В українській назві аніону його граматична форма тісно пов'язана з приналежністю до кислоти, бере участь в утворенні солі.

.....

Названия солей состоят из двух существительных: наименование катиона, что стоит на первом месте в родительном падеже и что является несогласованным определением, и наименование аниона, что стоит на втором месте в именительном падеже. Определить катион не представляет никаких трудностей: в его качестве выступает либо название химического элемента (в солях с неорганической основой), или наименование органического вещества. Гораздо сложнее обстоит дело с образованием слова, обозначающего анион в названии соли. В русском названии аниона его грамматическая форма тесно увязывается с принадлежностью к кислоте, участвует в образовании соли.

Ступінь окиснення	Кінцівка прикметника кислоти	Закінчення	Суфікс аніона (іменник)	Закінчення
1. Вища	-на, -ова, -ева	-icum	-ат	-as, -atis m
2. Проміжна	-нова	-osum	-ит	-is, -itis m
3. Безокисна	-воднева	-icum	-ид	-idum, i n
Степень окисления	Концовка прилагательного кислоты	Окончание	Суфикс аниона (существительное)	Окончание
1.Высшая	-ная, -овая, -евая	-icum	-ат	-as, -atis m
2.Промежуточная	-(ов) истая	-osum	-ит	-is, -itis, m
3.Безкислородная	-водородная	-icum	-ид	-idum, i n

Приклади назв солей:

Сульфат магнею	Сульфат магния	Magnesii sulfas (-atis m)
Цитрат міді	Цитрат меди	Cupri citras (-atis m)
Фосфат кодеїну	Фосфат кодеїна	Codeini phosphas (-atis m)
Гідрокарбонат натрію	Гідрокарбонат натрия	Natrii hydrocarbonas (-atis m)
Гидротартрат патифіліну	Гидротартрат платифіліна	Platyphyllini hydrotartras (-atis m)
Основний нітрат вісмуту	Основной нитрат висмута	Bismuthi subnitras (-atis m)
Нітрит натрію	Нитрит натрия	Natrii nitris (-itis m)
Арсеніт калію	Арсенит калия	Kalii arsenis (-itis m)
Ціанід ртуті	Цианид ртути	Hydrargyri cyanidum (i n)
Тіаміну хлорид	Тиаміна хлорид	Thiamini chloridum (i n)
Гідрохлорид кокаїну	Гідрохлорил кокаїна	Cocaini hydrochloridum (i n)

Як видно з прикладів, назви аніонів основних солей утворюються за допомогою префікса *sub-*, а назви аніонів кислих солей – префікса *hydro-*, наприклад: *hydrocarbonas, atis m* гідрокарбонат; *subgallas, atis m* основний галлат.

N.B.! Необхідно вивчити напам'ять назви таких солей:

Кофеїн-бензоат натрію   **Coffeini-natrii benzoas** (Coffeini-natrii benzoatis)

Сульфат закису заліза   **Ferrosi sulfas (atis m)**

.....

Как видно из примеров, названия анионов основных солей образуются с помощью приставки *sub-*, а названия анионов кислых солей – с приставкой *hydro-*, например: *hydrocarbonas, atis m* гидрокарбонат; *subgallas, atis m* основной галлат.

N.B.! Следует заучить наизусть названия следующих солей:

Кофеин-бензоат натрия   **Coffeini-natrii benzoas** (Coffeini-natrii benzoatis)

Сульфат закиси железа   **Ferrosi sulfas (atis m)**

**«Старим способом» назви солей писали так:
«Старым способом» названия солей писались следующим образом:**

Аніон (прикметник) Анион (имя прилагательное)		Приклади Примеры	
Українське закінчення Русская концовка	Латинське закінчення Латинская концовка	«Старий спосіб» «Старый способ»	«Новий спосіб» «Новый способ»
1) -кислий / -кислый	-icum	Argentum nitricum «азотнокисле срібло» / «азотнокислое серебро»	Argenti nitras «нітрат срібла» / «нитрат серебра»
2) -истокислий / -истокислый	-osum	Natrium nitrosum «азотисто- кислий натрій» / «азотисто- кислый натрий»	Natrii nitris «нітрит натрію» / «нитрит натрия»
3) -истий /-истый	-atum	Barium iodatum «барію йодид»/ «иодистый барий»	Barii iodidum «йодид барію» / «иодид бария»

Натрієві і калієві солі

Натриевые и калиевые соли

Назви натрієвих та калієвих солей складаються з найменування речовини і приєднаного до нього через дефіс назви *-natrium* або *-kalium* в називному відмінку. З латинської мови такі назви можуть перекладатися двояко, наприклад:

Barbitalum-natrium «барбіталу натрієва сіль» або «барбітал-натрій»;

Sulfacylum-natrium «сульфацилу натрієва сіль» або «сульфацил-натрій»;

Benzylpenicillinum-kalium «бензилпеніциліну калієва сіль» або «бензилпеніцилін-калій».

Названия натриевых и калиевых солей состоят из наименования вещества и присоединённого к нему через дефис названия *-natrium* или *-kalium* в именительном падеже. С латинского языка такие наименования могут переводиться двояко, например:

Barbitalum-natrium «барбитала натриевая соль» или «барбитал-натрий»;

Sulfacylum-natrium «сульфацила натриевая соль» или «сульфацил-натрий»;

Benzylpenicillinum-kalium «бензилпенициллина калиевая соль» или «бензилпенициллин-калий».

Назви ефірів

Название эфиров

До складу латинських назв ефірів входять два слова: на першому місці – назва вуглеводного, або кислотного радикалу в родовому відмінку, надругому – назва аніону в називному відмінку (утворюваного за загальними правилами). Необхідно пам'ятати, що в українській мові для позначення ефірів використовуються однословні терміни, наприклад:

Українською мовою

Метилсаліцилат

Амілнітрит

Етилхлорид (хлоретил)

Латинською мовою

Methilii salicylas (-atis m)

Amylii nitris (-itis m)

Aethylii chloridum (-i n)

В состав латинских названий эфиров входят два слова: на первом месте – наименование углеродного, или кислотного радикала в родительном падеже, на втором – название аниона в именительном падеже (образующегося по общим правилам). Следует помнить, что в русском языке для обозначения эфиров используются однословные термины, например:

В русском языке

Метилсалицилат

Амилнитрит

Этилхлорид (хлорэтил)

В латинском языке

Methilii salicylas (-atis m)

Amylii nitris (-itis m)

Aethylii chloridum (i n)

Вправи Упражнения

1. Розсортуйте терміни за ознаками: а) оксиди; б) солі; в) кислоти; г) ефіри.

Распределите термины по признакам: а) оксиды; б) соли; в) кислоты; г) эфиры.

Acidum salicylicum; Magnesii sulfas; Zinci oxydum; Methylii salicylas; Arthylīi chloridum; Natrii chloridum; Strychnini nitras; Kalii arsenis; Amylii nitris; Magnani peroxydum; Natrii nitris; Acidum lacticum; Aluminium hydroxydum.

2. Утворіть назви аніонів латинською мовою.

Образуйте названия анионов на латинском языке.

Ephedrini (гідрохлодид / гидрохлорид); Kalii (ціанід / цианид); Natrii (бензоат / бензоат); Atropini (сульфат / сульфат); Codeini (фосфат / фосфат); Hydrargyri (ціанід / цианид); Natrii (нітрит / нитрит); Papaverini (гідро бромід / гидробромид); Kalii (арсеніт / арсенит); Lithii (основний карбонат / основной карбонат); Natrii (хлорид / хлорид).

3. Назвіть латинською мовою наступні хімічні з'єднання. Отримані терміни поставте в Gen. Sg.

А. Йодид калію, лактат заліза, цитрат міді, ацетат гідрокортизону, гідрохлорид адреналіну, нітрат стрихніну, гліцерофосфат кальцію, гідротартрат платифіліну, основний нітрат вісмута, фосфат олеандроміцина, гідрохлорид папаверіну, ацетат калію, хлорид кальцію, сульфат магнію, основний карбонат магнію, арсеніт калію, кофеїн-бензоат натрію, пропіонат тестостерону, гідрохлорид ефедрину, карбонат літію, бензоат літію, перманганат калію, йодид калію.

Б. Фенілсаліцилат, барбітала натрієва сіль, нітрит натрію, хлорид натрію, основний галлат вісмуту, гідрокарбонат натрію, сульфацил-натрій, цитрат міді, ацетат свинцю, метилсаліцилат, ціанід ртуті, арсеніт барію.

Назовите на латинском языке следующие химические соединения. Получные термины поставьте в Gen. Sg.

А. Йодид кальция, лактат железа, цитрат меди, ацетат гидрокортизона, гидрохлорид адреналина, нитрат стрихнина, глицерофосфат кальция, гидротартрат платифиллина, основной нитрат висмута, фосфат олеандомицина, гидрохлорид папаверина, ацетат калия, хлорид кальция, сульфат магния, основной карбонат магния, арсенит калия, кофеин-бензоат натрия, пропионат тестостерона, гидрохлорид эфедрина, карбонат лития, бензоат лития, перманганат калия, иодид калия.

Б. Фенилсалицилат, барбитала натриевая соль, нитрит натрия, хлорид натрия, основной галлат висмута, гидрокарбонат натрия, сульфацил-натрий, цитрат меди, ацетат свинца, метилсалицилат, цианид ртути, арсенит бария.

4. Утворіть і запишіть латинською мовою:

А. Назви солей і ефірів.

Салицилат ртуті (метилу, фенілу, натрію); гідрохлорид етилморфіну (адреналіну, платифіліну, окситетрацикліну); фосфат олеандоміцину (кодеїну, кальцію, натрію); нітрат стрихніну (срібла, аммонію); сульфат цинку (атропіну, барію, стрептоміцину);

Б. Терміни з неузгодженим означенням.

Таблетки (нітразепама, сибазона, пірацетама, оксациліна натрієвої солі, фосфестрола, нітрогранулонга, ергометрина малеата, гліформіна, бензонала, кетопрофена, ацетилсалицилової кислоти, ксантинола нікотината, феноксиметилпеніциліну); мазь (еритроміцинова, тетрациклінова, оксолінова, преднізолонова, ністатінова, гідрокортизонова, гентаміцинова, металурацилова, салицилова, бензилбензоата); розчин (проксодололу, промедолу, омнопону, гентаміцину сульфата, салицилової кислоти, стрихніну нітрата, хлорида натрія, натрія тетрабората, ретинола ацетата, папаверину гідрохлорида, нікотината ксантинола, «Дентинокс»).

Образуйте и запишите на латинском языке:

А. Название солей и эфиров.

Салицилат ртути (метила, фенила, натрия); гидрохлорид этилморфина (адреналина, платифиллина, окситетрациклина); фосфат олеандомицина (кодеина, кальция, натрия); нитрат стрихнина (серебра, аммония); сульфат цинка (атропина, бария, стрептомицина);

Б. Термины с несогласованным определением.

Таблетки (нитразепама, сибазона, пирацетама, оксацилина натриевой соли, фосфэстрола, нитрогранулонга, эргометрина малеата, глиформина, бензонала, кетопрофена, ацетилсалициловой кислоты, ксантинола никотината, феноксиметилпенициллина); мазь (эритромициновая, тетрациклиновая, оксолиновая, преднизолоновая, нистатиновая, гидрокортизоновая, гентамициновая, метилурациловая, салициловая, бензилбензоата); раствор (проксодолола, промедола, омнопона, гентамицина сульфата, салициловой кислоты, стрихнина нитрата, хлорида натрия, натрия тетрабората, ретинола ацетата, папаверина гидрохлорида, никотината ксантинола, «Дентинокс»).

	Евкалиптової олії	Эвкалиптового масла
	Касторової олії	Касторового масла
	Оливкового масла	Оливкового масла
	порівну по 15 мл	порівну по 15 мл
	Змішати. Видати.	Смешать. Выдать.
	Позначити. По 2 краплі в ніс.	Обозначить. По 2 краплі в нос.
5.	Візьми: Тіосульфату натрію 10 мл	Возьми: Тиосульфата натрия 10 мл
	Очищеної води до 100 мл	Очищенной воды до 100 мл
	Нехай буде змішано, видано.	Пусть будет смешано, выдано.
	Позначити. По 1 ст.л. кожні 5-10 хв.	Обозначить. По 1 ст. л. каждые 5-10 мин.
6.	Візьми: Розчину норсульфатозолу-натрію 10 %	Возьми: Раствора норсульфазола-натрия 10 %
	Ізотонічного розчину хлориду натрію по 10 мл	Изотонического раствора хлорида натрия по 10 мл
	Змішай. Видай.	Смешай. Выдай.
	Познач. Вводити внутрішньовенно по 10 мл 2 р. на добу.	Обозначь. Вводишь внутривенно по 10 мл 2 раза в сутки.
7.	Візьми: Спиртового розчину пероксиду водню 1,5% – 50 мл	Возьми: Спиртового раствор пероксида водорода 1,5 % – 50 мл
	Видай.	Выдай.
	Познач. 1 ст. л. на склянку води.	Обозначь. 1 ст. л. на стакан воды.
8.	Візьми: Настійки коренів алтея із 3,0 – 100 мл	Возьми: Настойки корней алтея из 3,0 – 100 мл
	Сиропу алтея 20 мл	Сиропа алтея 20 мл
	Змішати. Видати.	Смешать. Выдать.
	Позначити. По 1 ч. л. 4 рази на день.	Обозначить. По 1 ч. л. 4 раза в день.
9.	Візьми: Хлороформу Етилового спирту 95 % по 20 мл	Возьми: Хлороформа Этилового спирта 95 % по 20 мл

Познач. 1ст. л. збору
залити 1 склянкою окріпу.
16. Візьми: Мазі ацетату
гідрокортизону 0,5 % –
5,0

Видай.
Познач. Вводити із
тюбику
кон'юнктивальний
мішок 3 рази на день.

Обзначь. 1ст. л сбора
залить 1 ст. кипятка.
Возьми: Мазі ацетата
гідрокортизона 0,5% –
5,0

Выдай.
Обзначь. Вводит из
тюбика в
конъюнктивальный
мешок 3 раза в день.

Скорочення в рецептах

Сокращения в рецептах

Виписуючи рецепти, лікарі користуються загальноприйнятими скороченнями. Скорочуються назви лікарських форм, назви частин рослин і стандартні рецептурні формулювання. Такі скорочення містять, як правило, одну-дві-три початкових літери від слова, наприклад: h., hb.– herba; M. – Misce, liq. – liquor, inf. – Infusum; ol. – oleum. Якщо слово скорочується на складі, в складі якого декілька приголосних, то всі вони зберігаються при скороченні, наприклад: extr. – extractum, ung. – unguentum.

Не слід скорочувати назви лікарських речовин і рослин.

.....

Выписывая рецепты, врачи пользуются общепринятыми сокращениями. Сокращаются названия лекарственных форм, названия частей растений и стандартные рецептурные формулировки. Такие сокращения содержат, как правило, одну-две-три начальных буквы слов, например: h., hb. – herba; M. – Misce, liq – liquor, inf. Infusum; ol. – oleum. Если слово сокращается на слоге, в составе которого несколько согласных, то все они сохраняются при сокращении, например: extr. – extractum, ung. – unguentum.

Не следует покрывать названия лекарственных веществ и растений.

Важливі рецептурні скорочення

Важнейшие рецептурные сокращения

Скорочення Сокращение	Повна назва Полное название	Значення Значение
in tab.	in tabulettis	в таблетках / в таблетках
invitr. nigr.	in vitro nigro	в темній склянці / в темной склянке
Linim	linimentum (Rp.: Linimenti)	лінімент (рідка мазь) / линимент (жидкая мазь)
liq.	liquor (Rp.: Liquoris)	рідина / жидкость
M.	Misce. Misceatur.	Змішай. Нехай буде змішано. (Змішати) / Смешай. Пусть будет смешано.(Смешать)
m.pil.	massa pilularum (Rp.: Massae pilularum)	пілюльна маса / пилюльная масса

mucil.	mucilago (Rp.: Mucilaginis)	слиз / слизь
N.	numero (Abl. Sg. від numerous, i m)	числом / числом
obd.	obductus, a, um	вкритий оболонкою / покритий оболочкой
ol.	oleum (Rp.: Olei)	масло / масло
past.	pasta (Rp.: Pastae)	паста / паста
preac., pct., ppt.	praecipitatus, a, um	осаджений / осаждённый
pto inject.	pro injectionibus	для ін'єкцій / для инъекций
pulv.	pulvis (Rp.: Pulveris)	порошок / порошок
purif.	purificatus, a, um	очищений / очищенный
q.s.	quantum satis	скільки потрібно / сколько нужно
r., rad.	radices (Rp.: Radicum)	корені / корни
Rp.:	Recipe:	візьми / возьми
rectif.	rectificatus, a, um	очищений / очищенный
rhiz.	rhizomata (Rp.: Rhizomatum)	кореневища / корневиша
S.	Signa. Signetur.	Познач. Нехай буде позначено. (Позначити) / Обозначь. Пусть будет обозначено (Обозначить)
sem.	semina (Rp.: Seminum)	насіння / семена
simpl.	Simplex	простий / простой
sir.	sirupus (Rp.: Sirupi)	сироп / сироп
sol.	Solutio (Rp.: Solutionis)	розчин / раствор
spec.	Species (Rp.: Specierum)	сбір / сбор
spir.	spiritus (Rp.: Spiritus)	спирт / спирт
Steril.	Sterilisa! Sterilisetur!	Простерілізуй! Нехай буде простерилізовано! (Простерилізувати) / Простерилизуй! Пусть будет простерилізовано! (Простерилизовать)
supp.	suppositoria	суппозиторії (ректальні) /

	(Rp.: Suppositoria)	суппозитории (ректальные)
supp. vag.	suppositoria vaginalia (Rp.: Suppositoria vaginalia)	вагінальні суппозиторії / вагинальные суппозитории
susp.	suspensio (Rp.: Suspensionis)	суспензія / суспензія
tab.	tabulettae (Rp.: Tabulettas)	таблетки / таблетки
t-ra, tinct.	tinctura (Rp.: Tincturae)	настій / настойка
ung.	unguentum (Rp.: Unguenti)	мазь / мазь
aa	ana	по, порівну / по, поровну
ac., acid.	acidum (Rp.: Acidi)	кислота / кислота
ad us. int.	ad usum internum	для внутрішнього застосування / для внутринего применения (употребления)
ad us. ext.	ad usum externum	для зовнішнього застосування / для наружного применения (употребления)
aq.	aqua (Rp.: Aquae)	вода / вода
aq. purif.	aqua purificata (Rp.: Aquae purificatae)	очищена вода / очищенная вода
comp., cps., cpt.	compositum	складний / сложный
consentr.	concentratus	концентрований / концентрированный
cort.	cortex (Rp.: Corticis)	кора / кора
D.	Da. Detur. Dentur.	Видай. Нехай буде видано. Нехай будуть видані. (Видати.) / Выдать. Пусть будет выдано. Пусть будут выданы. (Выдать)
dec., dct	decoctum (Rp.: Decocti)	відвар / отвар
dep.	depuratus, a, um	очищений / очищенный
dil.	dilutus, a, um	розведений / розведённый

D. t. d	Da (Dentur) tales doses	Видай (Видати) такі дози / Выдай (видать) такие дозы
empl.	emplastrum	пластир / пластир
emuls.	emulsum (Rp.: Emulsi)	емульсія / эмульсия
extr.	extractum (Rp.: Extracti)	екстракт / экстракт
f.	fiat, fiant	Нехай утвориться, нехай утворяться / Пусть получится, пусть получатся, Пусть образуется, пусть образуются
fl.	flores (Rp.: Florum)	квіти / цветки
fluid.	fluidus a, um	рідкий / жидкий
fol.	folia (Rp.: Foliorum)	листя / листья
fr.	fructus (Rp.: Fructuum)	плоди / плоды
gel. glob. vag.	gelatinosus, a, um globuli vaginales (Rp.: Globulos vaginales)	желатинові вагінальні кульки / желатиновые влагалищные шарики
gran.	granula (Rp.: Granulorum)	гранули / гранулы
gtt., gtts.	guttae (Rp.: Guttas)	краплі / капли
h., hb.	herba (Rp.: Herbae)	трава / трава
in amp.	in ampullis	в ампулах / в ампулах
in caps.	in capsulis	в капсулах / в капсулах
inf.	infusum (Rp.: Infusi)	настій / настой
in obl.	in oblatiis	в облатках / в облатках

Вправи

Упражнения

1. Запишіть можливі скорочення назв лікарських форм.

Запишите возможные сокращения названий лекарственных форм.

Aqua, ae f; gutta, ae f; decoctum, i n; emplastrum, i n; emulsum, i n; extractum, i n; linimentum, i n; liquor, oris m; mucilago, inis f; pulvis, eris m; sirupus, i m; solutio, onis f; spesies, ei f; suppositorium, i n; suspensio, onis f; tabuletta, ae f; tinctura, ae f; unguentum, i n.

2. Перекладіть латинською мовою і запишіть скорочено рецептурні фрази.

Переведите на латинский язык и запишите в сокращении рецептурные фразы:

1. Видай (видати) такі дози числом 20 / Выдай (выдать) такие дозы числом 20.
2. Води очищеної скільки потрібно, щоб утворилась густа суспензія / Воды очищенной сколько нужно, чтобы образовалась густая суспензия.
3. Настійки конвалії і настійки валеріани порівну по 20 мл / Настойки ландыша и настойки валерианы поровну по 20 мл.
4. Змішай, щоб утворилась мазь / Смешай, чтобы образовалась мазь.
5. Вазелінового масла скільки потрібно, щоб утворились вагінальні свічки / Вазелинового масла сколько нужно, чтобы образовались вагинальные свечи.
6. Змішай, нехай утвориться збір / Смешай, пусть получится сбор
7. Розчину йоду для зовнішнього застосування / Раствора йода для наружного употребления.
8. Нехай будуть видані такі дози числом 6 в ампулах / Пусть будут выданы такие дозы числом 6 в ампулах.
9. Видай у вощеному папері / Выдай в вощёной бумаге.
10. Кореневищ з коренями валеріани / Корневищ с корнями валерианы.
11. Відвару дубової кори / Отвара дубовой коры.
12. Настій листя кропиви / Настой листьев крапивы.
13. Очищеного етилового спирту / Очищенного этилового спирта.
14. Масла для ін'єкцій / Масла для инъекций.
15. Масла какао скільки потрібно, щоб утворились вагінальні кульки / Масла какао сколько нужно, чтобы образовались вагинальные шарики.
16. Пілюльної маси скільки потрібно, щоб утворились пілюлі числом 30 / Пилюльной массы сколько нужно, чтобы образовались пилюли числом 30.
17. Порошку ампіциліна для суспензії / Порошка ампициллина для суспензии.
18. Змішай, щоб утворилась рідка емульсія / Смешай, чтобы получилась жидкая эмульсия.
19. Екстракту і порошку коренів солодки / Экtrakта и порошка корней солодки.
20. Поділи на 3 рівні частини / Раздели на 3 равные части.

3. Прочитайте рецепти без скорочення і перекладіть українською мовою.

Прочитайте рецепты без сокращений и переведите на русский язык.

1. Rp.: Dec. cort. Frangulae ex 20,0 – ad 200 ml

D.S. По 1 столовій ложці, вранці і ввечері / По 1 столовой ложке, утром и вечером.

2. Rp.: Natrii salicylatis 6,0

Natrii hydrocarbonatis 3,0

M. f. pulv.

Div. in 12 p.aeq.

D.S. По 1 порошку 3 рази на день / По 1 порошку 3 раза в день.

3. Rp.: Extr. Glycyrrhizae spiss. 4,0

Pulv. R. Rhei 3,0

Extr. Belladonnae 0,1

M. pil. q. s. ut f. pil. N. 30

D.S. По 1-2 Пілюлі на на ніч (проносне) / По 1-2 пилюли на ночь (слабительное).

5. Rp.: Chinosoli

Ac. borici aa 0,2

Ol. Cacao q.s. ut f. glob. Vag.

D.t.d N.6

S. Вагінальні кульки / Влагалищные шарики.

6. Rp.: Oleandomycini phosphatis 0,25

D. t. d N. 30. in tab.

S. По 1 таб. 4-6 раз на добу / По 1 таб. 4-6 раз в сутки.

7. Rp.: Codeini phosphatis 0,2

Aq. Menthae piperetae ad 10 ml

D. in vitr. nigr.

S. По 15 крапель 3 рази на день / По 15 капель 3 раза в день.

8. Rp.: Sol. Hydrogenii peroxidi dil. 50 ml

D.S. По 1 ст. л. на склянку води (для полоскання) / По 1 ст. л. На стакан воды (для полоскания).

9. Rp.: Natrii tetraboratis

Natrii hydrocarbonatis aa 20,0

Natrii chloridi 10,0

Ol. Menthae gtts. III

M. f. pulv.

D. S. По 1 ч. л. на склянку теплої води (для полоскання) / По 1

ч. л. На стакан теплой воды (для полоскания).

10. Rp.: Tetracyclini hydrochloridi 0,1
Ol. pro inject. ad 100 ml
M. f. susp.
Steril.!
D.S. Для внутрішньом'язових ін'єкцій / Для внутримышечных инъекций.
11. Rp.: Sol. Androstendolini dipropionatis oleos. pro inject. 5% –1ml
D. t. d. N. 10 in amp.
S. По 1 мл.внутрішньом'язово 1 раз в день. / По 1 мл внутримышечно 1 раз в день.
12. Rp.: Extr. Aloës spiss. 3,0
Pulv. Etextr. r.
Taraxacis.q. s. ut f. pil. N 30
D.S. По 1 пілюлі 3 рази на день / По 1 пилюле 3 раза в день.
13. Rp.: Ol. jecoris 20,0
Gelatosae 10,0
Aq. purif ad 200 ml
M. f. emuls.
D.S. На 2 прийома / На 2 приёма.
14. Rp.: Spirit. aethylici 95 % – 20 ml
M. D. S. По 10 мл у вену / По 10 мл в вену.
15. Rp.: Inf. Fr. Anisi ex 15,0 – 200 ml
D.S. По 1 ст.л. 3 р. на день перед їжею / По 1 ст. л. 3 р. в день до еды.
16. Rp.: Hb. Adonidis vernalis 1,5
M. F. spec.
D.S. 1 пакет на склянку киплячої води / 1 пакет на стакан кипящей воды.
17. Rp.: Fl. Chamomilliae
Hb. Millefolii
Hb. Absinthii
Fol. Menthae piperitae
Fol. Salvivae aa 10,0
M. f. spec
D.S. По 1 ст. л. на 1 склянку киплячої води / По 1 ст. л. на 1 стакан кипящей воды.
18. Rp.: Aetheris pro narcosi 35,0
Chloroformii 0,5

Spir. aethylici 95% – 3 ml
Ol. Persicorum ad 60,0
M. D. S. На 1 клізму / На 1 клизму.

19. Rp.: Mentoli 0,02

Zinci oxydi 1,0

Sol. Adrenalini hydrochloridi 0,1 – gtts.X

Vaselini 10,0

M. f. ung.

D.S. Мазь для втирання / Мазь для втирания.

Самостійна підготовка до заліку з фармацевтичної термінології.
Самостоятельная подготовка к зачету по фармацевтической терминологии.

Вправи
Упражнения

1. Промовте латинською мовою вказані нижче іменники в словниковій і рецептурній формі.

Произнесите на латинском языке указанные ниже существительные в словарной и рецептурной форме.

Брунька, ягода, гранула, лист, суспензія, насіння, корінь, драже, квітка, кореневище, плід, збір, емульсія.

Почка, ягода, гранула, лист, суспензия, семена, корень, драже, цветок, корневище, плод, сбор, эмульсия.

2. Утворіть терміни латинською мовою, потім поставте їх в рецептурну форму.

Образуйте термины на латинском языке, затем поставьте в рецептурную форму.

Настій евкаліпту (звіробою, глоду, конвалії); мазь гліцерінова (гідрокортизонова, дерматолова, іхтіолова, анестезінова, жовтого оксиду ртуті); лінімент стрептоциду (лютенурину, алое, хлороформний складний); драже феноксиметилпеніциліну (тіаміну броміду, рибофлавіну, аскорбінової кислоти); гранули натрію парааміносаліцилату (гліцерофосфату, амідопіріну); таблетки липоевої кислоти (аміназину, фосфату олеандоміцину), вкриті оболонкою; розчин синестролу (камфори, нітрогліцерину, ацетату дезоксикортикостерону) в маслі; розчин грамідіну (метиленового синього, фурациліну) спиртовий; екстракт деревію (кропиви, алое, красавки) рідкий.

Настойка эвкалипта (зверобоя, боярышника, ландыша); мазь глицериновая (гидрокортизоновая, дерматоловая, ихтиоловая, анестезиновая, жёлтого оксида ртути); линимент стрептоцида (лютенурина, алоэ, хлороформный сложный); драже феноксиметилпенициллина (тиаминабромида, рибофлавина, аскорбиновой кислоты); гранулы натрия парааминосалицилата (глицерофосфата, амидопирина); таблетки липоевой кислоты (аминазина, фосфатаолеандомицина), покрытые оболочкой; раствор синэстрола (камфоры, нитроглицерина, ацетата дезоксикортикостерона) в

масле; раствор грамицидина (метиленового синього, фурацилина) спиртовой; экстракт тысячелистника (крапивы, алоэ, красавки) жидкий.

3. Перекладіть латинською мовою. Отримані терміни поставте в рецептурну форму.

Переведите на латинский язык. Полученные термины поставьте в рецептурную форму.

Відвар плодів гльоду, настій ягід чорниці, слиз насіння льону, настій листків шавлії, відвар коренів і кореневищ солодки, настій квіток ромашки, насіння гарбуза в порошок, таблетки екстракту сенни сухого, різана трава полину, порошок листя наперстянки.

Отвар плодов боярышника, настой ягод черники, слизь семян льна, настой листьев шалфея, отвар корней и кореневищ солодки, настой цветков ромашки, семена тыквы в порошке, таблетки экстракта сенны сухого, резаная трава полыни, порошок листьев наперстянки.

4. Прочитай терміни з відповідними закінченнями, перекладіть українською мовою. Поставте їх в рецептурну форму.

Прочитайте термины с подходящими окончаниями, переведите на русский язык. Поставьте их в рецептурную форму:

Liquor Ammoni.. anisat..; solutio Ammoni... caustic...; oleum Terebinthin... rectificat...; oleum Ricin..per se; sulfur depurat...; unguentum Hydrocortison... ophthalmic...; emuls... ol... Persic...; Natr...citras pro injection...; lamellae ophthalmic... cum Pilocarpin... hydrochlorid...; Barii sulfas pro roentgen...; oleum Persic... pro inhalation...; lamellae ophthalmic... cum Atropin... sulfat...; Theobromin... nitras cum Natri... salicylat...; Chloroformium pro narcos...; extractum Aloës fluid... pro injection...; tabulettae Kalii orotat... pro infant...; dragee Tetracyclin... cum Nystatin...; solution Lugol... cum Glycerin...; tabulettae Acid... ascorbinic... seu Vitamin... C pro infant...; suppositoria vaginal... «Clotrimazol...».

5. Дайте варіанти перекладу наступних виразів з дієсловами. Запишіть їх скороченими.

Дайте варианты перевода следующих выражений с глаголами. Запишите их сокращенно.

Dentur tales doses numero 10 in capsulis gelatinosis; Detur. Sterilisetur. Misceatur. Signetur.; Dividatur in 6 partes aequales; Misce, fiant suppositoria vaginalia; Misce, fiant species pectorales.

6. Перекладіть латинською мовою поставте в родовий відмінок.

А. Цитрат міді, фосфат кодеїну, ацетат свинцю, сульфат атропіну, лактат заліза, бензоат естрадіолу, нітрат натрію, гідро хлорид папаверину, гідробромід пілокарпіну, бензилпеніциліно калієва сіль, етазоло натрієва сіль, фенілсаліцилат, етилпальмітат, метилпропіонат, фенобарбітал-натрій, аміннітрат, гідротартрат платифіліну, етилхлорид, основний нітрат вісмуту, сульфат цинку, йодид калію, арсенат калію, гідрокарбонат натрію.

Б. Цитрат натрію для ін'єкцій, персикове масло для інгаляції, очні плівки з гідрохлоридом пілокарпіну, нітрат теоброміну з саліцилатом натрію, таблетки нікотинової кислоти з календулою, хлороформ для наркозу, розчин арсенату натрію для ін'єкцій, спиртовий розчин метиленового синього для зовнішнього застосування, обволікаюча антацидна слиз.

В. Аскорбінова кислота з глюкозою, суспензія гідрокортизону ацетату для ін'єкцій, кокарбоксілази гідрохлорид для ін'єкцій, очні краплі з гідро хлоридомлідоканіну, сироп парацетамолу для дітей, еритроцитим для ін'єкцій, проста сірчана мазь, очні пленки з сульфатом атропіну, основний саліцилати вісмуту, фосфатдексаметазону, таблетки карбонату літію, вкриті оболонкою, розчин нітрогліцерину в маслі в капсулах, складний лактат натрію, розчин натрію оксібутірату в ампулах, обліпихове масло в ректальних капсулах для дітей.

Переведите на латинский язык, поставьте в родительный падеж.

А. Цитрат меди, фосфат кодеина, ацетат свинца, сульфат атропина, лактат железа, бензоатэстрадиола, нитрат натрия, гидрохлорид папаверина, гидробромид пилокарпина, бензилпенициллина калиевая соль, этазола натриевая соль, фенилсалицилат, этилпальмитат, метилпропионат, фенобарбитал-натрий, амилнитрит, гидротартрат платифиллина, этилхлорид, основнойнитратвисмута, сульфат цинка, иодидкалия, арсенат калия, гидрокарбонатнатрия.

Б. Цитрат натрия для инъекций, персиковое масло для ингаляции, глазные пленки с гидрохлоридом пилокарпина, нитрат теобромина с салицилатом натрия, таблетки никотиновой кислоты с календулой, хлороформ для наркоза, раствор арсената натрия для инъекций, спиртовой раствор метиленового синего для наружного употребления, обволакивающая антацидная слизь.

В. Аскорбиновая кислота с глюкозой, суспензия гидрокортизон ацетата для инъекций, кокарбоксілазы гідрохлорид для ін'єкцій, глазные капли с лидокаина гидрохлоридом, сироп парацетамолу для детей, эритроцитим для

инъекций, простая серная мазь, глазные пленки с сульфатом атропина, основной салицилат висмута, дексаметазона фосфат, таблетки карбоната лития, покрытые оболочкой, раствор нитроглицерина в масле в капсулах, составной (сложный) лактат натрия, раствор натрия оксибутирата в ампулах, облепиховое масло в ректальных капсулах для детей.

7. Визначте частотні відрізки в назвах лікарських препаратів, вкажіть їх значення.

Определите частотные отрезки в названиях лекарственных препаратов, укажите их значение.

Phenobarbitalum, Streptocidum, Sulfadimethoxinum, Aethylmorphinum, Hydrocortisonum, Lidocainum, Pananginum, Synthomycinum, Phenoxyethylpenicillinum, Synoestrolum, Desoxycorticosteronum, Methandostendiolum, Amidopyrinum, Choletrastum, Acetazolium, Phonicainum, Promedolum, Testovironum, Monomycinum, Mycoseptinum, Gastropharmum, Trinaphtholum, Camphocainum, Diiodthyrosinum, Vomitalum.

8. Напишіть латинською мовою назви лікарських препаратів.

Тиосульфат натрію, тіаміну бромід, дихлотіазид, тіопентал-натрій, сульфацил, сульфадиметоксин, норсульфазол, коразол, етазол, дібазол, аміназин, ензистал, фтор урацил, фторацизин, фторокарт, бензилпеніцилін, дімєстрол, еритроміцин, фенацитин, оксацилін, кортикостерон, корвалол, теофілін, піоцид, етинілестрадіол, сульфамонетоксин, оксафенамід, синтоміцин, фосфакол, окситоцин, сульфопіридозин, вітоксіциклін, глікоміцин, фурацилін, нафтизин, нафталгін, гексаметилентетрамін, етил морфін.

Напишите на латинском языке названия лекарственных препаратов.

Тиосульфатнатрия, тиаминабромид, дихлотиазид, тиопентал-натрий, сульфацил, сульфадиметоксин, норсульфазол, коразол, этазол, дибазол, аминазин, энзистал, фторурацил, фторацизин, фторокарт, бензилпенициллин, димэстрол, эритромицин, фенацитин, оксациллин, кортикостерон, корвалол, теофиллин, пиоцид, этинилэстрадиол, сульфамонетоксин, оксафенамид, синтомицин, фосфакол, окситоцин, сульфопиридазин, витоксициклин, гликомицин, фурацилин, нафтизин, нафталгин, гексаметилентетрамин, этилморфин.

9. Запишіть назви лікарських препаратів латинською мовою; проаналізувавши значення частотних відрізків, зробіть висновок про їх значення або склад.

А. Білігност, кардіовален, панадол, мікосептин, феназепам, хлорурит, міелосан, седалгін, пірогенал, теофілін, ацетилхолін, лідокаїн, ангіотензин, фталазол, дормітал, лаксасепт, діетілстілбестрол, гематоген, антианемін, тіофосфамід, вітогепат, панангін, долагіт, дигідрострептоміцин, антиструмін, регідрон, стоптусин, гасторфарм, вазокор, холетраст, ксерофтальм, гідрокортизон, кокарбоксілаза, церебролізин, маммофізин, сомнідорм, проктоседіл, оліговіт, бензонафтол, тестовірон, ацикловір.

Б. Імуновіт, спазмолітин, фарингосепт, гутталакс, фтівазід, платифілін, окситетрациклін, октестрол, еритроміцин, етинілестріадіол, корвітол, кортікотрофін, сульфапіридозин, тіофосфамід, барбаміл, стрептоцид, сарколізин, маммотрофін, уротропін, піоцид, етістерон, полімінерол, гінестрил, міостатін, камфокаїн, бороментол, метицилін, гемостимулін, йопагност, гліцерофосфат, нітропентеритрит, кардіоспект, астматин, етокаїн, мастодинін, еритропоетин.

Запишіть названня лікарських препаратів на латинському мові; проаналізувавши значення частотних відрізків, зробіть висновок про їх значення або склад.

А. Билигност, кардіовален, панадол, мікосептин, феназепам, хлорурит, міелосан, седалгін, пірогенал, теофілін, ацетилхолін, лідокаїн, ангіотензин, фталазол, дормітал, лаксасепт, діетілстілбестрол, гематоген, антианемін, тіофосфамід, вітогепат, панангін, долагіт, дигідрострептоміцин, антиструмін, регідрон, стоптусин, гасторфарм, вазокор, холетраст, ксерофтальм, гідрокортизон, кокарбоксілаза, церебролізин, маммофізин, сомнідорм, проктоседіл, оліговіт, бензонафтол, тестовірон, ацикловір.

Б. Іммуновіт, спазмолітин, фарингосепт, гутталакс, фтівазід, платифілін, окситетрациклін, октестрол, еритроміцин, етинілестріадіол, корвітол, кортікотрофін, сульфапіридозин, тіофосфамід, барбаміл, стрептоцид, сарколізин, маммотрофін, уротропін, піоцид, етістерон, полімінерол, гінестрил, міостатин, камфокаїн, бороментол, метицилін, гемостимулін, йопагност, гліцерофосфат, нітропентеритрит, кардіоспект, астматин, етокаїн, мастодинін, еритропоетин.

10. Перекладіть рецепти латинською мовою у повній формі.

Переведите рецепты на латинский язык в полной форме.

1. Візьми: Салицилату натрію 1,0 Йодиду калію 0,1 Спиртового розчину йоду 5 % – 6 крапель Води очищеної до 200 мл Змішати. Видати. Позначити. По 1 ст. л. через кожні 2 години	Возьми: Салицилата натрия 1,0 Йодида калия 0,1 Спиртового раствора йода 5 % – 6 капель Воды очищенной до 200 мл Смешать. Выдать. Обозначить. По 1 ст. л. через каждые 2 ч.
2. Візьми: Ксероформу 1,2 Вініліну 1 мл Касторового масла до 20 мл Змішай, нехай утвориться лінімент. Видати. Позначити. Для змащування пов'язок.	Возьми: Ксероформа 1,2 Винилина 1 мл Касторового масла до 20 мл Смешай, пусть получится линимент. Выдать. Обозначить. Для смазывания повязок.
3. Візьми: Екстракту красавки сухого 0,01 Основного нітрату вісмуту Фенілсалицилату по 0,25 Змішай, нехай утвориться порошок. Видати такі дози числом 10. Познач. По 1 порошку 3 рази на день	Возьми: Экстракта красавки сухого 0,01 Основного нитрата висмута Фенилсалицилата по 0,25 Смешай, пусть получится порошок. Выдать такие дозы числом 10. Обозначь. По 1 порошку 3 раза в день.
4. Візьми: Свічку з метилурацилом 0,5 Видай такі дози числом 10. Познач. По 1 свічці 2 рази на день.	Возьми: Свечу с метилурацилом 0,5 Выдай такие дозы числом 10. Обозначь. По 1 свече 2 раза в день.
5. Візьми: Таблетки пентоксилу, вкриті оболонкою 0,2 числом 20 Видай. Познач. По 1 таблетці 3 рази на день.	Возьми: Таблетки пентоксила, покрытые оболочкой 0,2 числом 20 Выдай. Обозначь. По 1 таблетке 3 раза в день.

11. Перекладіть з латинської мови.

Переведите с латинского языка:

membranulae ophthalmicae cum Dicaino, remedia obvolventia, sirupus Althaeae, species pectorales, sirupus Aloës cum Ferro, aërosolum «Camethonum», solutio Natrii chloridi isotonica, pulvis foliorum Digitalis, emulsum olei Persicorum, extractum Plantaginis siccum, pulvis Phenoxymethylpenicillini pro suspensione, membranulae ophthalmicae cum Pilocarpini hydrochlorido, solutio Lugoli cum Glycerino, emplastrum Plumbi simplex.

12. Перекладіть рецепти латинською мовою, записуючи їх скорочено.

Переведите рецепти на латинский язык, записав их сокращённо:

1. Візьми: Таблетки Етинілестрадіолу 0,0002 числом 10 Видати. Позначити. По 1 таб. 3 рази на день.	Возьми: Таблетки Этинилэстрадиола 0,0002 числом 10 Выдать. Обозначить. По 1 таб. 3 раза в день.
2. Візьми: Рідкого екстракту Алое 1 мл Видай такі дози числом 10 в ампулах. Познач. По 1 мл підшкірно.	Возьми: Жидкого экстракта Алоэ 1 мл Выдай такие дозы числом 10 в ампулах. Обозначь. По 1 мл под кожу

ДОДАТКИ ПРИЛОЖЕНИЯ

Додаток І. Приложение І.

Характеристика лікарських форм Характеристика лекарственных форм

Гранула	тверда лікарська форма у вигляді крупинки, зернятка.
Драже	тверда дозована лікарська форма, що отримується шляхом нашарування лікарських засобів і допоміжних речовин на гранули.
Крапля	розчина, або рідка суміш, дозуюча при застосуванні (призначена для внутрішнього або зовнішнього вживання у вигляді крапель).
Капсула	призначена для внутрішнього застосування дозована лікарська форма, що є укладеним в оболонку (з желатину, крохмалю тощо) лікарським засобом.
Лінімент	рідка мазь.
Мазь	м'яка лікарська форма, що має в'язку консистенцію; для зовнішнього застосування.
Мікстура	суміш двох або кількох лікарських засобів, яка має переважно рідку лікарську форму.
Настій	водний витяг з лікарської рослинної сировини (призначений для внутрішнього або зовнішнього застосування).
Настоянка	спиртовий, спиртоєфірний, спиртоводний прозорий витяг з лікарської рослинної сировини, який одержаний без нагрівання і видалення екстракту (призначений для внутрішнього або зовнішнього застосування).
Відвар	настій, що відрізняється тривалішим режимом екстракції.
Паста	мазь з вмістом порошкоподібних речовин понад 20-25 %.
Пігулка	тверда дозована лікарська форма у вигляді кульки (вага 0,1-0,5), що містить лікарські засоби та допоміжні речовини.
Пластир	лікарська форма у вигляді пластичної маси, розм'якшується при температурі тіла і прилипає до шкіри (для зовнішнього застосування).
Порошок	тверда лікарська форма, що складається із сипучих лікарських речовин (призначений для внутрішнього, зовнішнього, або ін'єкційного (після розчинення)

	застосування).
Розчин	лікарська форма, що отримується шляхом розчинення одного, або декількох лікарських речовин (призначена для ін'єкційного, внутрішнього, або зовнішнього застосування).
Збір	тверда лікарська форма, що складається з порізаного або, стовченого в порошок і перемішаного листя, коріння, квіток тощо (готується, як правило, методом настоювання та вживання в середину).
Сироп	рідка лікарська форма, суміш лікарського засобу з концентрованим розчином цукру.
Суспензія	рідка лікарська форма, що є дисперсною системою, де тверда речовина зважена в рідині (призначена для внутрішнього, зовнішнього, або ін'єкційного застосування).
Супозиторій (свічка)	лікарська форма, тверда при кімнатній температурі та розплавляються при температурі тіла (вводиться в порожнину тіла).
Таблетка	тверда дозована лікарська форма, що отримується шляхом пресування інгредієнтів (призначена для внутрішнього, зовнішнього, або ін'єкційного (після розчинення) застосування).
Екстракт	концентрований витяг з лікарської рослинної сировини (призначений для внутрішнього або зовнішнього застосування).
Емульсія	рідка лікарська форма – дисперсна система, що складається з взаємно нерозчинних рідин (призначена для внутрішнього, зовнішнього або ін'єкційного (після розчинення) застосування).
Гранула	твёрдая лекарственная форма в виде крупинки, зёрнышка.
Драже	твёрдая дозированная лекарственная форма, получаемая путём наслаивания лекарственных средств и вспомогательных веществ на гранулы.
Капсула	раствор или жидкая смесь, дозируемая при применении (предназначена для внутреннего или наружного употребления в виде капель).
Капля	предназначенная для внутреннего применения дозированная лекарственная форма, представляющая собой

заклѹчѣнные в оболочку (из желатина, крахмала и т.п.) лекарственные средства.

- Линимент** жидкая мазь.
- Мазь** мягкая лекарственная форма, имеющая вязкую консистенцию; для наружного применения.
- Микстура** смесь двух или нескольких лекарственных средств, имеющая преимущественно жидкую лекарственную форму.
- Настой** водное извлечение из лекарственного растительного сырья (предназначен для внутреннего или наружного применения).
- Настойка** спиртовое, спиртоэфирное, спиртоводное прозрачное извлечение из лекарственного растительного сырья, получаемое без нагревания и удаления экстракта (предназначен для внутреннего или наружного применения).
- Отвар** настой, отличающийся более длительным режимом экстракции.
- Паста** мазь с содержанием порошкообразных веществ свыше 20-25 %.
- Пилуля** тѣрдая дозированная лекарственная форма в виде шарика (вес 0,1-0,5), содержащая лекарственные средства и вспомогательные вещества.
- Пластырь** лекарственная форма в виде пластичной массы, размягчающейся при температуре тела и прилипающей к коже (для наружного применения).
- Порошок** тѣрдая лекарственная форма, состоящая из сыпучих лекарственных веществ (предназначен для внутреннего, наружного или инъекционного (после растворения) применения).
- Раствор** лекарственная форма, получаемая путѣм растворения одного или нескольких лекарственных веществ (предназначена для инъекционного, внутреннего или наружного применения).
- Сбор** тѣрдая лекарственная форма, состоящая из изрезанных или истолчѣнных в порошок и перемешанных листьев, корней, цветков и др. (приготавливается, как правило, методом настаивания и употребления внутрь).

<i>Сироп</i>	жидкая лекарственная форма, смесь лекарственного средства с концентрированным раствором сахара.
<i>Суспензия</i>	жидкая лекарственная форма, представляющая собой дисперсную систему, в которой твёрдое вещество взвешено в жидкости (предназначена для внутреннего, наружного или инъекционного применения).
<i>Суппозиторий (свеча)</i>	лекарственная форма, твёрдая при комнатной температуре и расплавляющаяся при температуре тела (вводится в полость тела).
<i>Таблетка</i>	твёрдая дозированная лекарственная форма, получаемая путём прессования ингредиентов (предназначена для внутреннего, наружного или инъекционного (после растворения) применения).
<i>Экстракт</i>	концентрированное извлечение из лекарственного растительного сырья (предназначен для внутреннего или наружного применения).
<i>Эмульсия</i>	жидкая лекарственная форма – дисперсная система, состоящая из взаимно нерастворимых жидкостей (предназначена для внутреннего, наружного или инъекционного (после растворения) применения).

Словотворчі елементи у назвах лікарських препаратів
Словообразовательные элементы в названиях лекарственных
препаратов

Словотворчий елемент / Слово-образовательный терминоэлемент	Значення терміноелемента і його походження / Значение терминоэлемента и его происхождение	Інформація про терміноелементи / Информация о терминоэлементах	Приклади / Примеры
aesth-	aesthesia (грец.) – відчуття / чувство	знеболювальний препарат / обезбо- ливающий препарат	Anaesthesinum
aeth-	етил, етилен / этил, этилен	наявність етилу, етилену / наявность этила, этилена	Aethazolum Aethyl- morphinum
alg-	algos (грец.) – біль / боль	знеболювальна дія / обезболивающее действие	Analginum
asthm-	asthma (грец.) – задуха, астма / одышка, астма	вживається у назвах препаратів протиастматичної групи / употребляется в названиях противоастма- тической группы	Asthmatinum
barb-		снодійні, наркотичні засоби / снотворные, наркотические средства	Barbitalum

bil-	bilis (лат.) – жовч / желч	жовчогінний засіб / желчегонное средство	Bilistrastum
card- cardi(i)- cor-	cardia (грец.) – серце / сердце cor (лат.) – серце / сердце	серцевий препарат / сердечный препарат	Cardio- valenum Corvalolum
-cid	caed- (лат.) – убивати, бити / убивать, бить	убиває збудника хвороби / убивает возбудителя болезни	Streptocidum
chol-	chole (гр.) – жовч / желч	жовчогінний засіб / желчегонное средство	Chologonum
cycl-	cyclos (грец.) – коло / круг	антибіотик / антибиотик	Cyclo-barbitalum Tetracyclinum
glyc-	glykys (грец.) – солодкий / сладкий	тонізуючий засіб / тонизирующее средство	Glycerinum Glycero- phosphas
haem- (-aem-)	haema (грец.) – кров / кровь	стимулюючий, кровоспинний засіб, / стимулирующее, кровоостанавливающее средство	Haemo- stimulinum Haema-togenum
hydr-	hydor (грец.) – вода / вода		Hydrogenium
menth-	Mentha (грец.) – м'ята / мята	заспокійливий засіб / успокоительное средство	Mentholum
morph-	morphe (грец.) – сон / сон	анальгезуючий, знеболювальний засіб / анальгезирующее, обезболивающее средство	Morphinum

mys-	myces (грец.) – антибіотик / антибиотик	гриб / гриб	Erythro-mycinum Neomycinum
neo-	neos (грец.) – новий / новий		Neomycini sulfas
novo-	novus (лат.) – новий / новий		Novocainum
phen-	фенол, феніл / фенол, фенил	наявність феногрупи / наличие феногруппы	phenol-barbitalum
-zid- -zin- -zol-	вказує на азогрупу / указывает на азогруппу	наявність азогрупи / наличие азогруппы	Phthivazidum Norsulfazolum
pyr-	pyr (грец.) – жар, вогонь / жар, огонь	жарознижувальний засіб / жаропонижающее средство	Antipyrinum Amidopyrinum
-cillinum	антибіотик групи пеніциліну / антибіотик групи пенициллина	препарати пеніцилінової групи / препараты пенициллиновой группы	Oxacillinum Penicillinum
-yl-	від грец. hyle – речовина / вещество	речовина певної групи / вещество определенной группы	aethylicus salicylicus methylicus

Додаток III.

Приложение III.

Назви груп лікарських препаратів за їх фармакологічною дією
Названия групп лекарственных препаратов по их фармакологическому
действию

Remedia	Засоби	Средства
amara	гіркоти, викликають апетит	горечи, вызывающие аппетит
anaesthetica	анестетики, знеболювальні, що ослабляють або знищують чутливість	анестетики, обезболивающие, ослабляющие или уничтожающие чувствительность
analeptica	аналептики, збуджують діяльність, що пожвавлюють	аналептики, возбуждающие деятельность, оживляющие
analgetica	анальгетики, беззаспокійливі	анальгетики, болеутоляющие
androgena	андрогенні, препарати чоловічих статевих гормонів	андрогенные, препараты мужских половых гормонов
anorexigena	анорексигенні, що обмежують апетит	анорексигенные, ограничивающие аппетит
anthelminthica	антгельмінтики, протиглисні	антгельминтики, противоглистные
antibiotica	антибіотики	антибиотики
anticoncipientia	протизаплідні засоби	противозачаточные средства
antiemetica	антиеметики, протиблювотні	антиэметики, противорвотные
antihistamina	антигістамінні, протиалергічні	антигистаминные, противоаллергические
antipyretica	антипірететики, жарознижуючі	антипиретики, жаропонижающие
antiseptica	антисептики, протигнильними, знезаражувальні	антисептики, противогнилостные, обеззараживающие
bactericida	бактерицидні, що вбивають бактерії	бактерицидные, убивающие бактерии

barbiturica	барбітурати, похідні барбітурової кислоти, що володіють снодійним ефектом	барбитураты, производные барбитуровой кислоты, обладающие снотворным эффектом
cardiaca	серцеві	сердечные
cytostatica	цитостатика, що пригнічують поділ клітин, відновлюють їх структуру	цитостатика, подавляющие деление клеток, восстанавливающие их структуру
diuretica	діуретики, сечогінні	диуретики, мочегонные
fungicida	фунгіцидні, протигрибкові	фунгицидные, противогрибковые
haemostatica	гемостатики, кровозупиняючі	гемостатики, кровоостанавливающие
heroica	сильнодіючі	сильнодействующие
hypnotica	снодійні	снотворные
hypoglykaemica	гіпоглікемічні, що знижують вміст цукру в крові	гипогликемические, понижающие содержание сахара в крови
hypotensiva	гіпотензивні, що знижують артеріальний тиск	гипотензивные, снижающие артериальное давление
laxativa purgativa	проносні	слабительные
narcotica	наркотики	наркотики
neuroleptica	нейролептики, що відновлюють функції ЦНС	нейролептики, восстанавливающие функции ЦНС
obvolventia	обволакаючі	обволакивающие
oestrogena	естрогенні, препарати жіночих статевих гормонів	эстрогенные, препараты женских половых гормонов
psychotropa	психотропні	психотропные
sedativa	седативні, заспокійливі	седативные, успокаивающие
somnifera	снодійні	снотворные
spasmolytica	спазмолітики, що зменшують спазми	спазмолитики, разрешающие спазмы
sulfanilamidea	сульфаніламідні	сульфаниламидные
thyreostatica	тиреостатики	тиреостатики

Назви лікарських рослин
Названия лекарственных растений

Українська назва Украинское название	Російська назва Русское название	Латинська назва Латинское название
Абрикос	Абрикос	<i>Armeniaca, ae f</i>
Багно	Багульник	<i>Ledum, i n</i>
Барбарис	Барбарис	<i>Berberis, idis f</i>
Пізньоцвіт	Безвременник	<i>Colchicum, i n</i>
Блекота	Белена	<i>Hyoscyamus, i n</i>
Безсмертник	Бессмертник	<i>Helichrysum, i n</i>
Брусниця	Брусника	<i>Vaccinium, vitis-idaea</i>
Бузина	Бузина	<i>Sambucus, i f</i>
Волошка	Василёк	<i>Centaurea, ae f</i>
Вахта	Вахта	<i>Menyanthes, idis f</i>
Вишня	Вишня	<i>Cerasus, i f</i>
Гвоздика	Гвоздика	<i>Dianthus, is n;</i> <i>Caryophyllus, i m</i>
Горець	Горец	<i>Sinapis, is f;</i>
Гірчиця	Горчица	<i>Sinapis, is f;</i> <i>Brassica, ae f</i>
Тирлич	Горечавка	<i>Gentiana, ae f</i>
Буркун	Донник	<i>Melilotus, i m</i>
Дурман	Дурман	<i>Datura, ae f</i>
Материнка	Душица	<i>Origanum, i n</i>
Жовтушник	Желтушник	<i>Erysimum, i n</i>
Живокост	Живокость	<i>Delphinium, i n</i>
Заманиха	Заманиха	<i>Echinopanax, acis n</i>
Суниця	Земляника	<i>Fragaria, ae f</i>
Золототисячник	Золототысячник	<i>Centaureum, i n</i>
Зубрівка	Зубровка	<i>Hierochloe, es f</i>
Истод	Истод	<i>Polygala, ae f</i>
Каланхое	Каланхоэ	<i>Kalanchoe, es f</i>
Клопогін	Клопогон	<i>Cimicifuga, ae f</i>
Журавлина	Клюква	<i>Oxycoccus, i m</i>
Копитник	Копытень	<i>Asarum, i n</i>
Коріандр	Кориандр	<i>Coriandrum, i n</i>
Хрестовик	Крестовник	<i>Senecio, onis f</i>

Кровохлібка	Кровохлебка	<i>Sanguisorba, ae f</i>
Кукурудза	Кукуруза	<i>Mays, ydis f</i>
Липа	Липа	<i>Tilia, ae f</i>
Цибуля	Лук	<i>Cepa, ae f</i>
Мак	Мак	<i>Paraver, eris n</i>
Малина	Малина	<i>Rubus (i) idaeus</i>
Лобода	Марь	<i>Chenopodium, i n</i>
Ялівець	Можжевельник	<i>Juniperus, i f</i>
Морозник	Морозник	<i>Helleborus, i m</i>
Вільха	Ольха	<i>Alnus, i f</i>
Омела	Омела	<i>Viscum, i m</i>
Папороть	Папоротник	<i>Filix, icis f</i>
Пастернак	Пастернак	<i>Pastinaca, ae f</i>
Пижмо	Пижма	<i>Tanacetum, i n</i>
Півонія	Пион	<i>Paeonia, ae f</i>
Горобина	Рябина	<i>Sorbus, i f</i>
Синюха	Синюха	<i>Polemonium, i n</i>
Смородина	Смородина	<i>Ribes, is n</i>
Сосна	Сосна	<i>Pinus, i f</i>
Сухоцвіт	Сушеница	<i>Gnaphalium, i</i>
Термопсис	Термопсис	<i>Thermopsis, idis f</i>
Тим'ян	Тимьян	<i>Thymus, i m</i>
Мучниця	Толокнянка	<i>Uva (ae f) -ursi</i>
Фіалка	Фиалка	<i>Viola, ae f</i>
Хвощ	Хвощ	<i>Equisetum, i n</i>
Хіна	Хина	<i>Cinchona, ae f</i>
Хмель	Хмель	<i>Humulus (i) lupulus (i)</i>
Цикорій	Цикорий	<i>Cichorium, i n</i>
Чебрець	Чабрец	<i>Serpyllum, i n</i>
Чемериця	Чемерица	<i>Veratrum, i n</i>
Черета	Черета	<i>Bidens, ntis f</i>
Черемуха	Черёмуха	<i>Padus, i f</i>
Часник	Чеснок	<i>Al (l) ium, i n</i>
Чистотіл	Чистотел	<i>Chelidonium, i n</i>
Шоломниця	Шлемник	<i>Scutellaria, ae f</i>
Щавель	Щавель	<i>Oxalium, i n;</i> <i>Rumex, icis f</i>
Елеутерокок	Элеутерококк	<i>Eleutherococcus, i m</i>

Назви лікарських зборів
Названия лекарственных сборов

Збір	Сбор	Species
Ароматичний	Ароматический	Aromaticae
Вітрогінний	Ветрогонный	Carminativae
В'яжучий шлунковий	Вяжущий желудочный	Adstringentes
Гіркий апетитний	Горький (аппетитный)	Amarae
Грудний	Грудной	Pectorals
Для полоскання горла	Для полоскания горла	Ad gargarismata
Шлунковий	Желудочный	Gastricae (stomaticae)
Жовчогінний	Желчегонный	Cholagogae
Сечогінний	Мочегонный	Diureticae
Пом'якшувальний (для припарок)	Смягчительный (для припарок)	Ad cataplasmata
Полівітамінний	Поливитаминный	Polyvitaminicae
Потогінний	Потогонный	Diaphoreticae
Протиастматичний	Противоастматический	Antiasthmaticae
Протигеморойний	Противогеморройный	Antihaemorrhoidales
Послаблюючий	Слабительный	Laxantes
Заспокійливий	Успокоительный	Sedativae

Фармацевтичні задачі
Фармацевтические задачи

1) 10 доз розчину натрію йодиду 10 % 10 мл (повинен бути стерильним). Зберігати потрібно у чорній склянці. По 10 мл для внутрішньовенної ін'єкції через два дні / 10 доз раствора натрия йодида 10 % 10 мл (должен быть стерильным). Хранить нужно в черной склянке. По 10 мл для внутривенной инъекции через два дня.

2) Мікстура, яка містить настій кореневищ з корінням валеріани (10,0-100 мл), настій листя м'яти перцевої (4,0-200 мл), кофеїн-бензоат натрію (0,4), натрію бромід (0,3), магнію сульфат (0,8). По 1 ст. ложці 3 рази на день / Микстура, которая содержит настой корневищ с корнями валерианы (10,0-100мл), настой листьев мяты перечной (4,0-200 мл), кофеин-бензоат натрия (0,4), натрия бромид (0,3), магния сульфат (0,8). По 1 ст. ложке 3 раза в день.

3) Краплі Нестерова, які містять етилморфіну гідрохлорид і ментол (по 0,2), натрію бромід (2,0), настоянку конвалії (10 мл), настоянку пустирника і настоянку валеріани (по 15 мл). По 25 крапель 3 рази на день / Капли Нестерова, которые содержат этилморфина гидрохлорид и ментол (по 0,2), натрия бромид (2,0), настойку ландыша (10 мл), настойку пустырника и настойку валерианы (по 15 мл). По 25 капель 3 раза в день.

4) 10 паличок, кожна з яких містить бензилпенициллин-натрій (100 000 ОД), суспензію гідрокортизону 25 % (V крапель), масло какао (0,5); паличка довжиною (longitudine) 15 мм, діаметром 3 мм. По 1 паличці на день в слуховий прохід / 10 палочек, каждая из которых содержит бензилпенициллин-натрий (100 000 ЕД), суспензию гидрокортизона 25 % (V капель), масло какао (0,5); палочка длиной (longitudine) 15 мм, диаметром 3 мм. По 1 палочке в день в слуховой проход.

5) Дуже дрібний порошок, до складу якого входить стрептоцид, сульфадимезин, норсульфазол (по 5,0). Для вдунання у вухо 2 рази на день / Очень мелкий порошок, в состав которого входит стрептоцид, сульфадимезин, норсульфазол (по 5,0). Для вдунання в ухо 2 раза в день.

6) Мазь, до складу якої входить сік каланхое (20,0), фуразолідон і новокаїн (по 0,125), ланолін безводний (30,0). Для змазування слизової порожнини рота / Мазь, в состав которой входит сок каланхоэ (20,0),

фуразолидон и новокаин (по 0,125), ланолин безводный (30,0). Для смазывания слизистой полости рта.

7) Мікстура, яка містить чистий фенол і фенілсаліцилат (по 0,5), олію м'яти перцевої (1,0), олію анісову (10,0), етиловий спирт 95 % (120 мл). По 10 крапель на 200 мл води для полоскання / Микстура, которая содержит чистый фенол и фенилсалицилат (по 0,5), масло мяты перечной (1,0), масло анисовое (10,0), этиловый спирт 95 % (120 мл). По 10 капель на 200 мл воды для полоскания.

8) Мазь для носа (назальна мазь), до складу якої входить кокаїну гідрохлорид (0,1), ментол (0,15), X крапель розчину адреналіну гідрохлориду (1:1000), цинку оксид (2,0), ланолін безводний і вазелін (по 10,0) / Мазь для носа (назальная мазь), в состав которой входит кокаина гидрохлорид (0,1), ментол (0,15), X капель раствора адреналина гидрохлорида (1:1000), цинка оксид (2,0), ланолин безводный и вазелин (по 10,0).

9) 40 пігулок кожна з яких містить барбаміл (0,3), калію бромід (0,2), пілюльний масу (скільки потрібно). По 1 пігулці 3 рази на день / 40 пилюль каждая из которых содержит барбамил (0,3), калия бромид (0,2), пилюльную массу (сколько нужно). По 1 пилюле 3 раза в день.

10) Захисна мазь для рук, яка містить кислоту бензойну (2,0), кислоту борну (15,0), желатин (100,0), очищену воду (180 мл), тальк (100,0), крохмаль і гліцерин (по 75,0), соняшникову олію (15,0) / Защитная мазь для рук, которая содержит кислоту бензойную (2,0), кислоту борную (15,0), желатин (100,0), очищенную воду (180 мл), тальк (100,0), крахмал и глицерин (по 75,0), подсолнечное масло (15,0).

11) Розтирання, до складу якого входить пілокарпіну гідрохлорид (0,3), хлоралгідрат (2,5), настоянка перцю стручкового (2 мл), сірка (5,0), етиловий спирт (100 мл). Втирати в уражені ділянки шкіри / Растирание, в состав которого входит пилокарпина гидрохлорид (0,3), хлоралгидрат (2,5), настойка перца стручкового (2 мл), сера (5,0), этиловый спирт (100 мл). Втирать в пораженные участки кожи.

12) Мікстура для дитини 3 років, яка містить настій трави термопсису (0,3- 200 мл), натрію гідрокарбонат і натрію бензоат (по 2,0), нашатирно-анісові краплі (3 мл), простий сироп (10 мл). По чайній ложці 4 рази на день / Микстура для ребенка 3 лет, которая содержит настой травы термопсиса (0,3-200 мл), натрия гидрокарбонат и натрия бензоат (по 2,0),

нашатырно-анисовые капли (3 мл), простой сироп (10 мл). По чайной ложке 4 раза в день.

13) Приготувати і видати швидко! Мікстуру, яка містить кодеїну фосфат (0,2), настій листя наперстянки (30,0-200 мл), натрію бромід (6,0). По 1 столовій ложці 3 рази на день / Приготовить и выдать быстро! Микстуру, которая содержит кодеина фосфат (0,2), настий листьев наперстянки (30,0-200 мл), натрия бромид (6,0). По 1 столовой ложке 3 раза в день.

14) Відвар кори дуба (10,0-200 мл) з кислотою борної (4,0). Для полоскання горла / Отвар коры дуба (10,0-200 мл) с кислотой борной (4,0). Для полоскания горла.

15) Мазь для очей, яка містить фурацилін (0,2), рідкий екстракт елеутерококу (1,0), ланолін і вазелін для очей (по 5,0). Закладати за повіки 3-5 разів на день / Мазь для глаз, которая содержит фурацилин (0,2), жидкий экстракт элеутерококка (1,0), ланолин и вазелин для глаз (по 5,0). Закладывать за веки 3-5 раз в день.

16) Суміш для однієї клізми, яка містить слиз салепса (50,0), дерматол (4,0), густий екстракт беладони (0,03) / Смесь для одной клизмы, которая содержит слиз салепса (50,0), дерматол (4,0), густой экстракт красавки (0,03).

17) Лінімент для супракутанного вживання: йод (1,0), ментол і новокаїн (по 2,0). етиловий спирт 70 % (10 мл). Наносити краплями на шкіру (при радикуліті) / Линимент для супракутанного употребления: йод (1,0), ментол и новокаин (по 2,0). этиловый спирт 70 % (10 мл). Наносить каплями на кожу (при радикулите).

18) 12 супозиторіїв, кожен містить дерматол і іхтіол (по 0,2), бутірол (скільки потрібно). По 1 свічці на день / 12 суппозиториев, каждый содержит дерматол и ихтиол (по 0,2), бутирол (сколько нужно). По 1 свече в день.

19) 16 песаріїв, кожен з яких містить морфіну гідрохлорид (0,01), густий екстракт беладони (0,02), масу желатино-гліцеринову (скільки потрібно). По 1 песарії 3 рази на день / 16 пессариев, каждый из которых содержит морфина гидрохлорид (0,01), густой экстракт красавки (0,02), массу желатино – глицериновую (сколько нужно). По 1 пессарию 3 раза в день.

20) 6 вагінальних кульок, кожен з яких містить лимонну кислоту (0,02), хініну гідрохлорид (0,3), масло какао (2,0). По 1 кульці 3 рази на

день / 6 вагинальних шариков, кожен з яких містить лимонну кислоту (0,02), хинина гідрохлорид (0,3), масло какао (2,0). По 1 шаріку 3 рази в день.

21) Ін'єкційний розчин Рінгера-Локка (повинен бути стерильним, готується *ex tempore*) містить натрію гідрохлорид (8,0), натрію гідрокарбонат, калію хлорид, кальцію хлорид (по 2,0), глюкозу (1,0), воду для ін'єкцій (до 100 мл). / Инъекционный раствор Рингера-Локка (должен быть стерильным, готовится *ex tempore*) содержит натрия гидрохлорид (8,0), натрия гидрокарбонат, калия хлорид, кальция хлорид (по 2,0), глюкозу (1,0), воду для инъекций (до 100 мл).

22) 10 паличок, до складу кожної входить етакридіна лактат (0,02), масло какао (скільки потрібно). Паличка повинна бути довжиною 5 см (*longitudo, inis f*), діаметром 4 мм. Вводити в носову порожнину по 1 п. в день / 10 палочек, в состав каждой входит этакридина лактат (0,02), масло какао (сколько нужно). Палочка должна быть длиной 5 см (*longitudo, inis f*), диаметром 4 мм. Вводит в носовую полость по 1 п. в день.

23) Порошок, у складі якого є кодеїну фосфат (0,03), фенобарбітал (0,05), кислота ацетилсаліцилова (0,3). Приготувати 12 доз. По 1 порошку 3 рази на день / Порошок, в составе которого есть кодеина фосфат (0,03), фенобарбитал (0,05), кислота ацетилсалициловая (0,3). Приготовить 12 доз. По 1 порошку 3 раза в день.

24) Збір для полоскання горла містить корінь алтея (3,0), квітки ромашки і листя мати-й-мачухи (по 5,0), олію м'яти перцевої (V крапель), видається у паперовому мішечку. 2 десертні ложки збору залити склянкою окропу, настоювати 3 хвилини / Сбор для полоскания горла, содержит корень алтея (3,0), цветки ромашки и листья мать-и-мачехи (по 5,0), масло мяты перечной (V капель), выдается в бумажном мешочке. 2 десертные ложки сбора залить стаканом кипятка, настаивать 3 минуты.

25) Мікстура, яка містить емульсію риб'ячого жиру тріски (180 мл), бензонафтол (3,0). По 1 ст. ложці 3 рази на день / Микстура, которая содержит эмульсию рыбьего жира трески (180 мл), бензонафтол (3,0). По 1 ст. ложке 3 раза в день.

26) 200 мл відвару з 10,0 кори дуба з 4,0 борної кислоти для полоскання горла / 200 мл отвара из 10,0 коры дуба с 4,0 борной кислоты для полоскания горла.

27) Гранули етазол-натрію для дітей (60,0). Зберігаються в чорній склянці. Всі гранули розчинити в 100 мл гарячої води протягом 30 хвилин, збовтати. По 1 чайній ложці кожні 4 години. / Гранулы этазола-натрия для

детей (60,0). Хранятся в черной склянке. Все гранулы растворить в 100 мл горячей воды в течение 30 минут, взболтать. По 1 чайной ложке каждые 4 часа.

28) 100,0 грудного збору № 1. 1 столову ложку збору залити окропом (200 мл), настоювати 20 хвилин. По 1/2 склянки 2-3 рази на день після їжі / 100,0 грудного збору № 1. 1 столовую ложку збору залить кипятком (200 мл), настаивать 20 минут. По 1/2 стакана 2-3 раза в день после еды.

29) Суха мікстура проти кашлю для дітей містить сухий екстракт алтея (4,0), натрію гідрокарбонат і натрію бензоат (по 2,0), сухий екстракт солодки (1,0), амонію хлорид (0,3), олію анісову (0,05), цукор (10,0). 1 чайну ложку розчинити в 50 мл (1/2 склянки) води кип'яченої, приймати 3 рази на день по столовій ложці / Сухая микстура против кашля для детей содержит сухой экстракт алтея (4,0), натрия гидрокарбонат и натрия бензоат (по 2,0), сухой экстракт солодки (1,0), аммония хлорид (0,3), масло анисовое (0,05), сахар (10,0). 1 чайную ложку растворить в 50 мл (1/2 стакана) воды кипяченой, принимать 3 раза в день по столовой ложке.

30) Збір для куріння містить листя блекоти (по 4,0), листя м'яти перцевої (2,5), натрію нітрат (0,5). Видається у паперовому мішечку. Для куріння під час нападів астми / Сбор для курения содержит листья белены (по 4,0), листья мяты перечной (2,5), натрия нитрат (0,5). Выдается в бумажном мешочке. Для курения во время приступов астмы.

31) Збір містить корінь солодки, листя подорожника великого, листя ортосифона, траву хвоща польового, квітки календули, квітки ромашки (по 20,0). 1 столову ложку збору залити склянкою окропу, настоювати 15 хвилин. По 1/4 склянки 4 рази на день / Сбор содержит корень солодки, листья подорожника большого, листья ортосифона, траву хвоща полевого, цветки календулы, цветки ромашки (по 20,0). 1 столовую ложку збору залить стаканом кипятка, настаивать 15 минут. По 1/4 стакана 4 раза в день.

32) Таблетки ампіциліну тригідрату (0,25) числом 48. По 1 таблетці 3 рази на день / Таблетки ампицилина тригидрата (0,25) числом 48. По 1 таблетке 3 раза в день.

33) Порошок містить димедрол (0,025), еуфілін (0,1), цукор (0,2). Видати 12 порошків в желатинових капсулах, закритих кришечкою. По 1 капсулі 2-3 рази на день / Порошок содержит димедрол (0,025), эуфиллин (0,1), сахар (0,2). Выдать 12 порошков в желатиновых капсулах, закрытых крышечкой. По 1 капсуле 2-3 раза в день.

Ботанічні назви рослин
Ботанические названия растений

Переведіть латинською мовою і запишіть повну ботанічну назву рослини:

Переведите на латинский язык и запишите полное ботаническое название растения:

1. головка (цибулина) часнику / головка (луковица) чеснока
2. відвар кореневищ айру / отвар кореневищ айра
3. висушений сік алое / высушенный сок алоэ
4. емульсія насіння мигдалю солодкого / эмульсия семян миндаля сладкого
5. подрібнені плоди кропу пахучого / измельченные плоды укропа пахучего
6. настій плодів анісу звичайного / настой плодов аниса обыкновенного
7. листя і пагони мучниці / листья и побеги толокнянки
8. настій квіток арніки / настой цветков арники
9. сік з плодів горобини чорноплідної / сок из плодов рябины черноплодной
10. настійка полину гіркого / настійка полыни горькой
11. настій квіток полину цитварного / настій цветков полыни цитварной
12. відвар кореневищ бадану товстолістого / отвар кореневищ бадана толстелистного
13. гірчичне ефірне масло з насіння гірчиці чорно / горчичное эфирное масло из семян горчицы черной
14. настій трави череди для Нанни / настій травы череды для Нанны
15. мазь календули для зовнішнього вживання / мазь календулы для наружного употребления
16. дурманне масло у лініменті для розтирання / дурманное масло в линименте для растирки
17. слиз насіння льону приготоване екстемпорально / слизь семян льна, приготовленная экстемпорально
18. брикет трави звіробою / брикет травы звербоя

19. рідкий екстракт родовика з коріння і кореневищ – в'язучий і кровоспинний засіб / рідкий экстракт кровохлебки из корней и корневищ – вяжущее и кровоостанавливающее средство

20. настій листя шалиея для полоскання / настой листя шалиея для полоскания

21. настій квіток ромашки для полоскання, компресів і ванн / настой цветков ромашки для полоскания, компрессов и ванн

22. відвар плодів чорниці – терпкий засіб / отвар плодов черники – вяжущее средство

23. настій плодів черемхи / настой плодов черемухи

24. брикет кореневищ родовика / брикет корневищ кровохлебки

25. рідкий екстракт родіоли – стимулюючий засіб / жидкий экстракт родиолы – стимулирующее средство

26. брикет трави череди / брикет травы череды

27. суміш для інгаляцій з ментолом, олією евкаліпта, гліцерином і етиловим спиртом / смесь для ингаляций с ментолом, маслом эвкалипта, глицерином и этиловым спиртом

28. гірчичники – пакети активовані – протизапальний засіб / горчичники – пакеты активированные – противовоспалительное средство

29. лінімент перцово-камфорний / линимент перцово-камфорный

30. настійка з плодів перцю стручкового / настойка из плодов перца стручкового

31. складний скипідарний лінімент з маслом дурману и блекоти / сложный скиндарный линимент с маслом дурмана и белены

32. гіркий настій з трави золототисячника, листя водяного трилистника / горькая настойка из травы золототысячника, листьев водяного трилистника

33. складний порошок солодки – проносний засіб / сложный порошок солодки – слабительное средство

34. густий екстракт кульбаби – гіркота / густой экстракт одуванчика – горечь

35. суха мікстура від кашлю з травою термопсису для дорослих / сухая микстура от кашля с травой термопсиса для взрослых

36. сухий екстракт коренів алтея / сухой экстракт корней алтея

37. суха микстура з коренями алтея від кашлю для дітей / сухая микстура с корнями алтея от кашля для детей

38. густий екстракт кореня солодки / густой экстракт корня солодки

39. екстракт з кореневища з корінням синюхи – відхаркувальній засіб /
экстракт из корневищ с корнями синюхи – отхаркивающее средство
40. відвар кореневища з коренями оману високого / отвар корневищ с
корнями девясила высокого
41. сік з листя подорожника великого / сок из листьев подорожника
большого
42. гранули листя мати-й-мачухи / гранулы листьев мать-и-мачехи
43. рідкий екстракт чебрецю / жидкий экстракт чабреца
44. нашатирно-анісові краплі з плодів анісу / нашатырно-анисовые
капли из плодов аниса
45. настій трави багна болотного проти кашлю / настой травы
багульника болотного против кашля
46. брикет трави материнки / брикет травы душицы
47. відвар нирок сосни / отвар почек сосны
48. настій трави фіалки триколькової / настой травы фиалки
трехцветной
49. таблетки кореня ревеню / таблетки корня ревеня
50. шлунковий збір № 3 з подрібненою корою крушини / желудочный
сбор № 3 с измельченной корой крушины
51. висушені плоди жостеру проносного / высушенные плоды жостера
слабительного
52. подрібнене листя сіни в брикетах / измельченные листья сенны в
брикетах
53. касторове масло з насіння рицини звичайної / касторовое масло из
семян клещевины обыкновенной
54. слань морської капусти в порошок / слань морской капусты в
порошке
55. мигдальне масло-проносний засіб / миндальное масло-
слабительное средство
56. спиртова настоянка стальника польового / спиртовая настойка
стальника полевого
57. плоди укропу аптечного для вітрогінного збору / плоды укропа
аптечного для ветрогонного сбора
58. порошок листя наперстянки пурпурової / порошок листьев
наперстянки пурпурной
59. сухий екстракт горіцвіту весняного / сухой экстракт горичвета
весеннего

60. таблетки адоніс-бром з екстрактом горицвіту весняного / таблетки адоніс-бром с екстрактом горицвета весеннего
61. висушене насіння строфанта / высушенные семена строфанта
62. краплі конвалієво-пустырникові у флаконах / капли ландышево-пустырниковые во флаконах
63. рідкий екстракт глоду / жидкий экстракт боярышника
64. висушені подрібнені плоди малини / высушенные измельченные плоды малины
65. настій квіток бузини чорної – потогінний засіб / настой цветков бузины черной – потогонное средство
66. настій трави сухоцвіту болотного – протизапальний засіб / настой травы сушеницы топяной – противовоспалительное средство
67. відвар листя мучниці / отвар листьев толокнянки
68. настій трави хвоща польового / настой травы хвоща полевого
69. листя брусниці в брикетах / листья брусники в брикетах
70. настій квіток василька синього / настой цветков василька синего
71. відвар бруньок берези / отвар почек березы
72. сухий екстракт марени фарбувальної / сухой экстракт марены красильной
73. настій трави споришу / настой травы спорыша
74. гранули квіток безсмертника піщаного / гранулы цветков бессмертника песчаного
75. рідкий екстракт з рилець і стовпчиків кукурудзи / жидкий экстракт из рылец и столбиков кукурузы
76. відвар пагонів сосни для інгаляції / отвар побегов сосны для ингаляции
77. рідкий екстракт вівчарської сумки / жидкий экстракт пастушьей сумки
78. кореневища і коріння омани / корневища и корни девясила
79. сік зі свіжої трави подорожника великого / сок из свежей травы подорожника большого
80. препарат з березовим грибом (чагой) / препарат с березовым грибом (чагой)
81. кореневища кубушки жовтої / корневища кубышки желтой
82. персикове масло з насіння персика звичайного / персиковое масло из семян персика обыкновенного
83. сироп з ягід чорної смородини / сироп из ягод черной смородины

84. відвар кореневищ горця зміїного / отвар кореневищ горця зміїного
85. цибулини морського цибулі / луковицы морского лука
86. трава хрестівника плосколистого / трава крестовника
плосколистного
87. відвар плодів горобини звичайної / отвар плодов рябины
обыкновенной
88. відвар кори калини / отвар коры калины

Латинсько-українсько-російський словник
Латинско-украинско-русский словарь

А

Absinthium, i n	полин'я; польн'я
acetas, atis m	ацетат; ацетат
aceticus, a, am	оцтовий; уксусний
acetum, i n	оцет; уксус
acetylsalicylicus, a, um	ацетилсаліциловий; ацетилсалициловий
acidum, i n	кислота; кислота
a. aceticum	оцтова кислота; уксусная кислота
a. acetylsalicylicum	ацетилсаліцилова кислота; ацетилсалициловая кислота
a. arsenicum	миш'якова кислота; мышьяковая кислота
a. ascorbinicum	аскорбінова кислота; аскорбиновая кислота
a. benzoicum	бензойна кислота; бензойная кислота
a. boricum	борна кислота; борная кислота
a. citricum	лимонна кислота; лимонная кислота
a. folicum	фолієва кислота; фолиевая кислота
a. glutaminicum	глутамінова кислота; глутаминовая кислота
a. hydrochloricum	хлористоводнева (соляна) кислота; хлористоводородная (соляная) кислота
o. hydrocyanicum	ціанистоводнева (синильна) кислота; цианистоводородная (синильная) кислота
a. lacticum	молочна кислота; молочная кислота
a. nicotinicum	нікотинова кислота; никотиновая кислота
a. nitricum	азотна кислота; азотная кислота
a. phosphoricum	фосфорна кислота; фосфорная кислота
a. sulfuricum	сірчана кислота; серная кислота
a. salicylicum	саліцилова кислота; салициловая кислота
activatus, a, um	активований; активированный
Acyclidinum, i n	ациклідин; ациклидин
ad (з Acc.)	до, у, при ; до, у, при
addo, ere 3	додавати; добавлять
adenosintriphosphoricus, a, um	аденозінтрифосфорний; аденозинтрифосфорный
adhaesivus, a, um	липкий; липкий
adhibeo, ere 2	застосовувати, використовувати; применять, употреблять

adjuvans, ntis	допоміжний; вспомогательный
Adonis (idis m, f) vernalis (is)	горицвіт весняний; горицвет весенний
Adrenalinum, i n	адреналін; адреналин
aequalis, e	однаковий, рівний; одинаковый, равный
aërosolum, i n	аерозоль; аэрозоль
Aethacridinum, i n	етакридин; этакридин
Aethazolum, i n	етазол; этазол
aether, eris m	ефір; эфир
aethereus, a, um	ефіровий; эфирный
Aethinyloestradiolum, i n	етинілестрадіол; этинилэстрадиол
aethylicus, a, um	етиловий; этиловый
Aethylii caproas (atis m)	етилкапроат; этилкапроат
Aethylii chloridum (i n)	етилхлорид; этилхлорид
Aethylmorphinum, i n	етилморфін; этилморфин
albus, a, um	білий; белый
Aloe, es f	алоє; алоэ
Althaea, ae f	алтей; алтей
Aluminium, i n	алюміній; алюминий
amarus, a, um	гіркий; горький
Aminazinum, i n	аміназин; аминазин.
Ampicillinum, i n	ампіцилін; ампициллин
ampulla, ae f	ампула; ампула
Amydopyrinum, i n	амідопірин; амидопирин
Amygdala, ae f	мигдаль; миндаля
amylaceus, a, um	крохмальний; крахмальный
Amylii nitris (itis m)	амілінітрит; амилнитрит
amylum, i n	крохмаль; крахмал
a. Tritici	пшеничний крохмаль; пшеничный крахмал
ana	порівну, по; поровну, по
Anaesthesinum, i n	анестезин; анестезин.
Anaesthesolum, i n	анестезол; анестезол
anhydricus, a, um	безводний; безводный
Anisum, i n	ганус, аніс; анис
antacidus, a, um	антацидний, противоіжжоговий; антацидный, противоизжоговый
antiasthmaticus, a, um	протиастматичний, антиастматичний; антиастматический, противоастматический,
antirabicus, a, um	антирабічний, (проти сказу); антирабический(против бешенства)

Anusolum, i n	анузол; анузол
Apomorphinum, i n	апоморфін; апоморфин
aqua, ae f	вода; вода
aquosus, a, um	водний; водный
Argentum, i n	срібло; серебро
Arnica, ae f	арніка; арника
arsenas, atis m	арсенат; арсенат
arsenicus, a, um	миш'яковистий; мышьяковистый
Arsenicum, i n	миш'як; мышьяк
arsenis, itis m	арсеніт; арсенит
Aspirinum, i n	аспірин; аспирин
Atropinum, i n	атропін; атропин
auctor, oris m	автор, упорядник; автор, составитель
audio, ire 4	слухати, чути; слушать, слышать
Aurum, i n	золото; золото
В	
bacca, ae f	ягода; ягода
balsamum, i n	бальзам; бальзам
Barbamyllum, i n	барбаміл; барбамил
Barbitalum-natrium, i n	барбітал-натрій, барбітал-натрієва соль; барбитал-натрий, барбитал-натриевая соль
Barium, i n	барій; барий
Belladonna, ae f	белладона, красавка; белладонна, красавка
benzoas, atis m	бензоат; бензоат
benzoicus, a, um	бензойний; бензойный
Benzonaphtholum, i n	бензонафтол; бензонафтол
Benzylpenicillinum, i n	бензилпеніцилін; бензилпенициллин
Betula, ae f	береза; береза
Biseptolum, i n	бісептол; бисептол
Bismuthum, i n	вісмут; висмут
boricus, a, um	борний; борный
Borum, i n	бор; бор
Bromisovalum, i n	бромізовал; бромизовал
Bromum, i n	бром; бром
Butadionum, i n	бутадіон; бутадіон
butyrum, i n	масло (тверде); масло (твердое)
С	
Cacao (нескл.)	какао; какао
Calamus, i m	аїр, аїр не коріння, лепеха; аир, аирный корень

Calendula, ae f	календула, нігтики; календула, ноготки
Camphora, ae f	камфора; камфора.
camphoratus, a, um	камфорний; камфорный
Capsicum, i n	перець; перец
capsula, ae f	капсула; капсула
carbolicus, a, um	карболовий; карболовый.
carbonicus, a, um	карбоновий; карбоновый
cardinalis, e	головний, основний; главный, основной
ceratus, a, um	вощений; вощенный
Chamomilla, ae f	ромашка; ромашка
charta, ae f	папір; бумага
Chelidonium, i n	чистотіл; чистотел
Chloroformium, i n	хлороформ; хлороформ.
Chlorophthalmum, i n	хлорофтальм; хлорофтальм
cholagogus, a, um	жовчогінний; желчегонный
chole, es f	жовч; желчь
cinereus, a, um	сірий; серый
citissime	найтерміновішим чином; самым срочным образом
cito	швидко, терміново; быстро, скоро
citricus, a, um	лимонний; лимонный
clavus, i m	мозоль; мозоль
clyisma, atis n	клізма, промивання; клизма, промывание
Cocarboxylasum, i n	кокарбоксилаза; кокарбоксилаза
Codeinum, i n	кодеїн; кодеин
coeruleus, a, um	синій, голубий; синий, голубой
Coffeinum, i n	кофеїн; кофеин
Coffeinum(i)-natrii benzoas, atis m	кофеїн-бензоат натрію; кофеин-бензоат натрия
Collargolum, i n	коларгол; колларгол
combustio, onis f	опік; ожог
compositus, a, um	складний, складовий; сложный, составной
concentratus, a, um	концентрований; концентрированный
congelatio, onis f	обмороження; обморожение
conservatus, a, um	консервований; консервированный
constituens, ntis	той, що надає форму, формоутворюючий; придающий форму, формообразующий
contra (прийм. з Acc.)	проти; против
Convallaria, ae f	конвалія; ландыш
coquo, ere 3	варити, кап'ятити; варить, кипятить

Corazolum, i n	коразол; коразол
Cordiaminum, i n	кордіамін; кордиамин
Cordigitum, i n	кордигід; кордигит:
corrigenis, ntis	коригуючий, виправляючий; корректирующий, исправляющий
cortex, icis m	кора; кора
Crataegus, i f	глід; боярышник
crystallisatus, a, um	кристалічний; кристаллический
Cucurbita, ae f	гарбуз; тыква
cum (з Abl.)	з; с, со
cyanidum, i n	ціанід; цианид
D	
de (з Abl.)	про; о, об
decoctum, i n	відвар; отвар
depuratus, a, um	очищений; очищенный
Dermatolum, i n	дерматол; дерматол
Desoxycorticosteronum, i n	дезоксикортикостерон; десоксикортикостерон
destillo, are 1	дистиллювати; дистиллировать
Dibazolum, i n	дибазол; дибазол
Dicainum, i n	дикаїн; дикаин
Dichlothiazidum, i n	дихлотіазид; дихлотиазид
dies, ei m, f	день, термін; день; срок
Digitalis, is f	дигіталіс, наперстянка; дигиталис, наперстянка
diluo, ere 3	розбавляти, розводити; разбавляют, разводит
dilutus, a, um	розбавлений, розведений; разбавленный, разведенный
Dimedrolum, i n	димедрол; димедрол
dioxydum, i n	діоксид; диоксид
Diprophyllinum, i n	дипрофілін; дипрофиллин
diureticus, a, um	сечогінний; мочегонный
divide, ere 3	ділити; разделять
do, dare 1	давати; давать
dosis, is f	доза; доза
dragee (нескл.)	драже; драже
E	
elixir, iris n	еліксир; эликсир

emplastrum, i n	пластир; пластырь
emulsum, i n	емульсія; эмульсия
enterosolubilis, e	кишковорозчиний; кишечнорастворимый
Ephedra, ae f	эфедра, хвойник; эфедра, хвойник
Epbedrinum, i n	эфедрин; эфедрин
Ergotalum, i n	ерготал; эрготал
Erythromycinum, i n	еритроміцин; эритромицин
Eucalyptus, i f	евкаліпт; эвкалипт
Euphyllinum, i n	Еуфілін; Эуфиллин
ex	з; из
externus, a, um	зовнішній; наружный
extractum, i n	екстракт; экстракт
F	
Farfara, ae f	мати-й-мачуха; мать-и-мачеха
Ferrum, i n	залізо; железо
Fio fieri	робитися, ставати, виходити; делаться, становиться, получаться
flavus, a, um	жовтий; желтый
Florenalum, i n	флоренал; флоренал
flos, floris m	квітка; цветок
fluidus, a, um	рідкий; жидкий
folium, i n	листок; лист
formicicus, a, um	мурашиний; муравьиный
Frangula, ae f	крушина; крушина
fructus, us m	плід; плод
Furacilinum, i n	фурацилін; фурацилин
Furaginum, i n	фурагін; фурагин
fuscus, a, um	темний; темный
G	
Galanthaminum, i n	галантамін; галантамин
Galanthus, i m	пролісок; подснежник
gargarisma, atis n	полоскання; полоскания
gelatinosus, a, um	желатиновий; желатиновый
gemma, ae f	брунька; почка
glycerinosus, a, um	гліцериновий; глицериновый
Glycerinum, i n	гліцерин; глицерин
Glycyrrhiza, ae f	солодка; солодка
Gramicidinum, i n	граміцидин; грамицидин
granulum, i n	гранула; гранула
gutta, ae f	крапля; капля

Helianthus, i m	соняшник; подсолнечник
Heparinum, i n	гепарин; гепарин
herba, ae f	трава; трава
Hippophaë, ës f	обліпиха; обліпиха
hydrochloricus, a, um	хлористоводневий; хлористоводородний
hydrochloridum, i n	гідрохлорид; гидрохлорид
Hydrocortisonum, i n	гідрокортизон; гидрокортизон
hydrocyanicus, a, um	ціановодневий; циановодородний
hydrotartras, atis m	гідротартрат; гидротартрат
hydroxydum, i n	гідрооксид; гідроксид
Hyoscyamus, i m	білена; белена
Hypericum, i n	звіробій; звербой
I	
Ichthyolum, i n	іхтіол; ихтиол
in	в на; в, на
infans, ntis m, f	дитина; ребенок
infusum, i n	настій; настой
inhalatio, onis f	інгаляція; ингаляция
injectio, onis f	інекція; инъекция
Insulinum, i n	інсулін; инсулин
internus, a, um	внутренний; внутрішній;
intravenosus, a, um	внутривенный, внутрішньовенний;
isotonicus, a, um	изотонический, изотонічний
L	
laboro, are l	працювати; работать, трудиться
lac, lactis n	молоко; молоко
lacticus, a, um	молочний; молочный
Laevomycetinum, i n	левоміцитин; левомицитин
Lamella (ae, f) ophthalmica	очна плівка; глазная плёнка
Lanolinum, i n	ланолін; ланолін
laxans, ntis	слабительное
lente	повільно; медленно
Leonurus, i m	пустирник; пустырник
letalis, e	смертельний, смертельный
Lincomycinum, i n	лінкоміцин; линкомицын
lingua, ae f	язик; язык
linimentum, i n	лінімент; линимент

linio, ire 4	намазувати; намазывать
Linum, i n	льон; лён
liqor, (oris, m) Ammonii anisatus (i)	нашатирно-анісові краплі; нашатырно-анисовые капли
liquor, oris m	рідина; жидкость
Lithium, i n	літій; литий
Lugolum, i n	Люголь; Люголь
Lutenurinum, i n	лютенурин; лютенурин
M	
maximus, a, um	найбільший, найвищий; наибольший, наивысший
medicatus, a, um	медичний; медицинский
medicinalis, e	медичний; медицинский
membranula(ae, f) ophthalmica	очна плівка; глазная плёнка
Mentha, ae f	м`ята; м`ята
Mentholum, i n	ментол; ментол
Methioninum, i n	метіонін; метионин
Methylenum (i n) coeruleum	метиловий синій; метиловый синий
Methylsalicylas (atis m)	метилсаліцилат; метилсалицилат
Methyluracylum, i n	метилурацил; метилурацил
Millefolium, i n	деревій; тысячелетник
minimus, a, um	найменший; наименьший
misceo, ere 2	змішувати; смешивать
mixtura, ae f	суміш; микстура, смесь
mucilago, inis f	слиз; слизь
Myrtillus, i m	чорниця; черника
N	
narcosis, is f	наркоз; наркоз
Neomycinum, i n	неоміцин; неомицин
niger, gra, grum	чорний; черный
nitricus, a, um	азотний; азотный
Nitroglycerinum, i n	нітрогліцерин; нитроглицерин
Norsulfazolum, i n	норсульфазол; норсульфазол
numerus, i m	число; число
nutrio, ire 4	живити; кормить
Nystatinum, i n	ністатин; нистатин
O	
obductus, a, um	вкритий оболонкою; покрытый оболочкой
odontalgia, ae f	зубний біль; одонтоальгия, зубная боль

Oestradiolum, i n	естрадіол; естрадиол
Oleandomycinum, i n	олеандаміцин; олеандамицин
oleosus, a, um	олійний; масляный
oleum, i n	олія; масло
ol. Amygdalarum	мигдальна олія; миндальное масло
ol. Camphorae	камфорна олія; камфорное масло
ol. Eucalypti	евкаліптова олія; эвкалиптовое масло
ol. Helianthi	соняшникова олія, подсолнечное масло
ol. jecoris	риб`ячий жир; рыбий жир
ol. Olivarum	оливкова олія; оливковое масло
ol. Persicorum	персикова олія; персиковое масло
ol. Ricini	рицинова олія; касторовое масло
ol. Rosae	олія шипшини; шиповниковое масло
ol. Terebinthinae	скипидар; скипидар
oliva, ae f	оливка; оливка
ophthalmicus, a, um	очний; глазной
Oxacillinum-natrium, i n	оксацилін-натрій, оксацилін-натрієва сіль оксациллин-натрий, оксациллин-натриевая соль
oxydulatus, a, um	закисний; закисный
oxydum, i n	оксид; оксид, окись
Oxytetracyclinum, i n	окситетрациклін; окситетрациклин
Р	
Papaverinum, i n	папаверін; папаверин
pars, partis f	частина; часть
pasta, ae f	паста; паста
pectoralis, e	грудний; грудной
per (прийм. з Acc.)	через; через
peroxydum, i n	пероксид; пероксид,
Persicum, i n	персик; персик
Phenacetinum, i n	фенацетин; фенацетин
Phenobarbitalum, i n	фенобарбітал; фенобарбитал
Phenylii salicylas (atis m)	фенілсаліцилат; фенилсалицилат
Phenylum, i n	фенилін; фенилин
Phosphorus, i m	фосфор; фосфор
Phthoracizinum, i n	фторацизін; фторацизин
Phthorum, i n	фтор; фтор
Pilocarpinum, i n	пілокарпін; пилокарпин
pilula, ae f	пілюля; пилюля
piperitus, a, um	перцевий; перечный

placenta, ae f	плацента; плацента
Platyphyllinum, i n	платифілін; платифиллин
Plumbum, i n	свинець; свинец
post (прийм. з Acc.)	після; после
prae (прийм. з Abl.)	перед, вперед; перед, вперёд
praecipitatus, a, um	осаджений; осаждённый
praeparo, are 1	готувати; приготувлять
Prednisolonum, i n	преднізолон; преднизолон
pro (прийм. з Abl.)	для; для
propionas, atis m	пропіонат; пропионат
puerilis, e	дитячий; детский
pulveratus, a, um	порошковий; порошковый, порошковидный, в порошке
pulvis, eris m	порошок; порошок
purificatus, a, um	очищений; очищенный (о сыворотках, вакцинах, воде)
purus, a, um	чистий; чистый
Pycnidium, i n	піоцид; пиоцид
Q	
quantum satis	скільки потрібно; сколько нужно
Quercus, us f	дуб; дуб
R	
radioactivus, a, um	радіоактивний; радиоактивный
radix, icis f	корінь; корень
recipio, ere 3	взяти, брати; взять, брать
rectalis, e	ректальний; ректальный
rectificatus, a, um	ректифікований, очищений; очищенный (о спиртах, скипидаре)
reductus, a, um	відновлений; восстановленный
refrigero, are 1	охолоджувати; охлаждать
remedium, i n	засіб; средство
repeto, ere 3	повторювати; повторять
Rheum, i n	ревінь, ремень
rhizoma, atis n	корневище; корневище
Riboflavinum, i n	рибофлавін; рибофлавин
Ricinus, i m	плід рицінового дерева; клещевина
r(o)entgenum, i n	рентген; рентген
Rosa, ae f	шипшина; шиповник
Rutinum, i n	рутин; рутин
S	
Saccharum, i n	цукор; сахар

Saluzidum, i n	салюзид; салюзид
salveo, ere 2	бути здоровим; здравствувати
Salvia, ae f	шавлія; шалфей
Sanguisorba, ae f	кровопійка; кровохлёбка
sano, are 1	лікувати; лечить
scabies, ei f	короста; чесотка
sedativus, a, um	заспокійливий; седативний, успокаивающий
semen, inis n	насіння; семя
sentio, ire 4	відчувати; чувствовать
serum, i n	сироватка; сыворотка
siccus, a, um	сухий; сухой
signo, are 1	позначати; обозначать
simplex, icis	простий; простой
sine (прийм. з Abl.)	без; без
sirupus, i m	сироп; сироп
solubilis, e	розчинний; растворимый
solution (onis f) Ammonii caustici	нашатирний спирт; нашатырный спирт
solutio, onis f	розчин; раствор
solvo, ere 3	розчиняти; растворять
species, ei f	збір; сбор (употр. во мн. числе)
spirituosus, a, um	спиртової; спиртовой, в спирте
spiritus (us m) Vini	винний спирт; винный спирт
spiritus, us, um	спирт; спирт
stadium	густий; густой
statim	негайно, немедленно
sterilisatus, a, um	стерилізований, стерилизованный
steriliso, are 1	стерилізувати; стерилизовать
stomachicus, a, um	шлунковий; желудочный
Streptomycinum, i n	стрептоміцин; стрептомицин
Strophantinum, i n	строфантин; строфантин
Strophanthus, i m	строфант; строфант
Strychninum, in	стрихнін; стрихнин
Strychnos, i f	стрихнос; стрихнос, чилибуха
studeo, ere 2	старанно вчитися; стараться
sub (с Abl., Acc.)	під; под
sublingualis, e	під`язиковий; подъязычный
subtilis, e	дрібний, тонкий; субтильний, мелкий
succus, i m	сік; сок
Sulfadimezinum, i n	сульфадимізин; сульфадимизин
sulfas, atis m	сульфат; сульфат
Sulfur, uris n	сірка; сера
suppositorium, i n	супозиторій, свічка; суппозиторий, свеча
suspensio, onis f	суспензія; суспензия

Synoesrtolum, i n	сінестрол; синэстрол
Synthomycinum, i n	синтоміцин; синтомицин
T	
tabuletta, ae f	таблетка; таблетка
Talcum, i n	тальк; тальк
talis, e	такий; такой
Tanninum, i n	танин; таннин
Taraxacum, i n	кульбаба; одуванчик
tempus, oris n	час; время
ter	тричі; трижды
Terebinthina, ae f	живиця; живица
Theobrominum, i n	теобромін; теобромин
Theophyllinum, i n	теофілін; теофиллин
Thermopsis, idis f	термопсис; термопсис
Thiopentalum, i n	тіопентал, тиопентал
Thiopentalum-natrium, i n	тіопентал-натрію; тиопентал-натрий, натриевая соль
Thymolum, i n	тимол; тимол
Thymus, i m	тимус; тимус
tinctura, ae f	настій; настойка
Tormentilla, ae f	лапчатка; лапчатка
transbuccalis, e	защічний; защечный
tussis, is f	кашель; кашель
U	
unguentum, i n	мазь; мазь
Urtica, ae f	кропива; крапива
usus, us m	вживання; употребление, применение
ut	щоб; чтобы
V	
vaccinum, i n	вакцина; вакцина
vaginalis, e	вагінальний, піхвовий; вагинальный
valeo, ere 2	вітатися; приветствовать
Valeriana, ae f	валер`яна; валериана
Vaselinum, i n	вазелін; вазелин
verto, ere 3	перевертати; переворачивать, вертеть
Viburnum, i n	калина; калина
video, ere 2	бачити; видеть
Vinylinum, i n	вінілін; винилин
vitrum, i n	склянка; склянка
vivo, ere 3	жити; жить
vivus, a, um	живий; живой
X	
Xeroformium, i n	ксероформ; ксероформ

Українсько-російсько-латинський словник
Украинско-русско-латинский словарь

А

абрикос; абрикос	Armeniaka, ae f
адреналін; адреналин	Adrenalinum, i n
азот; азот	Nitrogenium, i n
азотистий; азотистый	nitrosus, a, um
азотний; азотный	nitricus, a, um
аїр; аир	Calamus, i m
алое; алоэ	Aloë, ës f
алтей; алтей	Althaea, ae f
амідопірин; амидопирин	Amidopyrinum, i n
амілнітрит; амилнитрит	Amylii nitris (itis m)
ампіцилін; ампициллин	Ampicillinum, i n
ампула; ампула	ampula, ae f
антацидний; антацидный	antacidus, a, um
анузол; анузол	Anusolum, i n
апоморфін; апоморфин	Apomorphinum, i n
арніка; арника	Arnica, ae f
арсеніт; арсенит	arsenis, itis m
аскорбіновий; аскорбиновый	ascorbinicus, a um
атропін; атропин	Atropinum, i n
ацетилсаліциловий	acetylsalicylicus, a, um

Б

беладонна, красавка; красавка	Belladonna, ae f
білий; белый	albus, a, um
бензойний; бензойный	benzoicus, a, um
береза; берёза	Betula, ae f
бісептол; бисептол	Biseptolum, i n
борний; борный	boricus, a, um
бороментол; бороментол	Boromentholum, i n
бромізовал; бромизовал	Bromisovalum, i n
бронхолітин; бронхолитин	Broncholytinum, i n
брунька; почка	gemma, ae f
брусниця; брусника	Vitis (is f) idaea (ae)
бурштиновий; янтарний	succinicus, a, um

В

вагінальний, піхвовий; вагинальный	vaginalis, e
вазелін; вазелин	Vaselineum, i n
вазографін; вазографин	Vasographinum, i n
вакцина; вакцина	vaccinum, i n
валеріяна; валериана	Valeriana, ae f
валідол; валидол	Validolum, i n
варити; варить	coquo, ere 3
вживання; употребление	usus, us m
взяти; взять	recipio, ere 3
відвар; отвар	decoctum, i n
відварити; сварить	coquo, ere 3
вінілін; винилин	Vinylinum, i n
вітамін; витамин	vitaminum, i n
вино; вино	Vinum, i n
вкритий оболонкою;	obductus, a, um
покрытый оболочкой (в оболочке)	
внутрішньовенний; внутривенный	intravenosus, a, um
внутрішньом`язовий;	intramuscularis, e
внутрим'язочний	
вода; вода	aqua, ae f
відновлений, восстановленный	reductus, a, um
видавати; выдать	da, dare 1
висушений; высушенный	exsiccatus, a, um
<h2>Г</h2>	
гарбуз; тыква	Cucurbita, ae f
гепарин; гепарин	Heparinum, i n
гідрокортизон; гидрокортизон	Hydrocortisonum, i n
гідротартрат; гидротартрат	hydrotartras, atis m
гідроцитрат; гидроцитрат	hydrocitrat, atis m
глід; боярышник	Crataegus, i f
гліцерин; глицерин	Glycerinum, i n
гліцериновий; глицериновый	glucerosus, a, um
гліцерофосфат; глицерофосфат	glycerophosphas, atis m
глутаміновий; глутаминовый	glutaminicus, a, um
годувати; питать, кормить	nutrio, ire 4
граміцидин; грамицидин	Gramicidinum, i n
гранула; гранула	granulum, i n
грудний; грудной(о сборе)	pectoralis, e
густий; густой	spissus, a, um

два рази, двічі; дважды
деревій; тысячелистник
дикаїн; дикаин
димедрол; димедрол
дитина; ребёнок
дібазол; дибазол
дібіоміцин; дибиомицин
діоксibenзойний; диоксибензойный
діоксид; диоксид, двоокись
діуретин; диуретин
для; для
добре; хорошо
додадвати; добавлять
докладно; тщательно
драже; драже
дуб; дуб

евкаліпт; эвкалипт
екстракт; экстракт
еліксир; эликсир
емульсія; эмульсия
еритроміцин; эритромицин
етазол; этазол
етилкапроат; этилкапроат
етиловий; этиловый
етилхлорид; этилхлорид
ефедрин; эфедрин
ефір; эфир
ефірний; эфирный

желатиновий; желатиновый
(в желатине)
жовтий; жёлтый
жовчогінний; желчегонный
жовч; желчь
жити; жить

з; с, со
закисний; закисный

Д

bis
Millefolium, i n
Dicainum, i n
Dimedrolum, i n
infans, ntis m, f
Dibazolium, i n
Dibiomycinum, i n
dioxybenzoicus, a, um
dioxydum, i n
Diuretinum, i n
pro
bene
addo, ere 3
exacte
dragee
Quercus, us f

Е

Eucalyptus, i f
extractum, i n
elixir, iris n
emulsum, i n
Erythromycinum, i n
Aethazolium, i n
Aethylii caproas (atis m)
aethylicus, a, um
Aethylii chloridum (i n)
Ephedrinum, i n
aether, eris m
aethereus, a, um

Ж

gelatinosus, a, um
flavus, a, um
cholagogus, a, um
chole, es f
vivo, ere 3

З

cum
oxydulatus, a, um

закінчувати; оканчивать	finio, ire 4
залізо; железо	Ferrum, i n
застосовувати; применяют	adhibeo, ere 2
зберігати; хранить	servo, are 1
збір; сбор	species, ei f (pl.)
звіробій; звербой	Hypericum, i n
здоров будь; здравствовать	salveo, ere 2
змішувати; смешивать	misceo, ere 2
зовнішній; наружный	externus, a, um
I	
ізотонічний; изотонический	isotonicus, a, um
індометацин; индометацин	Indomethacinum, i n
інсулін; инсулин	Insulinum, i n
ін`екція; инъекция	injectio, onis f
іхтіол; ихтиол	Ichthyolum, i n
K	
какао; какао	Cacao
календула, нагідки; календула	Calendula, ae f
калина; калина	Viburnum, i n
камфора; камфора	camphora, ae f
камфорний; камфорный	camphoratus, a, um
капсула; капсула	capsula, ae f
карболовий; карболовый	carbolicus, a um
касторова олія; касторовое масло	oleum (i n) Ricini
кашель; кашель	tussis, is f
квітка; цветок	flos, floris m
кислота; кислота	acidum, i n
кодеїн; кодеин	Codeinum, i n
кокаїн; кокаин	Cocainum, i n
колодій; коллодий	Collodium, i n
конвалія; ландыш	Convallaria, ae f
концентрований;	concentratus, a, um
концентрированный	
кора; кора	cortex, icis m
кордіамін; кордиамин	Cordiaminum, i n
корінь; корень	radix, icis f
кореневище; корневище	rhizoma, atis n
кофеїн; кофеин	Coffeinum, i n
кофеїн-бензоат натрію кофеин-	Coffeinum (i) -natrii benzoas (atis m)

бензоат натрия	
крапля; капля	gutta, ae f
кріп, фенхель; укроп	Foeniculum, i n
кропива; крапива	Urtica, ae f
крохмаль; крахмал	Amylum, i n
крохмальний; крахмальний	amylaceus, a, um
крушина; крушина	Frangula, ae f
ксероформ; ксероформ	Xeroformium, i n
кульбаба; одуванчик	Taraxacum, i n
кулька; шарик (вагинальний)	globulus, i m
Л	
лаванда; лаванда	Lavandula, ae f
ланолін; ланолин	Lanolinum, ae f
лапчатка; лапчатка	Tormentilla, ae f
льон; лён	Linum, i n
лікувати; лечить	sano, are 1; curo, are 1
лимон; лимон	Citrus, i m
лимонний; лимонный	citricus, a, um
лінімент; линимент	linimentum, i n
липа; липа	Tilia, ae f
ліпосвий; липоевый	lipoicus, a, um
лист; лист	folium, i n
Люголь; Люголь	Lugolum, i n
лютенурин; лютенурин	Lutenurinum, i n
М	
мазь; мазь	unguentum, i n
матір-й-мачуха мати-и-мачеха	Tussilago Farfara, ae f
медичний; медицинский	medicatus, a, um; medicinalis, e
медротестрон; медротестрон	Medrotestronum, i n
дрібний, тонкий; мелкий	subtilis, e
ментол; ментол	Mentholum, i n
метиландростендіол;	Methylandrostandiolum, i n
метиландростендиол	
метиловий синій; метиловый синий	Methylenum(i) coeruleum
метилсаліцилат; метилсалицилат	Methylsalicylas (atis m)
метионін; метионин	Methioninum, i n
мішечок; мешочек	sacculus, i m
мигдаль; миндаль	Amygdala, ae f
молочний; млечный	lacteus, a, um

молоко; молоко	lac, lactis n
морфін; морфин	Morphinum, i n
мурашка; муравей	formica, ae f
мурашиний; муравьиный	formicicus, a, um
миш`яковистий; мышьяковистый	arcenicus, a, um
миш`яковий; мышьяковый	arcenicus, a, um
м`ята; мята	Mentha, ae f
м`ята перцова; мята перечная	Mentha (ae f) piperita
Н	
навчатися; учиться	studeo, ere 2
наркоз; наркоз	narcosis, is f
насіння; семя	semen, inis n
настій; настой	infusum, i n
настій; настойка	tinctura, ae f
нафталан; нафталан	Naphthalanum, i n
нафтїзин; нафтизин	Naphthyzinum, i n
нашатырний спирт; нашатырный спирт	solutio (onis) Ammonii caustici
неоміцин; неомицин	Neomycinum, i n
нікотинівий; никотиновый	nicotinicus, a, um
ністатін; нистатин	Nystatinum, i n
нітрогліцерин; нитроглицерин	Nitroglycerinum, i n
новокаїн; новокаин	Novocainum, i n
новоцефальгін; новоцефальгин	Novocephalinum, i n
норсульфазол; норсульфазол	Norsulfazolum, i n
О	
обволікуючий; обволакивающий	obvolens, ntis
обліпиха; облипиха	Hippophaë, ës f
оксацилін; оксациллин	Oxacillinum, i n
окис, оксид; окись, оксид	oxydum, i n
окситетрациклін; окситетрациклин	Oxytetracyclinum, i n
оксолін; оксолин	Oxolinum, i n
олеандоміцин; олеандомицин	Oleandomycinum, i n
оливкова олія; оливковое масло	oleum (i n) Olivarum
олія; масло	oleum, i n
олійний; масляний	oleosus, a, um
оротат; оротат	orotas, atis m
осаджений; осадочный; осаджённий	praecipitatus, a, um
обережно; осторожно	caute
охолоджувати; охлаждать; охладить	refrigero, are 1

оцет; уксус
оцтовий; уксусный
очищений; очищенный
(о спиртах, скипидаре)
(о сыворотках, вакцинах, воде)
очний; глазной

папаверін; папаверин
паперовий, бумажный
паста; паста
пепсин; пепсин
перевернути; перевернуть
перець; перец
перекис; пероксид, перекись
персик; персик
пілюльна маса; пилюльная масса
піоцид; пиоцид
пластир; пластырь
латифілін; платифиллин
плівка; плёнка

плід; плод
повторювати; повторять
підшкірний; подкожный
під`язиковий; подъязычный
позначати; обозначать
полоскання; полоскание
порошковий;
порошковый (в порошке)
порошок; порошок
послаблюючий, проносний;
слабительное
приймати; принимать
пропіонат; пропионат
протиасматичний;
противоасматический
пустирник; пустырник
пшениця; пшеница

acetum, i n
aceticus, a, um
purificatus, a, um
depuratus, a, um
rectificatus, a, um
ophthalmicus, a, um

П

Papaverinum, i n
chartaceus, a, um
pasta, ae f
Pepsinum, i n
verte, ěre 3
Capsicum, i n; Piper, eris n
peroxydum, i n
Persicum, i n
massa (ae) pilularum
Pyocidum, i n
emplastrum, i n
Platyphyllinum, i n
lamella, ae f;
membranula, ae f
fructus, us m
repeto, ěre 3
subcutaneus, a, um
sublingualis, e
signo, are 1
gargarisma, atis n
pulveratus, a, um

pulvis, eris m
laxans, ntis

sumo, ere 3
propionas, atis m
antiasthmaticus, a, um

Leonurus, i m
Triticum, i n

радіоактивний; радиоактивный
розведений; разбавленный
разведённый
розчин; раствор
розчинний; растворимый
розчиняти; растворять
ревінь; ремень
ректальний; ректальный
ретинол; ретинол
рідкий; жидкий
рибофлавін; рибофлавин
ромашка; ромашка
ртуть; ртуть
рутин; рутин

саліциловий; салициловый
сало; сало
свинець; свинец
свинячий; свиной
свічка; свеча
сечогінний; мочегонный
сироватка; сыворотка
сироп; сироп
сік; сок
сінестрол; синестрол
сінтоміцин; синтомицин
сірий; серый
сірка; сера
сірководневий; сероводородный
сірчастий; сернистый
сірчаний; серный
складний; сложный
слиз; слизь
слухати; слушать
солodka; солодка
соняшник; подсолнечник
спирт; спирт
спиртовий; спиртовый (в спирте)
стерилізований; стерилизованный

P

radioactivus, a, um
dilutus, a, um

solutio, onis f
solubilis, e
solvo, ere 3
Rheum, i n
rectalis, e
Retinolum, i n
fluidus, a, um; liquidus, a, um
Riboflavinum, i n
Chamomilla, ae f
Hydrargyrum, i n
Rutinum, i n

C

salicylicus, a, um
axungia, ae f; adeps, ipis m
Plumbum, i n
suillus, a, um; porcinus, a, um
suppositorium, i n
diureticus, a, um
serum, i n
sirupus, i m
succus, i m
Synoestrolum, i n
Synthomycinum, i n
cinereus, a, um
Sulfur, uris n
hydrosulfuricus, a, um
sulfurosus, a, um
sulfuricus, a, um
compositus, a, um
mucilago, inis f
audio, ire 4
Glycyrrhiza, ae f
Helianthus, i m
spiritus, us m
spirituosus, a, um
sterilisatus, a, um

стерилізувати; стерилизовать	steriliso, are l
стрептоміцин; стрептомицин	Streptomycinum, i n
стрептоцид, стрептоцид	Streptocidum, i n
стерилізувати; простерилизовать	steriliso, are l
сульфацил; сульфацил	Sulfacylum, i n
сульфодимезин; сульфодимезин	Sulfadimezinum, i n
супозиторій; суппозиторий	suppositorium, i n
суспензія; суспензия	suspensio, onis f
сухий; сухой	siccus, a, um
T	
таблетка; таблетка	tabuletta, ae f
тальк; тальк	Talcum, i n
танін; танин	Tanninum, i n
теобромін; теобромин	Theobrominum, i n
теобромін-натрій;	Theobrominum-natrium (i n)
теобромин-натрий	
терпентинова олія; терпентиновое масло, скипидар	oleum (i) Terebinthinae
тестостерон; тестостерон	Testosteronum, i n
тіопентал; тиопентал	Thiopentalum, i n
трава; трава	herba, ae f
Ф	
фенацетин; фенацетин	Phenacetinum, i n
фенілсаліцилат; фенилсалицилат	Phenylii salicylas (atis m)
фенобарбітал; фенобарбитал	Phenobarbitalum, i n
феноксіметил-пеніцилін;	Phenoxymethylpenicillinum, i n
фенилоксиметил-пенициллин	
фенол; фенол	Phenolum, i n
флореналь; флореналь	Florenalum, i n
фосфор; фосфор	Phosphorus, i m
фосфористий; фосфористый	phosphorosus, a, um
фосфорний; фосфорный	phosphoricus, a, um
фтор; фтор	Fluorum, i n; Phthorum, i n
фурацилін; фурацилин	Furacilinum, i n
X	
хлористоводневий;	hydrochloricus, a, um
хлористоводородный	
хлороформ; хлороформ	Chloroformium, i n
хлортетрациклін; хлортетрациклин	Chlortetracyclinum, i n
хлоретил; хлорэтил	Aethylii chloridum (i n)

ціанід; цианид
циклофосфан; циклофосфан

чорниця; черника
чистий; чистый

шавлія; шалфей
шипшина; шиповник
**шприц-тюбик, трубочка; шприц-
тюбик**

яблуко; яблоко
яблучнокислий; яблочнокислый
ягода; ягода

Ц
cyanidum, i n
Cyclophosphanum, i n

Ч
Myrtillus, i m
purus, a, um

Ш
Salvia, ae f
Rosa, ae f
spritz-tubulus, i m

Я
pomum, i n
pomatus, a, um
bacca, ae f

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ И РЕКОМЕНДУЕМЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Арнаудов Г.Д. Медицинская терминология : словарь на пяти языках / Г.Д. Арнаудов. – 4-е изд., испр. – София : Медицина и физкультура, 1979. – 944 с.
2. Бабичев Н.Т. Словарь латинских крылатых слов / Н.Т. Бабичев, Я.М. Боровский. – 4-е изд., испр. и доп. – М. : Русский язык, 1999. – 784 с.
3. Козовик І.Я. Латинська мова: підручник для студ. мед. вузів / І.Я. Козовик, Л.Д. Шипайло. – 2-е вид., перероб. – К. : Вища школа, 1993. – 243 с.
4. Краковецька Г.О. Латинська мова: Рецептурса. Клінічна термінологія: підручник для медичних вузів / Г.О. Краковецька, В.М. Бобирьов, О.М. Беляєва. – К. : Здоров'я, 1999. – 356 с.
5. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О.М. Беляєва, В.Г. Синиця, Л.Ю. Смольська, М.І. Гуцол ; за ред. О.М. Беяєвої. – К. : ВСВ “Медицина”, 2015. – 496 с.
6. Нечай М.Н. Латинский язык для лечебных факультетов : учеб. пособие / М.Н. Нечай. – Ростов н/Д : Феникс, 2007. – 476 с.
7. Ривкин В.Л. Медицинский толковый словарь / В.Л. Ривкин. – М. : Медпрактика, 1999. – 208 с.
8. Смольська Л.Ю. Латинська мова і основи медичної термінології: підручник для студ. вищих навч. закл. / Л.Ю. Смольська [та ін.]; ред. Л.Ю. Смольська. – К. : Медицина, 2008. – 358 с.
9. Чернявский М.Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии / М.Н.Чернявский. – М. : Медицина, 2004. – 448 с.
10. Чернявский М.Н. Латинский язык и основы фармацевтической терминологии / М.Н. Чернявский. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Медицина, 2002. – 447 с.

Підписано до друку 03.06.2015 р.
Папір офсетний. Друк - ризограф.
Умов. друк. арк. 6,2
Наклад 10 прим. Зам. № 6482
Оригінал-макет виконаний в ЦКТВЗ ЗДМУ
69035, г. Запоріжжя, пр-т Маяковського 26,
тел. (061) 239-33-01

Видавництво ЗДМУ
69035, Запоріжжя, пр. Маяковського, 26